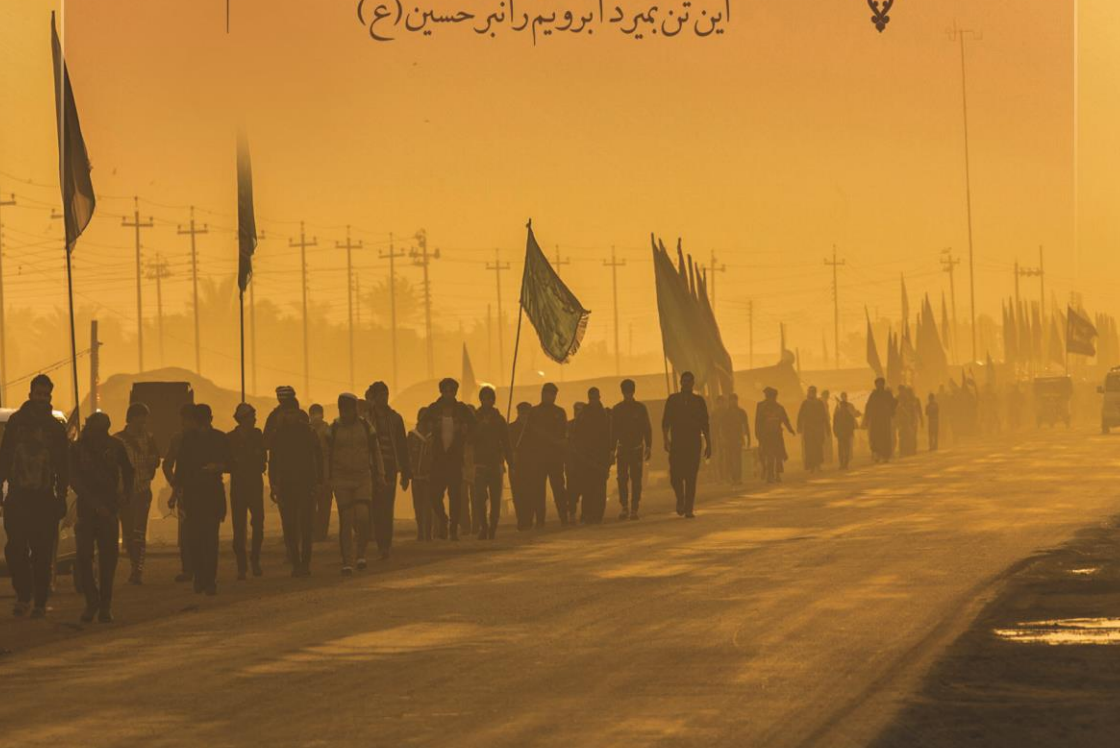

سید الشهدا

مکفنه امته بجز ان حضرت
استاد
این تن بمیرد آبرویم رانبر حسین (ع)

اربعین حسین

ابن الصّالحین بکرم اللّٰه تعالیٰ وجہہ کلاهما

اربعین بود؛ وقتی خدا روح را در تن آدم دمید: «خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحاً»

اربعین بود؛ وقتی خدا رسالت موسی را در طور کامل کرد: «فتمّ میقات ربه اربعین لیلۃ»

اربعین بود؛ وقتی زینب از شهر خنابری گشت:

گفتم این مہ پاره ما و آن بانوی خورشید کیست؟ گفت این ہم زینب است و کاروانی سوخته

اربعین بود؛ زینب می آمد تا روح در جسم کربلا دمیده شود؛ می آمد تا خلقت عاشورا کامل شود.

اربعین بود؛ زینب می آمد، موسی وار، عصار دست. قرارش با برادر اربعین بود؛ و اینک زمان وفای

وعدہ بود «فتمّ میقات ربه اربعین لیلۃ»

امام صادق - علیه السلام - فرمود: «زمین پہل روز تیرہ و تار شد، آسمان پہل شب گریست و ملائک پہل

شب گریستند برای حسین - علیه السلام -» (یا زُرارة! إِنَّ السَّماءَ بَكَتْ عَلَى الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَام

أَرْبَعِينَ صَباحاً بِالدَّمِّ وَإِنَّ الْأَرْضَ بَكَتْ أَرْبَعِينَ صَباحاً بِالسَّوَاءِ وَإِنَّ الشَّمْسَ بَكَتْ أَرْبَعِينَ

صَباحاً بِالْكَسُوفِ و...)

اینک اربعین میراث هزار و چهار صد سالہ شیعه دل سوخته است:

رفت آن روز و گذشت آن روز؛ کربلا جاوید ماند و شیعیانی سوخته

اربعین است؛ میقات، کربلاست.

هر چه دشمن در این سالها پرکنده بود، در اربعین جمع می شود.

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

دیر زمانی است که واحد پاسخ به سؤالات جامعه الزهراء علیها السلام حوزه علمیه خواهران قم، جوابگوی سؤال‌های فقهی بانوان پرسش‌گر و مشاور و همراه ره‌پویان معارف الهی در سطحی گسترده (حضور، تلفنی، ایمیل و مکاتبه‌ای) می‌باشد و طبعاً از این رهگذر می‌بایست آراء و نظرات مراجع عظام - دام‌نعم‌الله - را از آخرین منابع و مآخذ فقهی آنان به طور مستند به دست آورد.

بر همین اساس مجموعه‌ای از موضوعات فقهی با درختواره موضوعی در مسائل مستحدثه و موارد مبتلا به بانوان با آراء مراجع عظام - دام‌نعم‌الله - برای دسترسی آسان اساتید به پاسخ صحیح، تهیه و تنظیم گردیده است. اطلاعات سایت و کتاب حاضر نمونه‌ای از پنجاه موضوع فقهی است که حاصل تلاش محققین و اساتید مجرب در بخش تحقیقات و استفتائات اداره پاسخ به سؤالات جامعه الزهراء علیها السلام می‌باشد. پیش از بهره‌برداری از این مجموعه لازم است نکات ذیل مورد توجه خوانندگان محترم قرار گیرد:

- * ترتیب اسامی مراجع عظام بر اساس حروف الفبا می‌باشد.
- * موجود نبودن فتوای بعضی از مراجع در برخی از مسائل به لحاظ عدم دسترسی به پاسخ مستند آن مسئله از دفتر معظم‌له بوده است.
- * اصل تمامی استفتائات و تاریخ ارسال و دریافت آن، در آرشیو اداره پاسخ به سؤالات موجود می‌باشد.

*خواهشمند است در صورت مشاهده هر گونه سهو و خطا در کتاب، با شماره ۰۲۵۳۲۱۱۲۳۵۹ تماس حاصل فرمائید.

شایان ذکر است به علت استقبال پاسخگویان به مسائل شرعی در سراسر کشور و معینه‌ها و مبلغین حج و عمره از مجموعه سؤالات و پاسخ‌های موجود، موسوعه فوق‌الذکر به صورت جزوه و کتاب در ۵۰ موضوع فقهی با بیش از ۱۸۰۰۰ پرسش و پاسخ فقهی از آراء مراجع تهیه شده و کلیه مطالب آن در سایت پاسخ به سؤالات قابل دسترسی می‌باشد. اساتید مجرب اداره پاسخ به سؤالات دینی جهت رفع سؤالات و مسائل مستحدثه و محل تأمل، مشاور و پاسخگوی سؤالات فقهی و اعتقادی شما مبلغین گرامی هستند.

پاسخگویی تلفنی و مشاوره احکام فقهی: ۰۲۵۳۱۷۶۸

شماره دفتر مقام معظم رهبری علیه‌السلام ویژه مبلغین ۰۲۵۳۷۱۱۲۲۵۷

پاسخگویی تلفنی و مشاوره احکام فقهی ویژه مبلغین: ۰۲۵۳۱۷۶۸

پاسخگویی و مشاوره احکام فقهی حضوری: جامعه‌الزهراء علیها‌السلام، ساختمان مدیریت، طبقه اول

پاسخگویی و مشاوره اعتقادی: ۰۲۵۳۱۷۶۸

پاسخگویی مکاتبه‌ای و ایمیل: porsesesh@jz.ac.ir

مبلغین گرامی می‌توانند آخرین و جدیدترین استفتائات را از سایت، پیام رسان سروش و کانال تلگرام اداره پاسخ به سؤالات دریافت نمایند:

آدرس سایت پاسخ به سؤالات فقه و معارف: www.pasokhbesoalat.ir

آدرس پیام‌رسان تلگرام فقه و معارف: @edarepasokh

آدرس پیام‌رسان سروش فقه و معارف: @pasokhbesoalat

قابل ذکر است مقلدین مقام معظم رهبری - دامنه‌ی عالی - با شماره‌های ۷-۲۵۳۷۱۱۲۲۵۳ و مقلدین سایر مراجع عظام - دامنه‌ی غیر عالی - با شماره‌های ۰۲۵۳۱۷۶۸ می‌توانند جهت پرسش سؤالات شرعی خود، صبح‌ها ساعت ۸ الی اذان ظهر و عصرها ساعت ۱۹-۱۶ (نیمسال اول) و ۱۸-۱۵ (نیمسال دوم) تماس بگیرند.

شماره تماس دفتر برگزاری دوره‌های تربیت استاد پاسخگو ۰۲۵۳۲۱۱۲۰۷۸

شماره تماس سفارش محصولات فرهنگی ۰۲۵۳۲۱۱۲۳۵۹

«و من الله التوفیق»

جامعه‌الزهراء عَلَيْهَا السَّلَامُ معاونت فرهنگی - تبلیغی

اداره پاسخ به سؤالات دینی و شبهات

پاییز ۱۳۹۸

فهرست

تقلید

۱..... معیار رجوع در احتیاط واجب

مطهرات و نجاسات

۳..... شک در کر بودن آب

۴..... تطهیر لباس نجس شده به ادرار

۱۱..... تطهیر لباس نجس شده به غیر ادرار

۱۷..... طهارت کف پا و کفش با راه رفتن

۱۸..... یقین به نجاست یا کفایت ظن و گمان

۲۰..... واسطه در انتقال نجاست

وضو

۲۲..... انجام وضو یا غسل در تنگی وقت به جای تیمم

۲۷..... کرم و چربی و رنگ سرمه در وضو

۲۸..... علم به عدم شستن قسمتی از یک عضو بعد از اتمام آن (وضو)

۳۰..... حکم جیره با پلاستیک

غسل

۳۲..... شستن تمام مو در غسل

۳۴..... تیمم بدل از چند غسل

تیمم

- تیمم با گرد و غبار ۳۷
- تیمم بر گچ، سیمان، موزائیک، کاشی و آجر ۳۷
- تیمم با وجود ناخن بلند ۴۲

حیض

- سن یائسگی و حکم عدول در این مسأله ۴۳
- محدوده روز در محاسبه حیض ۵۱
- وظیفه فعلی در ابتدای خون دیدن در وقتیه ۵۶
- وظیفه فعلی در ابتدای خون دیدن در غیر وقتیه ۶۲
- وظیفه فعلی حائض در انتهای حیض ۶۹
- انجام اعمال عبادی با یقین به پاکی قبل از سه روز ۷۱
- شک در اتصال خون، سه روز اول حیض ۷۳
- روزهای پاکی بین حیض ۷۶
- دوبار خون دیدن با فاصله پاکی کمتر از ده روز ۸۱
- لکه های منقطع در ادامه عادت و تجاوز از ده روز ۹۰
- تجاوز خون از ده روز در مضطر به ۹۴
- ورود حائض و جنب به حرم ائمه (علیهم السلام) و رواق ها ۱۱۴
- ورود حائض و جنب به حرم انبیاء الهی (علیهم السلام) ۱۱۴
- وضوی حائض در غیر وقت نماز ۱۱۴
- تلاوت قرآن در حال حیض ۱۱۵
- خواندن سوره های سجده دار ۱۲۰
- غسل مستحبی در حال حیض ۱۲۴

استحاضه

- ۱۳۱..... لکه های زرد رنگ در ادامه عادت و در طول ماه
- ۱۳۷..... تشخیص استحاضه در خروج لخته خون
- ۱۳۹..... ورود و توقف مستحاضه در مساجد و حرم ائمه (علیهم السلام)
- ۱۴۲..... وظیفه مستحاضه قلیله برای نماز
- ۱۴۸..... وظیفه مستحاضه متوسطه برای نماز
- ۱۵۶..... نماز مستحاضه کثیره و متوسطه در صورت انجام ندادن غسل
- ۱۵۷..... وظیفه مستحاضه برای نمازهای مستحبی
- ۱۶۲..... تبدیل استحاضه از بیشتر به کمتر

نماز

- ۱۶۵..... زمان قضا شدن نماز ظهر و عصر
- ۱۷۲..... پایان وقت ادای نماز مغرب و عشاء و نیت آن پس از گذشت وقت
- ۱۷۸..... امام جماعت زن
- ۱۸۱..... رعایت تقدّم مرد بر زن در نماز
- ۱۸۶..... نماز خواندن جلوتر از قبر یا ضریح معصومین
- ۱۹۲..... رعایت شرایط نماز واجب در نمازهای مستحبی

نماز و روزه مسافر

- ۱۹۶..... محاسبه ده روز در سفر
- ۲۰۱..... نماز در اماکن تخییر

حقوق

جایجا شدن کفش در مراکز عمومی ۲۰۶

لقطه و مجهول المالک

اسکان و نماز در مکان‌های مجهول المالک ۲۱۵

پوشش و نگاه

پوشش وجه و کفین در مقابل نامحرم ۲۱۶

پوشش پا ۲۲۰

تکرار نگاه به وجه و کفین نامحرم ۲۲۳

گفتگو با مردان نامحرم ۲۲۵

نذر

نذر روزه با داشتن روزه قضا و تقدم انجام آن ۲۲۸

نذر زن بدون اذن همسر (نذر در اموال خودش) ۲۳۱

نذر فرزند بدون اذن پدر و تکلیف انجام آن ۲۳۸

نذر روزه در سفر ۲۴۲

معاملات

نپرداختن قیمت جنس و عدم دسترسی به فروشنده ۲۴۵

احکام پزشکی

مراجعه زن به پزشک مرد ۲۴۹

تقلید

☆ معیار رجوع در احتیاط واجب

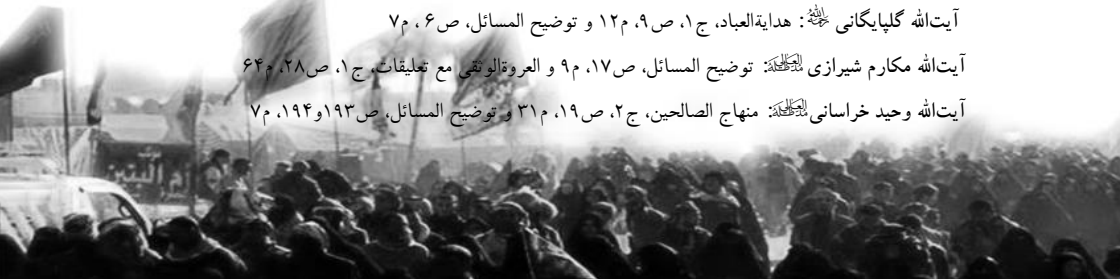
سؤال: رجوع از احتیاط واجب به فتوای مرجع دیگر در چه صورتی جایز است؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله، تبریزی رحمته الله، خامنه‌ای رحمته الله، خوئی رحمته الله، سیستانی رحمته الله، شبیری زنجانی رحمته الله، صافی گلپایگانی رحمته الله، فاضل لنکرانی رحمته الله، گلپایگانی رحمته الله، مکارم شیرازی رحمته الله و حید خراسانی رحمته الله:

با رعایت الاعم فالاعلم* رجوع جایز است.^۱

-
۱. امام خمینی رحمته الله: تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۱، م ۳۴ و توضیح المسائل، ص ۲، م ۷ و استفتانات، ج ۱، ص ۲۰، م ۵۱
 آیت الله تبریزی رحمته الله: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۳، م ۳۱ و توضیح المسائل، ص ۷، م ۷ و استفتانات، ج ۱، ص ۱۶، م ۳۳ و ص ۱۸، م ۴۰
 آیت الله خامنه‌ای رحمته الله: اجوبه الاستفتانات، ص ۱۴، م ۸
 آیت الله خوئی رحمته الله: منهاج الصالحین (العبادات)، ج ۱، ص ۱۳، م ۳۱ و توضیح المسائل، ص ۵، م ۷
 آیت الله سیستانی رحمته الله: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۸ و ۱۹، م ۳۱ و توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۴۴، م ۸
 آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۹ و ۱۰، م ۷
 آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۷، م ۷ و هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۰، م ۳۷
 آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله: العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۱۸، م ۶۴ و توضیح المسائل، ص ۸، م ۱۹
 آیت الله گلپایگانی رحمته الله: هدایة العباد، ج ۱، ص ۹، م ۱۲ و توضیح المسائل، ص ۶، م ۷
 آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۱۷، م ۹ و العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۸، م ۶۴
 آیت الله حید خراسانی رحمته الله: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۹، م ۳۱ و توضیح المسائل، ص ۱۹۳ و ۱۹۴، م ۷

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط واجب با رعایت الاعلم فالاعلم رجوع جایز است.

منتخب المسائل، ص ۱۱، م ۲۲

توضیح المسائل، ص ۱۳، م ۷

* رعایت اعلم فالاعلم یعنی مکلف باید مجتهدی را برای مرجع انتخاب نماید که هم رتبه با مرجع تقلید فرد از نظر علمی باشد در صورتی که مجتهد مساوی یافت نشد به مجتهدی که از نظر علمی از مرجع تقلید خودش پایین تر است و از سایر مجتهدان بالاتر است مراجعه کند.

مطهرات و نجاسات

☆ شک در کر بودن آب

سؤال: اگر مقداری از آب داخل مخازن آبی مصرف شود سپس در بقاء کریت آن شک کنیم وظیفه چیست؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، خوئی رحمته الله علیه، سیستانی رحمته الله علیه، شبیری زنجانی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، مکارم شیرازی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه و حید خراسانی رحمته الله علیه :

اگر سابقه کریت آب محرز باشد می تواند بنا را بر بقاء کریت بگذارد.^۱

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۸، ۲۳ م

آیت الله بهجت رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۳، ۲۸ م

آیت الله خوئی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۸، ۲۳ م

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل جامع، ص ۵۲، ۳۱ م

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۳، ۲۳ م

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۲، ۲۳ م

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۰، ۲۸ م

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۹، ۲۳ م

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۲۱، ۲۹ م

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۸، ۲۳ م

آیت الله و حید خراسانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۹۷، ۲۳ م

آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام

اگر سابقه‌ی کریت آب محرز باشد می‌تواند بنا را بر بقاء کریت بگذارد.

اگر سابقه کریت آب محرز باشد می‌تواند بنا را بر بقاء آن بگذارد.

اجوبه الاستفتائات، ص ۲۷، س ۷۵

☆ تطهیر لباس نجس شده به ادرار

سؤال: نحوه‌ی تطهیر لباس و مانند آن که به ادرار نجس شده، در موارد زیر چگونه است؟

الف) با آب قلیل
ب) با آب کر و جاری

امام خمینی علیه السلام

الف) دو مرتبه شسته شود و احتیاط واجب آن است که این دو مرتبه غیر از شستن برای از بین بردن بول باشد. و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غساله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و احتیاط واجب آن است که طوری فشار یا حرکت دهند که آب داخل آن خارج شود.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۲۶ و ۱۲۷، (فصل فی المظہرات)

توضیح المسائل، ص ۲۱، م ۱۵۹

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

الف) چنانچه یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود، در صورتی که با ریختن بار اول بول در آن چیز نمانده باشد یک مرتبه‌ی دیگر که آب روی آن بریزند پاک می‌شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غساله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و خارج کردن غساله لازم نیست.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۳۰ و ۳۱، م ۱۵۸ و ۱۵۹

توضیح المسائل، ص ۳۱، م ۱۵۸ و ۱۵۹

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

الف) دو مرتبه شسته شود و احتیاط واجب آن است که این دو مرتبه غیر از شستن برای از بین بردن بول باشد. و بنا بر احتیاط واجب بعد از هر مرتبه طوری فشار یا حرکت دهند که آب داخل آن خارج شود.

وسيلة النجاة، ص ۱۵۹، م ۵۶۶

۱. در صورتی که بعد از برطرف شدن نجاست آب مستمراً ریخته شود شستن اول محسوب می‌شود.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و خارج کردن غسله لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۳۷، م ۱۶۱

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

الف) بعد از برطرف شدن عین نجاست دو مرتبه شسته شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله‌ی آن خارج شود.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک مرتبه در آب جاری و یا دو مرتبه با آب کر شسته شود که آب به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و در هر مرتبه فشار یا مالیدن لازم است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۲۳، م ۴۵۵ و ص ۱۲۴ و ۱۲۵، م ۴۶۱

توضیح المسائل، ص ۲۹، م ۱۶۰

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

الف) بعد از برطرف شدن عین نجاست دو مرتبه شسته شود و بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله آن خارج شود.

ب) پس از برطرف شدن عین نجاست با یکبار شستن به طوری که آب به همه‌ی محل نجس برسد پاک می‌شود و بنابر احتیاط آن را فشار یا تکان دهند.

رساله عملیه، ص ۵، م ۲۱

استفتانات جدید، ص ۱۴

اجوبه‌الاستفتانات، ج ۱، ص ۱۵، س ۷۱

رساله آموزشی، ج ۱، ص ۵۰، طریقه تطهیر غیر ظروف، ش ۱ و ۲

آیت الله خوئی رحمته الله علیه

الف) بعد از برطرف شدن عین نجاست دو مرتبه شسته شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله‌ی آن بیرون آید.

ب) یک مرتبه با آب جاری و یا با دو مرتبه شستن با آب کر که آب به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و در هر مرتبه فشار یا مالیدن لازم است.

منهاج الصالحین (العبادات)، ص ۱۲۱، م ۴۵۵، ص ۱۲۲، م ۴۶۱

توضیح المسائل، ص ۲۹، م ۱۶۰ و ۱۶۱

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۹۰، م ۴، حاشیه ۴

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست، دو مرتبه شسته شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله‌ی آن بیرون آید.

ب) یک مرتبه با آب جاری و یا با دو مرتبه شستن با آب کر که آب به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و فشار دادن و جدا شدن غسله لازم نیست.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۹۲، م (۳۱۱)، پاورقی ۲۶۳ و ص ۹۵، م (۳۲۳)

پاورقی ۲۷۷

توضیح المسائل، ص ۳۵، م ۱۵۳ و ۱۵۴

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۴۲، م ۴۵۵

آیت‌الله شیروی زنجانی رحمته‌الله علیه

الف) چنانچه یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود، در صورتی که بول در آن چیز نمانده باشد یک مرتبه‌ی دیگر که آب روی آن بریزند پاک می‌شود و بنا بر احتیاط بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله‌ی آن بیرون آید.

ب) بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک مرتبه در آب جاری و یا بنا بر احتیاط دو مرتبه شستن با آب کر که آب به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و خارج کردن غسله لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۳۸، م ۱۵۲ و ۱۵۳

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) دو مرتبه شسته شود و احتیاط واجب آن است که این دو مرتبه غیر از شستن برای از بین بردن بول باشد. و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و فشار لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۳۶، م ۱۶۰ و ۱۶۱

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۹۹ و ۱۰۰، م ۵۸۷، ۵۸۹

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست، دو مرتبه شسته شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غسله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و احتیاط واجب آن است که طوری فشار یا حرکت دهند که آب داخل آن خارج شود.

توضیح المسائل، ص ۲۹، م ۱۶۳ و ۱۶۴
احکام الواضحه، ص ۱۰۴ و ۱۰۵، م ۴۶۰، ۴۶۶
العروة الوثقی مع تعلیقات، ص ۷۷، م ۴

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) دو مرتبه شسته شود و احتیاط واجب آن است که این دو مرتبه غیر از شستن برای از بین بردن بول باشد. و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غساله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و فشار لازم نیست.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۸، م ۵۸۷، ۵۸۹ و ۵۹۰
توضیح المسائل، ص ۲۸، م ۱۶۰ و ۱۶۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست، یک مرتبه شسته شود و باید آن را مقداری فشار دهند تا آب از آن خارج شود.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و باید آن را فشار یا حرکت دهند تا آب آن خارج شود.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۹۹، م ۴ و ص ۱۰۲ و ۱۰۳، م ۱۶، پاورقی ۵
توضیح المسائل، ص ۴۵، م ۱۸۰، ۱۸۱ و ۱۸۲
بیک احکام ۱۲، ص ۱، م ۱

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

الف) چنانچه یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود در صورتی که بول در آن چیز نمانده باشد یک مرتبه دیگر که آب روی آن بریزند پاک می‌شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غساله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست، آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و احتیاط واجب آن است که طوری فشار یا حرکت دهند که آب داخل آن خارج شود.

التعليقات على العروة الوثقى، ص ۱۸، المطهرات، م ۴

توضیح المسائل، ص ۴۱، ۱۵۹م و ۱۶۰

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست، دو مرتبه شسته شود و باید بعد از هر مرتبه فشار دهند تا غساله‌ی آن بیرون آید.

ب) اگر بعد از برطرف کردن عین نجاست آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد، پاک می‌شود و فشار و مانند آن لازم است.

منهاج الصالحين، ج ۲، ص ۱۳۱ و ۱۳۳، م ۴۵۵ و ۴۶۱

توضیح المسائل، ص ۲۱۸ و ۲۱۹، م ۱۶۰ و ۱۶۱

☆ تطهیر لباس نجس شده به غیر ادرار

سؤال: نحوه‌ی تطهیر لباس و مانند آن که به غیر از بول (ادرار) نجس شده چگونه است؟

الف) با آب کر و جاری ب) با آب قلیل

امام خمینی رحمته الله

الف) بعد از برطرف شدن عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس شده برسد پاک می‌شود و احتیاط واجب آن است که غسله خارج شود.

ب) بعد از برطرف کردن عین نجاست یک مرتبه شستن کفایت می‌کند. البته اگر آب بعد از برطرف شدن عین نجاست مستمراً روی نجاست ریخته شود کفایت می‌کند و باید غسله آن خارج شود.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۲۶ و ۱۲۷، فصل فی المطهرات (پاراگراف اول)

توضیح المسائل، ص ۲۵، ۱۵۹م و ص ۲۱م، ۱۶۲م

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست، اگر آب کر یا جاری یک مرتبه به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار لازم نیست.

ب) بعد از برطرف کردن عین نجاست یک مرتبه شستن کفایت می‌کند. البته اگر آب بعد از برطرف شدن عین نجاست مستمراً روی نجاست ریخته شود کفایت می‌کند و باید غسله آن خارج شود.

توضیح المسائل، ص ۳۱، ۱۵۸م و ص ۳۲، ۱۶۱م

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۳۰، ۱۵۸م و ص ۳۱، ۱۶۱م

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

الف) بعد از برطرف شدن عین نجاست اگر آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و احتیاجی به فشار ندارد.

ب) بعد از برطرف شدن عین نجاست یک مرتبه شستن کفایت می‌کند و استمرار جریان آب روی نجاست کافی است و بنابر احتیاط واجب غسله باید جدا شود.

وسيلة النجاة، ص ۱۵۸، ۵۶۴م و ص ۱۵۹، ۵۶۶م

توضیح المسائل، ص ۳۸، ۱۶۴م

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار و مانند آن لازم است.

ب) بعد از برطرف کردن عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود یا بعد از ازاله نجاست مستمراً آب روی محل نجس

ریخته شود شستن حساب می‌شود و پاک می‌گردد و فشار و مانند آن لازم است.

توضیح المسائل، ص ۴۱، م ۱۶۰ و ص ۴۲، م ۱۶۳

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۲۳، م ۴۵۵

آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام

الف) بعد از برطرف کردن عین نجاست یک بار در آب کر یا جاری فرو ببرند یا زیر شیری که به کر متصل است بگیرند به طوری که آب به همه جاهایی که نجس شده برسد پاک می‌شود. و بنا بر احتیاط پس از فرو بردن در آب فشار و یا تکان بدهند.

ب) پس از برطرف شدن عین نجاست یک مرتبه شسته شود و فشار دهند تا آب از آن جدا شود پاک می‌شود.

رساله آموزشی، ج ۱، ص ۵۰، طریقه تطهیر غیر ظروف، ش ۲

آیت‌الله خویی علیه السلام

الف) بعد از زوال عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار و مانند آن لازم است.

ب) بعد از زوال عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود پاک می‌شود و استمرار جریان آب روی نجاست کافی است و فشار لازم است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۱۹، م ۴۵۵

توضیح المسائل، ص ۲۹، م ۱۶۰ و ۱۶۳

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله علیه

الف) بعد از زوال عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار یا مانند آن لازم نیست.
ب) بعد از زوال عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود پاک می‌شود و فشار لازم است.

توضیح المسائل، ص ۳۵، م ۱۵۳ و ۱۵۶

آیت‌الله شیرازی رحمته‌الله علیه

الف و ب) با یک مرتبه شستن پاک می‌شود و در این امر فرقی بین آب قلیل و کر و جاری نیست. اما در آب قلیل بنا بر احتیاط فشار لازم است ولی در آب کر و جاری فشار لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۳۸، م ۱۵۱

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) بعد از ازاله عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار لازم نیست.
ب) بعد از ازاله عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود پاک می‌شود و نیز اگر در دفعه اول بعد از برطرف شدن عین نجاست آب ریختن را ادامه دهند که همچنان بعد از ازاله‌ی عین نجاست آب روی آن ریخته شود پاک می‌شود و فشار لازم است.

هدایة‌العباد، ص ۹۹، م ۵۸۶ و ص ۱۰۰، م ۵۸۹

توضیح المسائل، ص ۳۶، م ۱۶۰، ص ۳۷، م ۱۶۳

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

الف) بعد از برطرف شدن عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و به احتیاط واجب فشار و مانند آن لازم است.

ب) بعد از برطرف شدن عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود پاک می‌گردد و نیز اگر در همان دفعه اول آب روی آن بریزند و نجاست آن برطرف شود پاک می‌شود و فشار نیز لازم است.

توضیح المسائل، ص ۲۹، م ۱۶۳ و ۱۶۶

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

الف) بعد از ازاله عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار لازم نیست.

ب) بعد از ازاله عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود پاک می‌شود و نیز اگر در دفعه اول بعد از برطرف شدن عین نجاست آب ریختن را ادامه دهند که همچنان بعد از ازاله‌ی عین نجاست آب روی آن ریخته شود پاک می‌شود و فشار لازم است.

توضیح المسائل، م ۲۸، ص ۲۹ و م ۱۶۳

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

الف) به محض برطرف شدن عین نجاست در کر و جاری، پاک می‌شود و شستن بعد از ازاله لازم نیست یا بعد از ازاله عین نجاست

اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار و مانند آن لازم است.

(ب) بعد از ازاله عین نجاست یک مرتبه شستن کافی است و فشار لازم است.

توضیح المسائل، ص ۴۵، م ۱۸۲-۱۸۰

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

(الف) بعد از زوال عین نجاست اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و بنابر احتیاط واجب فشار و مانند آن نیز لازم است.

(ب) بعد از ازاله عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود پاک می‌شود و نیز اگر در دفعه اول بعد از برطرف شدن عین نجاست آب ریختن را ادامه دهند که همچنان بعد از ازاله‌ی عین نجاست آب روی آن ریخته شود پاک می‌شود و فشار لازم است.

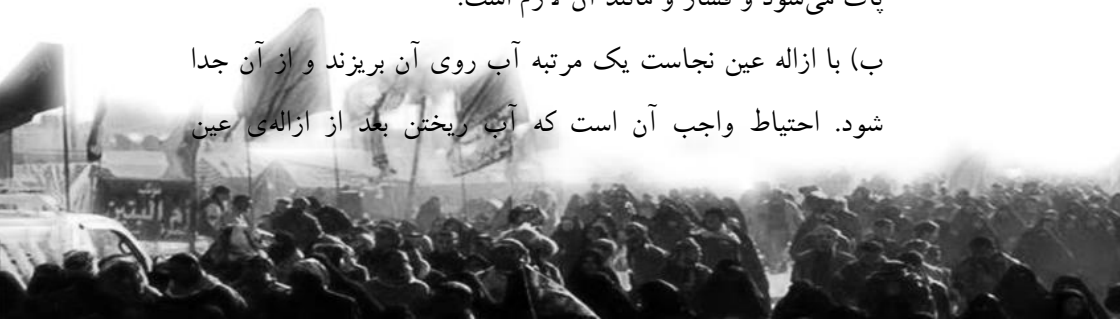
منتخب المسائل، ص ۷۷، م ۱۶۳، شماره ۸

توضیح المسائل، ص ۴۱ و ۴۲، م ۱۵۹ و ۱۶۲

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

(الف) اگر یک مرتبه آب کر یا جاری به تمام جاهای نجس آن برسد پاک می‌شود و فشار و مانند آن لازم است.

(ب) با ازاله عین نجاست یک مرتبه آب روی آن بریزند و از آن جدا شود. احتیاط واجب آن است که آب ریختن بعد از ازاله‌ی عین

نجاست باشد و در صورت استمرار آب بر محل نجاست بعد از ازاله نجاست شستن حساب می‌شود و کافی است و فشار و مانند آن لازم است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۳۱ و ۱۳۲ م ۴۵۵

توضیح المسائل، ص ۳۰ و ۳۱، م ۱۶۰ و ۱۶۳

☆ طهارت کف پا و کفش با راه رفتن

سؤال: در طهارت کف پا و کفش لازم است ابتداء نجاست برطرف شود و یا اگر حین راه رفتن برطرف شود، کف پا و کفش پاک می‌شود؟

آیت الله خامنه‌ای علیه السلام

هرگاه تقریباً به قدر ده قدم روی زمین خشک و پاک راه برود پاک می‌شود مشروط به اینکه عین نجاست زائل شود.

اجوبه الاستفتائات، ص ۲۷، س ۸۰

با استفاده از اسفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

اسفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

در تطهیر پا به واسطه‌ی راه رفتن روی زمین به محض زوال عین نجاست کف پا پاک می‌شود.

با استفاده از اسفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

☆ یقین به نجاست یا کفایت ظن و گمان

سؤال: آیا در حکم به نجاست چیزی یقین لازم است یا ظن و گمان کافی است؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، خوئی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه
 گلپایگانی رحمته الله علیه، مکارم شیرازی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه:
 یقین لازم است.^۱

آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه

یقین یا اطمینان لازم است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۱۶، م ۴۱۶

توضیح المسائل، ص ۲۲، م ۱۲۲

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۱۶، م ۱۲۱ و تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۲۲، م ۳

آیت‌الله اراکی رحمته الله علیه: المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۲۴، م ۱۲

آیت‌الله بهجت رحمته الله علیه: وسیله النجاة، ج ۱، ص ۱۵۴، م ۳ (۵۴۷)

آیت‌الله خوئی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۲۱، م ۱۲۲ و منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۱۳، م ۴۱۶

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه: هداية العباد، ج ۱، ص ۹۶، م ۵۶۹ و توضیح المسائل، ص ۲۳، م ۱۲۲

آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله علیه: هداية العباد، ج ۱، ص ۱۱۴، م ۵۶۹ و توضیح المسائل، ص ۲۲، م ۱۲۲

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه: استفتانات جدید، ج ۱، ص ۳۲، م ۵۲ و توضیح المسائل، ص ۳۶، م ۱۳۶

آیت‌الله نوری همدانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۳۴، م ۱۲۱ و منتخب المسائل، ص ۷۲، ماتنبت به الطهاره

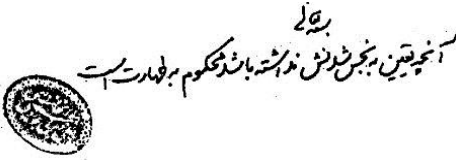
و النجاسه

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

آنچه یقین به نجس شدنش نداشته باشد محکوم به طهارت است.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

یقین یا اطمینانی که از راه معقول باشد، لازم است.

توضیح المسائل جامع، ص ۷۱، م ۱۳۲

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۳۲، م ۴۱۶

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

یقین یا اطمینان لازم است.

توضیح المسائل، ص ۳۱، م ۱۲۲

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

یقین یا بواسطه گمان اطمینانی که مردم عادی آن را علم به حساب

می آورند حاصل شود.

توضیح المسائل، ص ۲۳، م ۱۲۷

احکام الواضحه، ص ۹۷، م ۴۲۴

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

یقین یا اطمینان لازم است.

توضیح المسائل، ص ۲۱۱، م ۱۲۲

منتخب توضیح المسائل، ص ۲۲، م ۸۷

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۲۳، م ۴۱۶

☆ واسطه در انتقال نجاست

سؤال: متنجس چندم واسطه انتقال نجاست نیست؟

امام خمینی علیه السلام

واسطه چهارم نجس کننده نیست.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۲۳، م ۹ (فی کیفیت النجس)

استفتائات، ج ۱، ص ۱۱۲، س ۳۰۲

آیت الله اراکی علیه السلام

واسطه ها نجس کننده هستند.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۵، م ۱۱

زبدة الاحکام، ص ۱۸، م ۵

آیت الله بهجت علیه السلام

واسطه ها نجس کننده هستند.

استفتائات، ج ۱، ص ۸۵، م ۲۸۳

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۱۵۵، م ۹

آیت الله تبریزی علیه السلام

بنابر احتیاط واجب واسطه ها نجس کننده هستند.

منهاج الصالحین، ص ۱۱۶، م ۴۱۵

استفتائات جدید، ص ۲۸، م ۹۹

آیت الله خامنه‌ای (دام ظلّه)

واسطه سوم نجس کننده نیست.

اجوبة الاستفتائات، ص ۵۸، م ۲۸۳

آیت الله خویی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب واسطه‌ها نجس‌کننده هستند.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۱۳، م ۴۱۵

العروة الوثقی مع تعلیقہ، ج ۱، ص ۷۱، م ۱۱

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

واسطه سوم نجس‌کننده نیست.

رساله جامع، ج ۱، ص ۷۲، م ۱۳۶

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

به نظر معظم له تعدد واسطه موجب عدم نجاست نیست.

بسم تعالی

به نظر معظم له تعدد واسطه موجب عدم نجاست نیست.

۱۳۲۵ هجری القمری ۱۳۴۸

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

واسطه‌ها نجس‌کننده هستند.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۴۵، س ۱۳۹

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

واسطه چهارم نجس‌کننده نیست.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۵۸، م ۱۱

الاحکام الواضحه، ص ۹۷، م ۴۲۲

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

واسطه‌ها نجس‌کننده هستند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۵، م ۵۷۵

مجمع المسائل، ج ۱، ص ۴۷، س ۸۴

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله
واسطه سوم نجس‌کننده نیست.

احکام ویژه ۶۰۰ مسئله مورد نیاز، ص ۹۷، شماره ۳۰۲

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۷۶

استفتانات جدید، ج ۲، ص ۴۳، س ۵۱

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله
واسطه‌ها نجس‌کننده هستند.

هزار و یک مسئله فقهی، ج ۱، ص ۱۳-۱۲، س ۳۱

التعلیقات العروة الوثقی، ج ۱، ص ۱۳، م ۱۱

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله
واسطه چهارم نجس‌کننده نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۲۳، م ۴۱۵

توضیح المسائل، ص ۲۵، با استفاده از م ۱۲۶

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

وضو

☆ انجام وضو یا غسل در تنگی وقت به جای تیمم

سؤال: شخصی که می‌دانسته وظیفه‌اش در تنگی وقت نماز تیمم بوده،

وضو یا غسل انجام داده، حکم وضو و غسل او چیست؟

امام خمینی رحمته الله

اگر برای همین نماز واجب وضو یا غسل انجام داده، بنا بر احتیاط واجب باطل است ولی اگر به عنوان طهارت یا غایات دیگر (مثل مسّ قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۰۵، م ۱۷
وسیله النجاة، ص ۹۶، م ۱۷، باورقی ۳

آیت الله اراکی رحمته الله

اگر برای همین نماز واجب وضو یا غسل انجام داده، باطل است ولی اگر به قصد طهارت یا غایات دیگر (مثل مسّ قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۳۵۷، م ۲۹

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر برای همین نماز واجب وضو یا غسل انجام داده، باطل است ولی اگر به عنوان طهارت یا غایات دیگر (مثل مسّ قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

وسیله النجاه، ج ۱، ص ۱۳۵، م ۱۱۷ (۴۸۱)
جامع المسائل، ج ۱، ص ۲۱۳، پاراگراف آخر

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

اگر به نیت وضو و غسلی که به عهده دارد با قطع نظر از نماز، وضو و غسل انجام دهد صحیح است و همچنین در صورتی که تشریح محرم نباشد وضو و غسلش صحیح است.

(قصد تشریح: با اینکه می‌داند وظیفه اش تیمم است وضو و غسل انجام دهد که این صورت وضو و غسل باطل است).

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۰۲، ۳۵۵م

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۶۱، س ۲۷۵

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

اگر به نیت ظاهر بودن انجام دهد وضو و غسل او محکوم به صحت است.

اگر به نیت ظاهر بودن انجام دهد وضو
و غسل او محکوم به صحت است.

دفتر
مجلس آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی
بغداد، اسفندماه ۱۳۸۳

آیت‌الله خویی رحمته‌الله

اگر برای همین نماز واجب وضو یا غسل انجام داده، باطل است ولی اگر به قصد طهارت یا غایات دیگر (مثل مس قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۳۲۴، ۲۹م

منهاج الصالحین (العبادات)، ج ۱، ص ۹۸، ۳۵۵م

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

در صورتی که قصد تشریح که منافات با قصد قربت دارد، نداشته باشد صحیح است. (قصد تشریح: با اینکه می داند وظیفه اش تیمم است وضو و غسل انجام دهد که این صورت وضو و غسل باطل است.)

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۳۸۵، م ۲۹، پاورقی ۱۲۸۶

آیت الله شبیری رحمته الله علیه

چنانچه وضو یا غسلش به قصد همان نماز بوده، باطل است ولی اگر به قصد قربت یا برای کار مستحبی مثل خواندن قرآن بوده، صحیح است.

بِسْمِ اللَّهِ
چنانچه وضو یا غسلش بر قصد همان نماز بوده، باطل است ولی اگر بر قصد قربت یا برای کار مستحبی مثل خواندن قرآن بوده، صحیح است.

۱۲، رجب المرجب ۱۴۲۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر برای همین نماز وضو و غسل انجام داده، باطل است ولی اگر برای طهارت یا غایات دیگر (مثل مس قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۸۴، م ۴۸۹

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

وضو و غسل او صحیح است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۳۳۷، م ۲۹، پاورقی ۲

الاحکام الواضحه، ص ۸۵، م ۳۶۵

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

اگر برای همین نماز وضو و غسل انجام داده، باطل است ولی اگر برای طهارت یا غایات دیگر (مثل مسّ قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۹۹، ۴۸۹م

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

اگر برای همین نماز واجب وضو یا غسل انجام داده، باطل است ولی اگر به قصد طهارت یا غایات دیگر (مثل مسّ قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

العروة‌الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۳۸۸، ۲۹م

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

اگر برای همین نماز واجب وضو یا غسل انجام داده، باطل است ولی اگر به قصد طهارت یا غایات دیگر (مثل مسّ قرآن و ...) وضو گرفته یا غسل کرده صحیح است.

التعلیقات علی کتاب العروة‌الوثقی، ص ۵۲، ۲۹م

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

اگر به نیت وضو و غسلی که به عهده دارد، با قطع نظر از نماز، وضو و غسل انجام دهد صحیح است و همچنین اگر قصد تشریح محرم نداشته باشد و وجه تقیید هم نباشد. (یعنی: وضو و غسل را مقید به همین نماز در ضیق وقت نکند.) قصد تشریح محرم (یعنی عملی که انجام می‌دهم در شریعت وارد شده) در این صورت وضو و غسل باطل است.

منهاج‌الصالحین، ج ۲، ص ۱۱۱، ۳۵۵م

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

☆ کرم و چربی و رنگ سرمه در وضو

سؤال: آیا کرم یا چربی و رنگ سرمه برای وضو و غسل مانع محسوب می شود؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله، بهجت رحمته الله، خامنه‌ای رحمته الله سیستانی رحمته الله، شبیری زنجانی رحمته الله صافی گلپایگانی رحمته الله گلپایگانی رحمته الله، مکارم شیرازی رحمته الله نوری همدانی رحمته الله وحید خراسانی رحمته الله :

رنگ و چربی اگر مانع از رسیدن آب به پوست نباشد وضو صحیح است.^۱

۱. امام خمینی رحمته الله: استفتائات، ج ۱، ص ۳۶ و ۳۷، ۴۰، ۴۱، ۴۵ و ۶۳ و ۶۴

آیت الله بهجت رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۶۱، با استفاده از شرط سیزدهم و استفتائات، ج ۱، ص ۱۷۵ و ۱۷۶، ص ۶۰۴ و ۶۰۷ و ۶۱۲

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله: استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت الله سیستانی رحمته الله: توضیح المسائل جامع، ص ۱۱۶، ۳۲۱م، شرط یازدهم

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۶۵، با استفاده از شرط ۱۳، ۳۰۰م

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله: جامع الاحکام، ج ۱، ص ۴۰، ۸۹م، ۹۰ و ۹۱

آیت الله گلپایگانی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۵۰، با استفاده از شرط سیزدهم و مجمع المسائل، ج ۱،

ص ۶۵، ۳۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله: استفتائات، ج ۱، ص ۳۷، ۶۹ و احکام ویژه (۶۰۰ مسأله مورد نیاز)،

ص ۱۰۸، ۳۶۵م

آیت الله نوری همدانی رحمته الله: توضیح المسائل، ص ۶۳، با استفاده از شرط سیزدهم

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله: جزوه موجود در اداره پاسخ به سؤالات، ص ۱۵، با استفاده از ص ۲۲ و ۲۳

★ علم به عدم شستن قسمتی از یک عضو بعد از اتمام آن (وضو)

سؤال: اگر شخصی بعد از شستن دست راست (قبل از شروع شستن دست چپ) متوجه شود قسمتی از آرنج شسته نشده است، آیا شستن همان قسمت کافی است یا بقیه‌ی دست راست را هم باید دوباره بشوید؟

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

رعایت ترتیب از بالا به پایین نیز لازم است.

رعایت ترتیب از بالا به پایین نیز لازم است.

آیت الله سبحانی رحمته الله علیه

همان نقطه را بشوید کافی است.

همان نقطه را بشوید کافی است

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

قسمت‌های زیرین آن را هم باید بشوید.

قسمت‌های زیرین آن را هم

باید بشوید.

آیت‌الله شیروی زنجانی رحمته‌الله علیه

همان قسمت را به صورت طولی تا پایین دست بشورد کافی است.

بسم‌تعالی

همان قسمت را به صورت طولی تا

پایین دست بشورد کافی است.

۲۴ جمادی الثانی ۱۴۴۰
مجلس استفتائات
دفتر حضرت
عجل الله فرجه

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

چنانچه موالات باقی باشد همان قسمت را از بالا به پایین بشوید اگر چه

بعید نیست شستن همان مقدار به قصد وضو کافی است.

بسم‌تعالی

چنانچه موالات باقی باشد همان قسمت را از بالا به پایین بشوید اگر چه بعید نیست شستن
همان مقدار به قصد وضو کافی است والله العالم موفق باشید. ۹-رجب المرجب ۱۴۴۰

۱۱۷۶
مجلس استفتائات
دفتر حضرت
عجل الله فرجه

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

شستن همان قسمت کافی است.

شستن همان قسمت کافی است.

بسم‌تعالی

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

باید قسمت‌های زیر آن را تا سر انگشتان بشوید.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

☆ حکم جبیره با پلاستیک

سوال: در صورت قرار دادن پلاستیک روی جبیره آیا دست کشیدن هنگام وضو روی پلاستیک لازم است یا جریان آب بدون دست کشیدن کافی است؟

آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی

اگر جزء جبیره محسوب شود، مانعی ندارد. جریان آب بر محل جبیره جایز است ولی باید بر آن دست کشیده شود.

بسم الله الرحمن الرحیم
اگر جزء جبیره محسوب شود، مانعی ندارد. جریان آب بر محل مجز
جایز است ولی باید بر آن دست کشیده شود.
۲۵۶۹۹
دفتر
مرکز تحقیقات فقهی و حقوقی
مجلس شورای اسلامی

آیت‌الله سیستانی مد ظله العالی

اگر جزء جبیره نباشد جایز نیست و در صورتی که برای بستن جراحات متعارف باشد جز جبیره است و باید فقط روی آن را دست بکشد و شستن آن کافی نیست.

توضیح المسائل جامع، ص ۱۲۸، ۳۶۹ م
با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت‌الله شیری مد ظله العالی

اگر جزء جبیره محسوب شود، جایز است.
وظیفه در مورد محل جبیره مسح آن است نه شستن و جریان آب بر آن.

بسم الله الرحمن الرحیم
۱. اگر جزء جبیره محسوب شود، جایز است.
۲. و تخفیف در مورد غسل جبیره مسح آن است
ز شستن و جریان آب بر آن.
۱۴۲۷ هجری قمری
مرکز تحقیقات فقهی و حقوقی
مجلس شورای اسلامی

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در صورتی که محل جبیره علاوه بر پارچه پلاستیک هم کشیده شده باشد، روی پلاستیک غسل جبیره صحیح نیست ولی اگر فقط با پلاستیک بسته شده باشد، آب رساندن به پلاستیک کافی است و دست کشیدن لازم نیست.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

در فرض سوال دست کشیدن اگر رطوبت داشته کافی است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در فرض سوال دست کشیدن اگر رطوبت داشته، کافی است والله العالم.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در صورتی که پلاستیک جزء پوشش زخم شود مانعی ندارد و جریان آب روی آن نیز کافی است.

بِسْمِ اللَّهِ

ج: در صورتی که پلاستیک همه پوشش زخم شود، مانع نمیدارد.

و جریان آب روی آن نیز کافی است.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال اگر لازم باشد اشکال ندارد و کشیدن دست تر بر آن لازم است.

در فرض سوال

اگر لازم باشد اشکال ندارد و کشیدن دست تر بر آن

لازم است.

غسل

☆ شستن تمام مو در غسل

سؤال: آیا شستن موهای بلند در غسل لازم است؟

آیات عظام: اراکی رحمته، بهجت رحمته، تبریزی رحمته، خویی رحمته، سیستانی رحمته
 شبیری زنجانی رحمته، صافی گلپایگانی رحمته، گلپایگانی رحمته،
 وحید خراسانی رحمته :
 واجب نیست.^۱

۱. آیت‌الله اراکی رحمته: توضیح المسائل، ص ۶۸، م ۳۷۶

آیت‌الله بهجت رحمته: وسیله النجاة، ص ۶۰، م ۴ (۲۰۱) و استفتانات، ج ۱، ص ۲۲۴، س ۸۰۱ و توضیح المسائل، ص ۷۶، م ۳۷۶

آیت‌الله تبریزی رحمته: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۵۳، الفصل الرابع و توضیح المسائل، ص ۶۰، م ۳۸۵
 آیت‌الله خویی رحمته: منهاج الصالحین (العبادات)، ج ۱، ص ۵۰، واجبات الغسل الجنابه و توضیح المسائل، ص ۶۴، م ۳۸۵

آیت‌الله سیستانی رحمته: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۵، الفصل الرابع، واجبات غسل الجنابة و توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۴۸، م ۴۴۲

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته: توضیح المسائل، ص ۷۸، م ۳۷۰

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته: توضیح المسائل، ص ۷۷، م ۳۸۵ و هدایة العباد، ص ۳۳، م ۱۸۹

آیت‌الله گلپایگانی رحمته: هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۰، م ۱۸۹ و توضیح المسائل، ص ۶۴، م ۳۸۵

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۵۰، واجبات غسل الجنابة و توضیح المسائل، ص ۲۶۷، م ۳۸۵

امام خمینی علیه السلام

بنابر احتیاط واجب، لازم است.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۲، م ۴

توضیح المسائل، ص ۴۹، م ۳۷۹

آیت الله خامنه‌ای علیه السلام

شستن تمام مو به احتیاط واجب لازم است.

سنتین نماز هر مرتبه احتیاطاً واجب است.

آیت الله فاضل لنکرانی علیه السلام

بنابر احتیاط، واجب است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۱۹۰، فصل فی کیفیت غسل و احکامه

توضیح المسائل، ص ۹۵، م ۳۶۹

آیت الله مکارم شیرازی علیه السلام

بنابر احتیاط واجب، لازم است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۸، فصل فی کیفیت غسل و احکامه

توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۳۹۳

آیت الله نوری همدانی علیه السلام

بنابر احتیاط واجب، لازم است.

توضیح المسائل، ص ۷۹، م ۳۸۰

☆ تیمم بدل از چند غسل

سؤال: در صورت عذر از انجام غسل، آیا یک تیمم کفایت از چند غسل واجب می‌کند؟

امام خمینی رحمته الله

احتیاط واجب آن است که بدل از هر یک از آنها یک تیمم نماید.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۱۲، م ۴، القول فی احکام التیمم

توضیح المسائل، ص ۱۵۸، م ۷۰۵

آیت الله اراکی رحمته الله

کفایت می‌کند.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۱۲۸، م ۷۱۴

توضیح المسائل، ص ۱۳۱، م ۷۱۵

آیت الله بهجت رحمته الله

کفایت می‌کند

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۱۴۳، (۴)

استفتانات، ج ۱، ص ۳۱۷، س ۱۱۱۹

آیت الله تبریزی رحمته الله

کفایت می‌کند.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۰۹، م ۳۸۷

توضیح المسائل، ص ۱۲۸، م ۷۲۹

آیت الله خامنه‌ای رحمته علیه

بنابر احتیاط واجب، باید برای هر غسل، یک تیمم بجا آورد.

بنابر احتیاط واجب، باید برای هر غسل، یک تیمم بجا آورد.

آیت الله خونی رحمته علیه

کفایت می‌کند.

منهاج الصالحین، (العبادات)، ج ۱، ص ۱۰۵، م ۳۸۷

توضیح المسائل، ص ۱۲۴، م ۷۲۹

آیت الله سیستانی رحمته علیه

جایز است یک تیمم بدل از آنها بنماید.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۴۰۹، م ۲۵

توضیح المسائل جامع، ص ۲۷۱، م ۸۷۶

منهاج الصالحین، ص ۱۳۴، م ۳۸۷

آیت الله شبیری زنجانی رحمته علیه

جایز است یک تیمم بدل از همه‌ی آنها بنماید.

توضیح المسائل، ص ۱۲۹، م ۶۱۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته علیه

کفایت می‌کند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۸۹، م ۵۱۹

توضیح المسائل، ص ۱۴۶، م ۷۲۹

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

احتیاط واجب آن است که بدل هر یک از آنها یک تیمم نماید.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۳۵۸، ۲۵م، پاورقی ۲

توضیح المسائل، ص ۱۶۹، م ۶۹۰

الاحکام الواضحه، ص ۹۱، م ۳۹۶، احکام التیمم

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

می‌تواند به قصد بدل از همه یک تیمم کند ولی اگر بدل از غسل جنابت تیمم کرد، دیگر بدل از سایر اغسال تیمم نکند مگر رجاء.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۰۶، م ۵۱۹

توضیح المسائل، ص ۱۲۶، م ۷۲۹

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

یک تیمم به قصد همه آنها کافی است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۱۱، م ۲۵

توضیح المسائل، ص ۱۲۷، م ۶۶۴

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

کفایت می‌کند.

توضیح المسائل، ص ۱۴۵، م ۷۲۲

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

در صورتیکه یکی از آنها غسل جنابت باشد یک تیمم بدل از غسل جنابت برای همه کفایت می‌کند، اگر غیر از غسل جنابت باشد، باید بدل هر یک از آنها یک تیمم بنماید.

توضیح المسائل، ص ۳۲۷، م ۷۲۸

منهاج الصالحین، ج ۴، ص ۱۱۸، م ۳۸۷، فصل الاحکام التیمم

تیمم

☆ تیمم با گرد و غبار

سؤال: حکم تیمم با گرد و غبار چیست؟

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

الف و ب) تا امکان تهیهی خاک وجود دارد، تیمم به گرد و غبار صحیح نیست، مگر به اندازه‌ای باشد که عرفاً بر آن خاک صدق کند.

تا امکان تهیهی خاک وجود دارد، تیمم به گرد و غبار صحیح نیست، مگر به اندازه‌ای باشد که عرفاً بر آن خاک صدق کند.

دفتر
مطهرت و کفایت خانه‌ای شهسوار
پخش استفتائات

☆ تیمم بر گچ، سیمان، موزائیک، کاشی و آجر

سؤال: آیا تیمم بر گچ، سیمان، موزائیک، کاشی و آجر صحیح است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

تیمم بر آجر صحیح است و بنا بر احتیاط واجب با بودن خاک یا چیز دیگری که تیمم بر آن صحیح است به گچ پخته تیمم نکند و بر سیمان و موزائیک و کاشی تیمم نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۰۲، م ۶۸۴ و ۶۸۵

تحریر الوسیله، ص ۱۰۶، م ۱ و ۳؛ پرسش از دفتر

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

تیمم به آجر هر چند کوبیده و نرم شود صحیح نیست. بنا بر احتیاط واجب با بودن خاک یا چیز دیگری که تیمم بر آن صحیح است به گچ پخته تیمم نکند و تیمم بر آجر صحیح نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۲۶، م ۶۷۸ و ۶۷۹

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۳۶۰ و ۳۶۱، فصل فی بیان مایصح التیمم به

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

تیمم بر موزائیک و آجر صحیح است و گچ اگر پخته شده باشد و چیز دیگری برای تیمم ندارد، احتیاطاً هم به این‌ها و هم به مانند گل یا غبار تیمم نماید.

توضیح المسائل، ص ۱۱۵، م ۵۸۷

استفتانات، ج ۱، ص ۳۱۵ و ۳۱۶، با استفاده از م ۱۱۱۲ و ۱۱۱۳

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

تیمم بر موزائیک صحیح است و بنا بر احتیاط در حال اختیار به گچ پخته تیمم نکند. بنا بر احتیاط واجب جایز نیست مگر تیمم منحصر به سیمان باشد.

توضیح المسائل، ص ۱۰۹، م ۶۹۳

استفتانات جدید، ج ۱، ص ۶۱، س ۲۷۸

صراط النجاة، ج ۱، ص ۱۰۰، س ۳۰۴

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

تیمم بر گچ و آجر و سیمان و موزائیک صحیح است اگر چه احتیاط مستحب ترک تیمم با سیمان و موزائیک است.

اجویة الاستفتاءات، ص ۴۹ و ۱۰۳، س ۲۱۰ و ۴۸۹
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله خویی رحمته الله علیه

با آجر و گچ پخته بنابر احتیاط واجب تیمم صحیح نیست. تیمم بر سیمان صحیح نیست.

استفتاءات، ص ۵۰، س ۱۵۹ و ۱۶۰
توضیح المسائل، ص ۱۱۹، م ۶۹۳
صراة النجاة، ج ۱، ص ۱۰۰، س ۳۰۴

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

تیمم بر گچ و آجر پخته‌ای که غبار دارد صحیح است هر چند احتیاط مستحب آن است که در حال اختیار با آنها تیمم نشود. تیمم به کاشی، موزائیک و سیمان بنابر احتیاط واجب صحیح نیست.

توضیح المسائل جامع، ص ۲۵۹، س ۸۲۶
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۱۷، م ۳۵۷
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

تیمم به گچ و آجر پخته که پودر شده است در حال اختیار جایز است. تیمم به سیمان، کاشی و موزائیک صحیح نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۲۴، م ۵۸۰
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

بودن چیزی که تیمم بر آن صحیح است احوط آن است که به گچ پخته تیمم نکند.

توضیح المسائل، ص ۱۱۷، م ۶۹۳

هدایة العباد، ج ۱، ص ۸۴، م ۴۹۱

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

تیمم بر آجر صحیح است و به احتیاط واجب به گچ پخته تیمم نشود. با نبودن خاک و سنگ بر موزاییک مانع ندارد. تیمم به سیمان و کاشی صحیح نیست.

استفتائات، ج ۱، ص ۶۶، س ۱۹۲

توضیح المسائل، ص ۱۲۷ و ۱۲۸، م ۶۷۸، ۶۷۹ و ۶۸۴

الاحکام الواضحه، ص ۸۵ و ۸۶، الفصل الثانی (مایتیمم به)

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله علیه

با بودن چیزی که تیمم بر آن صحیح است احوط آن است که به گچ پخته تیمم نشود.

توضیح المسائل، ص ۱۲۱، م ۶۹۳

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۰۰، م ۴۹۱

مجمع المسائل، ج ۱، ص ۱۱۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

احتیاط واجب آن است که بر گچ پخته و آجر تیمم نکند.

توضیح المسائل، ص ۱۲۱، ۶۳۸م

سؤال: آیا تیمم بر سیمان و موزائیک صحیح است؟

تیمم اشکال دارد.

تیمم اشکال دارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر موزائیک از سنگ پخته درست شده است اشکال دارد. تیمم به آجر و

گچ صحیح نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۴۰، ۶۸۵م

هزار و یک مسئله فقهی، ص ۲۵، س ۷۷

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

تیمم بر سنگ گچ صحیح است و بنا بر احتیاط مستحب در حال اختیار

بر گچ و آجر پخته تیمم ننماید. تیمم بر سیمان و کاشی و موزائیک صحیح

نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۲۵، ۶۹۲م

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۰۸، الفصل الثانی و استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

☆ تیمم با وجود ناخن بلند

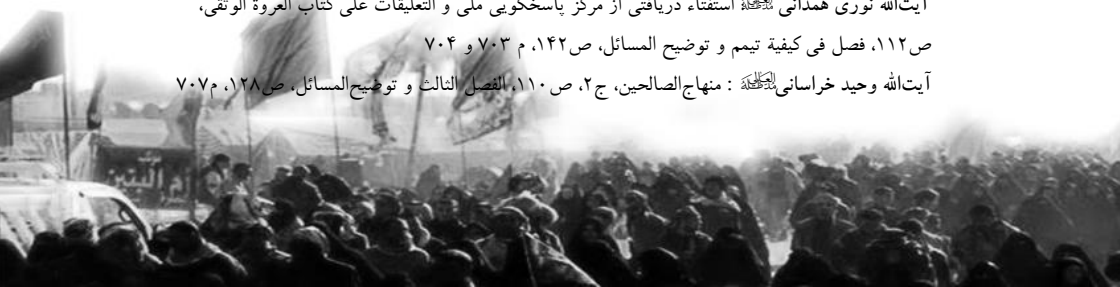
سؤال: آیا مسح سر انگشتان در صورتی که ناخن‌ها مقداری بلند باشد واجب

است؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته‌الله، اراکی رحمته‌الله، بهجت رحمته‌الله، تبریزی رحمته‌الله، خامنه‌ای رحمته‌الله، خوئی رحمته‌الله، شبیری زنجانی رحمته‌الله، صافی گلپایگانی رحمته‌الله، فاضل لنکرانی رحمته‌الله، گلپایگانی رحمته‌الله، مکارم شیرازی رحمته‌الله، نوری همدانی رحمته‌الله و وحید خراسانی رحمته‌الله: واجب نیست.^۱

۱. امام خمینی رحمته‌الله: تحریر الوسیله، ج ۱، القول فی کیفیت تیمم، با استفاده از ۱م و عروه‌الوقتیه، ج ۱، ص ۳۶۷، الثالث، خط ۴ و استفتانات، ج ۱، ص ۹۵، م ۲۴۶ و توضیح المسائل، ص ۹۵، م ۷۰۰
- آیت‌الله اراکی رحمته‌الله: العروه‌الوقتیه، ج ۱، ص ۳۶۷، الثالث و المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۱۲۸، م ۶۹۴، ش ۴
- آیت‌الله بهجت رحمته‌الله: وسیله‌النجاه، ج ۱، ص ۱۳۸، م ۴۹۳ و توضیح المسائل، ص ۱۱۷، م ۵۹۷
- آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله: منهاج‌الصالحین، ج ۱، ص ۱۰۴، الفصل الثالث، کیفیت تیمم و توضیح المسائل، ص ۱۲۵، م ۷۰۸، شماره ۴
- آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله: رساله آموزشی، ص ۱۰۹، کیفیت تیمم و اجوبه‌الاستفتانات، ص ۴۸، م ۲۰۹
- آیت‌الله خوئی رحمته‌الله: توضیح المسائل، ص ۱۲۲-۱۲۱، م ۷۰۸ و منهاج‌الصالحین، ج ۱، ص ۱۰۲، الفصل الثالث، کیفیت تیمم
- آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله: توضیح المسائل، ص ۱۲۶، م ۵۹۶، شماره ۴
- آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله: هدایة العباد، ص ۸۶ و ۸۷، م ۵۰۳ و استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی
- آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله: استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی و توضیح المسائل، ص ۱۱۵، م ۶۹۴ و الاحکام الواضحه، ص ۸۷، الفصل الثالث
- آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله: هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۰۲، م ۵۰۳ و العروه‌الوقتیه، ج ۱، ص ۳۶۷، الثالث و توضیح المسائل، ص ۱۲۴، م ۷۱۰ و ۷۱۱
- آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله: العروه‌الوقتیه مع تعلیقات، ج ۱، ص ۳۹۸، فصل فی کیفیت تیمم، الثالث و توضیح المسائل، ص ۱۲۳، م ۶۴۸ و استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی
- آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله: استفتاء دریافتی از مرکز پاسخگویی ملی و التعلیقات علی کتاب العروه‌الوقتیه، ص ۱۱۲، فصل فی کیفیت تیمم و توضیح المسائل، ص ۱۴۲، م ۷۰۳ و ۷۰۴
- آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله: منهاج‌الصالحین، ج ۲، ص ۱۱۰، الفصل الثالث و توضیح المسائل، ص ۱۲۸، م ۷۰۷

آیات الله سیستانی رحمته علیه

مسح مقداری از نوک انگشت که نزدیک ناخن است در صورتی که ناخن بلند نباشد و عرفاً جزء ظاهر دست محسوب می‌شود واجب است و مسح مقداری از آن که عرفاً جزء باطن شمرده می‌شود لازم نیست.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۲۶۴، م ۸۴۷

المسائل المنتخبه، ص ۸۰، م ۱۴۳ (۳)

حیض

☆ سن یائسگی و حکم عدول در این مسأله

سؤال: الف) زنان سیّده و غیرسیّده در چه سنی یائسه می‌شوند؟
ب) در صورتی که سن یائسگی در زنان غیرسیّده پنجاه سال قمری باشد، آیا می‌توانند در این مسأله به نظر مراجع دیگر عدول کنند؟

امام خمینی رحمته علیه

الف) زن‌های سیّده بعد از تمام شدن شصت سال قمری یائسه می‌شوند؛ یعنی خون حیض نمی‌بینند و زن‌هایی که سیّده نیستند، بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می‌شوند.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۴ و ۴۵، فصل فی‌الحیض

توضیح المسائل، ص ۵۶، م ۴۲۵

۱. قابل توجه است اگر مرجع شخص از دنیا رفته، جهت تقلید از مرجع تقلید قبلی در این موضوع یا رجوع به مرجع دیگر، لازم است نظر مرجع زنده‌اش را در مسأله بقاء بر تقلید میت ملاحظه کند.

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) زن‌های سیّده بعد از تمام شدن شصت سال یائسه می‌شوند؛ یعنی خون حیض نمی‌بینند و زن‌هایی که سیّده نیستند، بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می‌شوند.

توضیح المسائل، ص ۷۶، م ۴۲۲

آیت الله بهجت رحمته الله

سؤال: در وسیله‌النجاة معظم‌له (ص ۷۱، م ۲۳۸) آمده است که غیر سیّده پنجاه سالگی یائسه می‌شود و اطلاق عبارت شامل زنانی هم می‌شود که بعد از پنجاه سالگی مرتب مثل عادت ماهانه خون می‌بینند و در نتیجه اگر بخواهند بین اعمال حیض و استحاضه احتیاط کنند، احتیاط مستحب خواهد بود در حالی که از حضرت‌عالی احتیاط واجب نقل شده است؛ آیا احتیاط در این فرض وجوبی است تا رجوع به اعلم بعدی کنند و اعمال حیض را انجام دهند؟

پاسخ: می‌تواند حیض قرار دهد و احتیاط نکند.^۱

بِسْمِ اللَّهِ
وَأَحْتِیَاطًا کُنْ

عَنْ اِسْمَاءَ
وَقُرْبَانَ

^۱ این حکم نظر اخیر آیت الله بهجت بوده و نظر سابق ایشان که در توضیح المسائل و استفتائات

موجود است تغییر کرده است.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

(الف) احتیاط واجب این است که بعد از ۵۰ سال قمری اگر خونی که واجد شرائط حیض باشد ببینند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نمایند ولی بعد از ۶۰ سالگی اگر خونی ببینند قطعاً حیض نیست.

احتیاط واجب این است که بعد از ۵۰ سال قمری اگر خونی که واجد شرائط حیض باشد ببینند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نمایند ولی بعد از ۶۰ سالگی اگر خونی ببینند قطعاً حیض نیست و آله الهام

(ب) حکم آن از جواب سابق روشن شد و در این احتیاط واجب رجوع به مجتهد آخر با رعایت الاعلم فالاعلم مانعی ندارد.

حکم آن از جواب سابق روشن شد و در این احتیاط واجب رجوع به مجتهد آخر با رعایت الاعلم فالاعلم مانعی ندارد رحمته الله علیه

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

سؤال: اینجانب در سن پنجاه و یک سالگی هستم، بعد از امام خمینی رحمته الله علیه جناب عالی را به عنوان مرجع خود انتخاب کرده‌ام، بعد از پنجاه سالگی به وظیفه مستحاضه عمل می‌کنم ولی برای من از نظر جسمی مشکل ایجاد می‌کند، آیا می‌توانم فقط در همین مسأله به مرجع دیگری رجوع کنم که ایشان در مسائل یائسگی بعد از پنجاه سال را حیض حساب می‌کند؟

ما در تعیین حدّ دقیق سنّ یائسگی بانوان تأمل داریم و احتیاط در این - باره را لازم می‌بینیم، بانوان می‌توانند در این مسأله به مجتهد جامع - الشرائطی که فتوای مشخصی در این باره دارد مراجعه نمایند.

مادر من در سنّ ۵۰ سالگی بانوان تأمل داریم و احتیاط در این باره را لازم می‌بینیم، بانوان می‌توانند در این مسأله به مجتهد جامع الشرائطی که فتوای مشخصی در این باره دارد مراجعه نمایند رحمته الله علیه

آیت الله خوئی رحمته الله

(الف) بنا بر احتیاط واجب زن‌های سیّده و غیر سیّده بعد از تمام شدن پنجاه سال تا شصت سال چنانچه با نشانه‌های حیض یا در روزهای عادت، خون ببینند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نمایند.

(ب) جائز است با رعایت الاعلم فالاعلم به مجتهد دیگر رجوع کند.

منهاج الصالحین (العبادات)، ج ۱، ص ۱۴، م ۳۱ و ص ۶۲

المسائل المنتخبه، ص ۱۰، م ۲۲

آیت الله سیستانی رحمته الله

(الف و ب) زنان مطلقاً چه سیّده و چه غیر سیّده تا شصت سالگی ممکن

است حیض شوند.

زنان مطلقاً چه سیّده و چه غیر سیّده تا شصت سالگی
مکن است حیض شوند.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله

(الف) زنان قرشیه خواه سیّده هاشمی باشند یا غیر سیّده یائسگی آن‌ها

بعد از شصت سال است و یائسگی غیر قرشیه بعد از پنجاه سالگی است.

با استیضاح

زنان قرشیه خواه سیّده هاشمی بشود غیر سیّده یا اگر آن‌ها
بعد از شصت سال است و یائسگی غیر قرشیه بعد از پنجاه سالگی است.

البته در مناطقی مثل ایران و عراق از آنجا که زن اطمینان ندارد قرشیه

نیست، اگر بعد از پنجاه سالگی هم خون با شرایط حیض ببیند، حائض

شمرده می‌شود. (یعنی در صورت دیدن خون با شرایط و صفات، ۶۰ سالگی یائسه می‌شوند.)

توضیح المسائل، ص ۹۳، م ۴۴۵

ب) چنانکه گفته شد میزان، تفصیل بین قرشی و غیر قرشی است. حکم عدول از مرجعی به مرجع دیگر در رساله عملی بیان شده به آنجا مراجعه شود.

بسیه تالی
چنانکه گفته شد میزان تفصیل قرشی و غیر قرشی است حکم عدول از مرجعی
به مرجع دیگر در رساله عملی بیان شده به آنجا مراجعه شود
۱۳۲۵ هـ ق

اگر مجتهد أعلم در مسأله‌ای فتوا دهد مقلد آن مجتهد نمی‌تواند در آن مسأله به فتوای مجتهد دیگر عمل کند.

توضیح المسائل، ص ۹، م ۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) قرشیه شصت ساله و غیر قرشیه در پنجاه سالگی قمری یائسه می‌شوند.

قرشیه شصت ساله و غیر قرشیه در پنجاه
سالگی قمری یائسه می‌شوند

ب) بنابر احتیاط جایز نیست مگر به اعلم.

بنابر احتیاط جایز نیست مگر به اعلم
۱۳۲۵ هـ ق

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

(الف) زنان سیّده با تمام شدن ۶۰ سال قمری و زنان غیرسیّده با تمام شدن ۵۰ سال قمری یائسه می‌شوند.

زنان سیّده با تمام شدن ۶۰ سال قمری و زنان غیرسیّده
با تمام شدن ۵۰ سال قمری یائسه می‌شوند.

(ب) رجوع از اعلم به غیراعلم جایز نیست و در صورت تساوی مانعی ندارد.

رجوع از نیم، غیر نیم، جز نیم، در هر دو موردی مانعی ندارد.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

(الف) زنان سیّده بعد از تمام شدن شصت سال یائسه می‌شوند (یعنی خون حیض نمی‌بینند) و زنانی که سیّده نیستند، بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می‌شوند.

توضیح المسائل، ص ۷۳، م ۴۴۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

(الف) در سن پنجاه سالگی یعنی غالباً در این سن خون عادت نمی‌بینند و اگر خون مشکوکی ببینند حیض نیست ولی اگر بعد از این سن خونی به تمام صفات حیض ببینند حیض است.

بسته به سن و در سن پنجاه سالگی یعنی غالباً در این سن خون عادت نمی‌بینند و اگر خون مشکوکی ببینند حیض نیست ولی اگر بعد از این سن خونی به تمام صفات حیض ببینند حیض است.

ب) با توجه به این که ما در این مسأله فتوا داریم نوبت به رجوع به فتاوی دیگران نمی‌رسد.

ج ب: با توجه به این که ما در این مسأله فتوا داریم نوبت به فتاوی دیگران نمی‌رسد.

مرجع رجوع

قابل ذکر است کسانی که تا کنون به این حکم عمل نکرده اند از باب تبعیض در تقلید با توجه به استفتاء ذیل می‌توانند به فتوای مرجع مساوی رجوع نمایند. تبعیض در تقلید پس از تحقق تقلید در مسائلی که عمل نکرده نیز جایز است.

تبعیض در تقلید پس از تحقق تقلید در مسائلی که عمل نکرده نیز جایز است =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) زندهای غیرسیّده بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می‌شوند ولی زندهای سیّده در صورتی که پس از گذشتن از سن پنجاه سالگی تا شصت سالگی در ایام عادت خود یا با نشانه‌های حیض خون ببینند بنابر احتیاط واجب میان اعمالی که زن مستحاضه انجام می‌دهد و چیزهایی که حائض باید ترک کند جمع نمایند.

ج ب: الف: زندهای غیرسیّده بعد از تمام شدن پنجاه سال یائسه می‌شوند ولی زندهای سیّده در صورتی که پس از گذشتن از سن پنجاه سالگی تا شصت سالگی در ایام عادت خود یا با نشانه‌های حیض خون ببینند بنابر احتیاط واجب میان اعمالی که زن مستحاضه انجام می‌دهد و چیزهایی که حائض باید ترک کند جمع نمایند.

ب) کسانی که تاکنون به این حکم عمل نکرده‌اند، از باب تبعیض در تقلید می‌توانند به فتوای مرجع مساوی رجوع کنند اما بعد از عمل تنها در مورد زنان سیده که حکم به احتیاط واجب بیان شده، مقلد می‌تواند با رعایت *الأعلم فالأعلم* به مرجعی که در این مسأله فتوا داده، رجوع کند.

توضیح المسائل، ص ۱۳، م ۸

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۷، با استفاده از س ۱۱

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) زن بعد از تمام شدن شصت سال یائسه می‌شود، و چنانچه خونی ببیند حیض نیست. و احتیاط واجب آن است که بعد از تمام شدن پنجاه سال تا تمام شدن شصت سال جمع کند بین احکام یائسه و غیر یائسه - چه قرشیه باشد و چه غیر قرشیه - بنابراین اگر در این فاصله با نشانه‌های حیض یا در روزهای عادت خون ببیند، بنابر احتیاط واجب جمع کند بین تروک حائض و افعال مستحاضه.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۵۷، الفصل الثانی

توضیح المسائل، ص ۲۶۹، م ۴۴۱

ب) در احتیاط مذکور، می‌تواند به فتوای مجتهد دیگر بارعایت

الأعلم فالأعلم عمل نماید.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۵ (بحث تقلید)، م ۳۱

توضیح المسائل، ص ۱۹۳ و ۱۹۴، با استفاده از م ۷

☆ محدوده روز در محاسبه حیض

سؤال: مراد از روز در بحث محاسبه حیض چیست؟ مثلاً اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند یک روز او چه زمانی کامل می‌شود؟

امام خمینی علیه السلام

فاصله بین طلوع فجر تا مغرب (ذهاب حمرة مشرقیه) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.^۱

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۱، با استفاده از م ۹ و ۱۰ و ص ۱۲۴، م ۶

توضیح المسائل، ص ۵۶، با استفاده از م ۴۴۳ و ص ۱۰۰، م ۷۳۱

آیت الله اراکی علیه السلام

فاصله بین طلوع فجر تا مغرب (ذهاب حمرة مشرقیه) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۷۶، با استفاده از م ۴۴۰ و ص ۱۳۴، با استفاده از م ۷۲۹

توضیح المسائل، ص ۱۳۵، با استفاده از م ۷۲۵

۱. این گونه محاسبه را محاسبه تلفیقی می‌گویند.

آیت الله بهجت رحمته الله

فاصله بین طلوع فجر تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

وسيلة النجاة، ص ۷۴، با استفاده از م ۹ و ۱۰

آیت الله تبریزی رحمته الله

فاصله بین طلوع فجر تا غروب خورشید را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر اما قبل از طلوع خورشید خون ببیند، غروب همان روز یک روز او تمام است اما اگر پس از طلوع خورشید خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۰، با استفاده از الفصل الثالث

و ص ۲۵۲، با استفاده از الفصل الثانی (فی قواطع السفر)

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

فاصله بین طلوع خورشید تا غروب خورشید را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر اما قبل از طلوع خورشید خون ببیند، غروب همان روز یک روز او تمام است اما اگر پس از طلوع خورشید خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

احکام اسلامی، ویژه مخاطبان بین الملل، ص ۱۵۰

با استفاده از استفتاء موجود در واحد پاسخ به سؤالات

آیت الله خوئی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع خورشید تا غروب خورشید را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر اما قبل از طلوع خورشید خون ببیند، غروب همان روز یک روز او تمام است اما اگر پس از طلوع خورشید خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

منهاج الصالحین (العبادات)، ص ۵۶، با استفاده از الفصل الثالث

و ص ۲۴۹، با استفاده از الفصل الثانی (فی قواطع السفر)

توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۴۴۹

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع فجر تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) را یک روز گویند. حال اگر زنی کمی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۵۸، م ۴۷۸ و ۴۸۱

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

مراد از روز در اینجا ۲۴ ساعت است. پس اگر از اذان صبح روز اول خون ببیند باید تا اذان صبح فردا ادامه یابد تا ۲۴ ساعت او کامل گردد.

توضیح المسائل، ص ۱۰۶، با استفاده م ۴۴۹

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع فجر تا مغرب را یک روز گویند. حال اگر زنی کمی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۳۹، با استفاده از م ۲۲۸ و ص ۱۰۸، م ۶۳۷

توضیح‌المسائل، ص ۸۹، با استفاده از م ۴۴۹

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع فجر تا مغرب را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

توضیح‌المسائل، ص ۷۰، با استفاده از م ۴۴۰ و ص ۱۲۳، با استفاده از م ۷۲۹

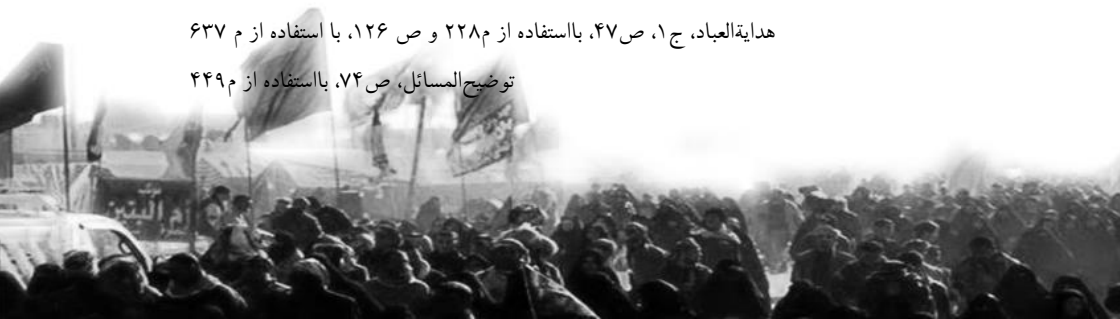
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع فجر تا مغرب (ذهاب حمرة مشرقیه) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۴۷، با استفاده از م ۲۲۸ و ص ۱۲۶، با استفاده از م ۶۳۷

توضیح‌المسائل، ص ۷۴، با استفاده از م ۴۴۹

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع فجر تا غروب آفتاب (پنهان شدن قرص خورشید) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، با استفاده از م ۱۱۶۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

فاصله بین طلوع فجر تا مغرب (ذهاب حمرة مشرقیه) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد.

توضیح المسائل، ص ۹۰، با استفاده از م ۴۴۵ و ص ۱۵۴، با استفاده از م ۷۳۲

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب از طلوع فجر تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) را یک روز گویند. حال اگر زنی بعد از طلوع فجر خون ببیند فردای آن روز در همان وقت یک روز او کامل می‌گردد. ولی اگر از طلوع خورشید شروع شود تا غروب روز سوم، قطع شود، بنابر احتیاط واجب بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۷۷، با استفاده از الفصل الثانی (فی قواطع السفر)

توضیح المسائل، ص ۲۷۰، با استفاده از م ۴۴۹

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

☆ وظیفه فعلی در ابتدای خون دیدن در وقتیه

سؤال: صاحب عادت و وقتیه‌ای خون فاقد صفات حیض دیده است، آیا

در صورتی که می‌تواند به محض خون دیدن حیض قرار دهد؟

الف) در وقت عادت یا یکی دو روز قبل یا بعد از آن خون دیده

ب) خارج از وقت عادت خون دیده

امام خمینی رحمته الله علیه

الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که

در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنا بر احتیاط واجب جمع

بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن

) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸، م ۱۳

توضیح المسائل، ص ۷۰، م ۴۸۸ و ص ۷۴، با استفاده از م ۵۰۰

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارند تا سه روز طول می کشد باید تا سه روز احتیاط کرده و کارهای استحاضه را بجا آورده و کارهایی را که بر حائض حرام است، ترک نماید و چنانچه پیش از سه روز پاک نشد باید آن را حیض قرار دهد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۲۸، م ۱۵ و ص ۲۳۲، م ۲۲

توضیح المسائل، ص ۸۷، م ۴۸۵ و ص ۹۱ و ۹۲، با استفاده از م ۴۹۶

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می کشد باید بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند.

وسيلة النجاة، ص ۷۵، م ۲۵۱

توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۱۴ و ص ۸۸، با استفاده از م ۴۳۴

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادت‌هایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.
(ب) استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۰ و ۶۱، م ۲۱۵ و ۲۱۷

توضیح المسائل، ص ۷۷، م ۴۹۴

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادت‌هایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

(ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنابر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

تحریر الوسیله امام-ره-، ج ۱، ص ۴۸، م ۱۳

توضیح المسائل امام-ره-، ص ۷۰، م ۴۸۸ و ص ۷۴، با استفاده از م ۵۰۰

آیت الله خویی رحمته الله علیه

(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادت‌هایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.
(ب) استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۵۶، م ۲۱۹

توضیح المسائل، ص ۸۰، م ۴۸

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنا بر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۷۴ و ۷۵، م ۲۱۵ و ۲۱۷
توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۸۰ و ۱۸۱، م ۵۳۷

آیت الله شبیری رحمته الله علیه

الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.
ب) استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۱۰۳، با استفاده از م ۴۸۹ و ص ۱۰۵، م ۴۹۴

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

(الف) در مورد سؤال صاحب عادت وقتیه چنانچه در وقت عادت و یا یکی دو روز قبل از عادت خون ببیند به مجرد خون دیدن هر چند خون فاقد صفات باشد باید آن را حیض قرار دهد و عبادات را ترک کند ولی در تأخر از وقت عادت حیض قراردادن مشکل است و باید عمل به احتیاط (جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه) نماید و مراد از تأخر از وقت عادت یعنی در ایام عادت خون ندیده و بعد از عادت خون دیده است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الف - در مورد سؤال صاحب عادت وقتیه چنانچه در وقت عادت و یا یکی دو روز قبل از عادت خون ببیند به مجرد خون دیدن هر چند خون فاقد صفات باشد باید آن را حیض قرار دهد و عبادات را ترک کند ولی در تأخر از وقت عادت حیض قراردادن مشکل است و باید عمل به احتیاط (جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه) نماید و مراد از تأخر از وقت عادت یعنی در ایام عادت خون ندیده و بعد از عادت خون دیده است والله العالم. موفق باشید. ۳ خن القعدة: ۱۴۰

امام فاضل لنکرانی رحمته الله علیه:

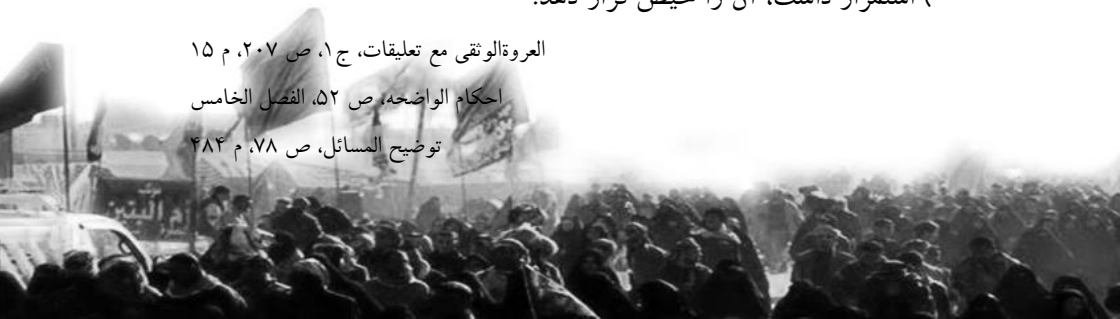
(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

(ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنابر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۰۷، م ۱۵

احکام الواضحه، ص ۵۲، الفصل الخامس

توضیح المسائل، ص ۷۸، م ۴۸۴

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.
(ب) استحاضه است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۴۹، باورقی ش ۷
توضیح المسائل، ص ۸۹، م ۴۷۸
با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

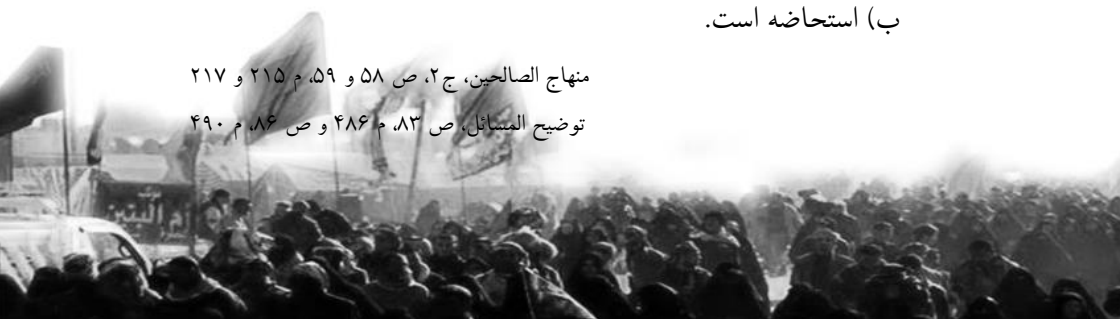
(ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می کشد، بنابر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۶۵، م ۱۵
توضیح المسائل، ص ۱۰۰، م ۴۸۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

(الف) بله حیض قرار دهد و چنانچه بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.
(ب) استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۵۸ و ۵۹، م ۲۱۵ و ۲۱۷
توضیح المسائل، ص ۸۳، م ۴۸۶ و ص ۸۶، م ۴۹۰

☆ وظیفه فعلی در ابتدای خون دیدن در غیر وقتیه

سؤال: زنی که صاحب عادت وقتیه نیست خون دیده است، آیا می‌تواند

در صورتی که محض خون دیدن، حیض قرار دهد؟

الف) خون واجد صفات حیض باشد

ب) خون فاقد صفات حیض باشد

امام خمینی علیه السلام

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که

در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنابر احتیاط واجب جمع بین

تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن)

استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

تحریر الوسیله، ج ۱، فصل فی الحیض، ص ۵۰، م ۱۳

توضیح المسائل، ص ۶۷، م ۵۰۰

آیت الله اراکی علیه السلام

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که

در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارند تا سه روز طول می‌کشد باید تا سه روز احتیاط

کرده و کارهای استحاضه را بجا آورده و کارهایی را که بر حائض حرام

است، ترک نماید و چنانچه پیش از سه روز پاک نشد باید آن را حیض قرار دهد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۲۸، م ۱۵ و ص ۲۳۲، م ۲۲
توضیح المسائل، ص ۹۱ و ۹۲، م ۴۹۶

آیت الله بهجت رحمته الله

(الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده عبادت‌هایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

(ب) اگر علم به استمرار تا سه روز دارد، حیض قرار دهد و اگر علم به استمرار تا سه روز را ندارد در عددیه (به فتوا) و در مبتدئه، مضطر به ناسیه بنا بر احتیاط واجب تا سه روز بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند و چنانچه تا سه روز ادامه پیدا کرد باید آن را حیض قرار دهد.

وسيلة النجاة، ص ۷۵، م ۲۵۱
توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۳۴

آیت الله تبریزی رحمته الله

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده عبادتهایی را که در آن مدت ترک کرده قضا نماید.

ب) در عددیه استحاضه است و در ناسیه (به فتوا) و در مضطربه و مبتدئه به احتیاط واجب بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند گرچه تا سه روز ادامه پیدا کند و تا قبل از ده روز هم تمام شود.

المسائل المنتخبه، ص ۲۴، م ۵۲ و ص ۳۰، الاول

توضیح المسائل، ص ۸۰، م ۵۰۶

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

الف) حیض قرار می‌دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنابر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

تحریر الوسیله امام - ره -، ج ۱، فصل فی الحیض، ص ۵۰، م ۱۳

توضیح المسائل امام - ره -، ص ۶۷، م ۵۰۰

آیت الله خوئی رحمته الله

الف) در صورتی که واجد صفات حیض باشد، حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، باید عبادتهایی را که به جا نیاورده قضا نماید.

ب) استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۵۷، م ۲۱۶

توضیح المسائل، ص ۸۷، م ۵۰۶

آیت الله سیستانی رحمته الله

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می کشد، بنا بر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۸، م ۲۱۶

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۹۸، م ۵۷۲

آیت الله شبیری رحمته الله

الف) حیض قرار دهد و اگر بعداً بفهمد حیض نبوده باید عبادتهایی را که ترک کرده است قضا نماید.

ب) استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۱۱۰، م ۵۰۶

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادت‌هایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۰، م ۲۳۳

توضیح المسائل، ص ۸۶، م ۵۰۶

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنا بر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادت‌هایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنا بر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۰۷، م ۱۵

احکام الواضحه، الفصل الخامس، ص ۵۲

توضیح المسائل، ص ۸۳، م ۴۹۶

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین نکند که تا سه روز طول می‌کشد و نشانه حیض را هم نداشته باشد، بنابر احتیاط واجب باید کارهای استحاضه را بجا آورند و کارهایی را که بر حائض حرام است ترک نمایند اگرچه تا ۱۰ روز طول بکشد.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۸، م ۲۳۳

توضیح المسائل، ص ۸۸، م ۵۰۶

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) استحاضه است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۴۹، م ۱۵، پاورقی ۷

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) اگر یقین ندارد تا سه روز طول می‌کشد، بنابر احتیاط واجب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و اگر سه روز (هر چند در باطن) استمرار داشت، آن را حیض قرار دهد.

التعليقات على كتاب العروة الوثقى، ص ۶۵

توضیح المسائل، ص ۱۰۵، م ۵۰۱

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) حیض قرار دهد و چنانچه بعداً بفهمد حیض نبوده، عبادتهایی که در آن مدت ترک کرده است، قضا نماید.

ب) استحاضه است. باید عبادات را به جا آورد مگر ناسیه در صورتی که یقین به تحقق حیض پیدا کند که تا وقتی احتمال بقای عادت را می‌دهد باید عبادت را ترک کند.

منهاج الصالحين، ج ۲، ص ۵۸، م ۲۱۶

توضیح المسائل، ص ۱۰۵، م ۵۰۶

☆ وظیفه فعلی حائض در انتهای حیض

سؤال: زنی که صاحب عادت عددیه نیست، هشت روز خون باصفات حیض دیده و پس از آن بدون صفات ادامه پیدا کرده و احتمال قوی می‌دهد که خون از ده روز تجاوز کند. الف) آیا جایز است روز نهم و دهم جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه نماید؟

ب) در صورت جواز جمع، اگر خون از ده روز تجاوز کرد؛ آیا عباداتی که به‌جا آورده صحیح است؟

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) احتیاطاً مستحب جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه است. ب) صحیح است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الف: احتیاطاً مستحب جمع بین تروک حیض و اعمال مستحاضه است.
ب: صحیح است بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیت الله شبیری رحمته الله علیه

اگر در وقت، دارای عادت باشد، باید آخرین وقت حیض را لحاظ کند و پس از آن استحاضه است و اگر مضطربه است باید خون واجد صفات حیض را حیض قرار دهد و مستحب است تا تکمیل ده شبانه روز استظهار کند و خود را حائض بشمارد و در این فرض لازم نیست نمازهایی که ترک کرده است را اعاده کند.

اگر در وقت، دارای عادت باشد، باید آخرین وقت حیض را لحاظ کند. و پس از آن استحاضه است. و اگر مضطربه است باید خون واجد صفات حیض را حیض قرار دهد و مستحب است تا تکمیل ده شبانه روز استظهار کند و خود را حائض بشمارد و در این فرض لازم نیست نمازهایی که ترک کرده است را اعاده کند.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف و ب) مانعی ندارد و در صورت تجاوز از ده روز عبادات مذکوره با عمل به وظیفه مستحاضه صحیح است.

الف و ب- مانعی ندارد و در صورت تجاوز از ده روز عبادات مذکوره با عمل به وظیفه مستحاضه صحیح است. ۹ مردجبالحجج ۱۴۴۰
سازمان اوقاف و امور خیریه

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف) جایز است به قصد رجا انجام دهد، اما واجب نیست.
ب) آری، صحیح است.

الف: جایز است به قصد رجا انجام دهد، اما واجب نیست.
ب: آری، صحیح است.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

واجب است صبر کند و تا ده روز عبادتش را انجام ندهد.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

☆ انجام اعمال عبادی با یقین به پاکی قبل از سه روز

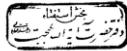
سؤال: خانمی در روز اول عادت خود قرص می خورد تا پاک شود. در صورتی که بداند قبل از سه روز خون قطع می شود، آیا می تواند در حال آلودگی و قبل از قطع شدن خون، محرّمات حائض و اعمال عبادی خود را اعم از نماز، روزه، مناسک حج و ... انجام دهد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر بداند که سه روز کامل نمی شود، حکم استحاضه را دارد و محرّمات حائض بر او حرام نیست.

تذکره: اگر برادر سر روزگار نیز نزد حکم حاضر رادارد -
محرّمات حائض بر او حرام نیست.

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

با فرض یقین به قطع شدن قبل از سه روز حکم حیض را ندارد.

بیت

با فرض یقین به قطع شدن قبل از
سه روز حکم حیض را ندارد.

دفتر
مطرحه آیت الله خامنه ای مد ظله العالی
بخش استفتائات

آیت الله سیستانی (دام‌ظله)

می‌تواند.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته‌الله علیه

خیر، در فرض سؤال به هر مقداری که خون ببیند - حتی اگر کمتر از سه روز باشد - حائض است.

بسم‌تعالی
خیر، در فرض سؤال به هر مقداری که خون ببیند
- حتی اگر کمتر از سه روز باشد - حائض است.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

اگر قطع داشته باشد که خون سه روز ادامه ندارد احکام استحاضه را دارد.

اگر قطع داشته باشد که خون سه روز ادامه ندارد احکام استحاضه را دارد.

داسد والله العالم

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

اگر زن به هر علت یقین دارد که خونریزی قبل از سه روز قطع می‌شود یعنی یقین دارد که خونریزی استمرار ندارد حیض نیست. لذا باید اعمال استحاضه را رعایت کند.

گذرد، بهر علت یقین دارد که خونریزی سه روز را قطع می‌کند
یعنی یقین دارد که خونریزی ندارد حیض نیست. لذا باید

رعایت استحاضه را رعایت کند.

۸۶/۱۱/۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه
در فرض سؤال حکم حائض را ندارد.

در فرض سؤال حکم ما فی ذلک را ندارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه
در فرض سؤال، باید عبادات خود را انجام دهد.

در فرض سؤال، باید عبادات خود را انجام

دهد. ۳۳، ۳۴، ۳۵

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه
بله می تواند. حیض نیست.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

☆ شک در اتصال خون، سه روز اول حیض

سؤال: خانمی پس از گذشت سه روز اول خون ریزی، شک می کند که آیا در این سه روز خون ها اتصال داشته یا نه، وظیفه او چیست؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

مورد احتیاط است. (یعنی بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع

نمایند.)

مورد احتیاط است

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

در فرض سؤال نسبت به سابق احتیاط نماید و نمازهایش را قضا نماید و نسبت به بعد چنانچه خون کمتر از سه روز کامل بود در آن روزها هم باید احتیاط کند و اگر سه روز کامل و بیشتر بود حکم حیض را در آن روزها رعایت می‌کند.

بسمه تعالی در فرض سؤال نسبت به سابق احتیاط نماید
و قضا نماید و نسبت به بعد چنانچه خون کمتر از سه روز کامل بود
در آن روزها هم باید احتیاط کند و اگر سه روز کامل و بیشتر بود حکم حیض را
در آن روزها رعایت می‌کند و الله اعلم

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

در فرض سؤال نمازهای روزهای گذشته را اگر نخوانده قضا کند و نسبت به آینده هم عمل به احتیاط کند یعنی بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید.

بسمه تعالی .

در فرض سؤال نمازهای روزهای گذشته را اگر نخوانده
قضا کند و نسبت به آینده هم عمل به احتیاط کند یعنی بین
تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید .

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر در آن زمان شک در قطع شدن خون در باطن داشته و نماز نخوانده بنابراین احتیاط واجب آنها را قضا کند.

اگر در آن زمان شک در قطع شدن خون در باطن
داشته و نماز نخوانده بنابراین احتیاط واجب آنها را قضا کند .

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

لازم نیست سه روز اول پشت سر هم باشد. ولی باید سه روز اول، در یک دهه باشد.

توضیح المسائل، ص ۹۳، م ۴۴۷

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال احتیاط این است که بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند.

روز جمعه از سوره طه است که من
ترک نماز و غیره است تا صبح روز شنبه
۱۱/۳۳ / ۸۱ / ۳۳
مستحاضه

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال باید نمازهائی که نخوانده قضا نماید و بعد از التفات باید اختبار کند.

سپیدار و رجم
روز شنبه و روز یکشنبه نماز و بعد از آن است
۳۶/۷۲
سازمان اساتید و معلمان اسلامی ایران

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

احتیاط کند. (یعنی بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید).

احتیاط کند =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال حکم به حیض نمی‌شود و وظیفه خاصی ندارد. (یعنی به وظایف مستحاضه عمل کرده و نمازهای گذشته را قضا کند.)

در فرض سؤال، حکم به حیض نمی‌شود
و وظیفه خاصی ندارد.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

باید احتیاط کند. (یعنی بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید.)

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

☆ روزهای پاکی بین حیض

سؤال: اگر زنی سه روز پی در پی خون ببیند و بعد از چند روز پاکی دوباره چند روز خون ببیند و مجموع خون‌ها و پاکی وسط از ده روز بیشتر نشود روزهای پاکی چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

روزهایی که در وسط پاک بوده، حیض است.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸، با استفاده از م ۱۵

توضیح المسائل، ص ۵۶، م ۴۴۴

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

روزهایی که در وسط پاک بوده، حیض است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۲۶، با استفاده از م ۷، باورقی ۴

توضیح المسائل، ص ۷۷ و ۷۸، م ۴۴۱

آیت الله بهجت رحمته الله

روزهایی که در وسط پاک بوده، حیض است.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۷۶، با استفاده از م ۲۵۳ (۱۵)

توضیح المسائل، ص ۸۲، با استفاده از م ۴۰۶

آیت الله تبریزی رحمته الله

اگر سه روز پشت سر هم با نشانه‌های حیض یا روزهای عادت خون ببیند و پاک شود، چنانچه دوباره خونی که دارای نشانه‌های حیض است یا در روزهای عادت است، ببیند و روزهایی که خون دیده و در وسط پاک بوده، روی هم از ده روز بیشتر نشود، روزهایی هم که در وسط پاک بوده، حیض است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۲ و ۶۳، الفصل السادس

توضیح المسائل، ص ۶۹، م ۴۵۰

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

در ایام حیض، نقاء متخلل بین دو خون، در صورت عدم تجاوز مجموع از ده روز، در حکم حیض است.

در ایام حیض، تا قبل از دو خون، در صورت عدم تجاوز مجموع از ده روز، در حکم حیض است.

آیت الله خوئی رحمته الله

اگر سه روز پشت سر هم با نشانه‌های حیض یا روزهای عادت خون ببیند و پاک شود، چنانچه دوباره خونی که دارای نشانه‌های حیض است

یا در روزهای عادت است، ببیند و روزهایی که خون دیده و در وسط پاک بوده، روی هم از ده روز بیشتر نشود، روزهایی هم که در وسط پاک بوده، حیض است.

منهاج‌الصالحین(العبادات)، ص ۵۸ و ۵۹، الفصل السادس

توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۴۵۰

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

احتیاط لازم آن است روزهایی که در وسط پاک بوده کارهایی که بر غیر حائض واجب است انجام دهد، و آنچه بر حائض حرام است، ترک کند.

با توجه به مسأله شماره ۴۸۴ توضیح المسائل جامع معظم له، لطفا بفرمایید مدت زمان لازم برای پاکی (وسط حیض) چه مقدار است؟ مدتی که برای انجام تکلیف کفایت کند، مثلا اگر بعد از دخول وقت به مقداری خون قطع شود در بنو اند مقدمات نماز را تهیه و نماز را بحسب حالش بخواند.

مدتی که برای انجام تکلیف کفایت کند مثلا اگر بعد از دخول وقت مقداری خون قطع شود در بنو اند مقدمات نماز را تهیه و نماز را بحسب حالش بخواند.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۸، م (۷۰۷)

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۵۹، م ۴۸۴

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

روزهایی که در وسط پاک بوده باید غسل حیض کرده و عبادات خود را به جا آورد و می تواند کارهایی را که بر حائض حرام است، انجام دهد.
توضیح المسائل، ص ۹۵، م ۴۵۰

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

احتیاط آن است که در روزهای پاکی، عبادت های خود را به جا آورد و آن چه را بر حائض حرام است، ترک کند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۰، با استفاده از م ۲۳۵

توضیح المسائل، ص ۸۹، م ۴۵۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

روزهایی که در وسط پاک بوده، حیض است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۰۸، با استفاده از م ۱۸، پاورقی ۱

توضیح المسائل، ص ۷۰، م ۴۴۱

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

احتیاط آن است که در روزهای پاکی، عبادت های خود را به جا آورد و آن چه را بر حائض حرام است، ترک کند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۸، با استفاده از م ۲۳۵

توضیح المسائل، ص ۷۴ و ۷۵، م ۴۵۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

روزهایی که در وسط پاک بوده، حکم زنان پاک را دارد. باید غسل کند و عبادات خود را انجام دهد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۵۰، با استفاده از م ۱۸م

توضیح المسائل، ص ۸۳ و ۸۴، م ۴۳۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

روزهایی که در وسط پاک بوده، حیض است.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۶۵، با استفاده از م ۱۸م

توضیح المسائل، ص ۹۰، م ۴۴۶

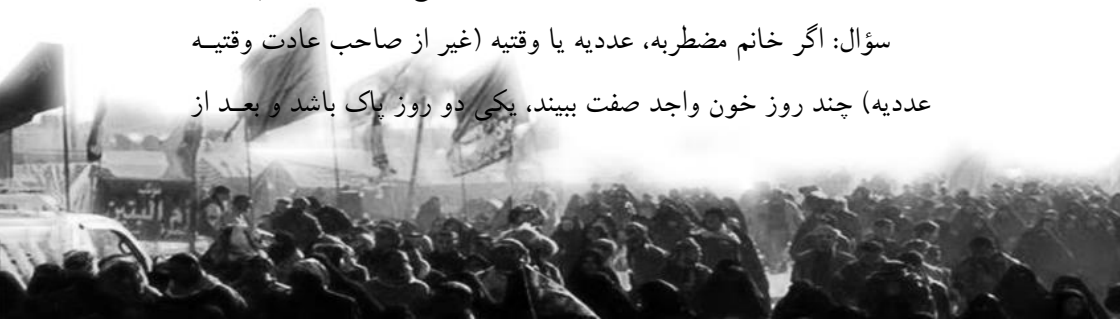
آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر سه روز پشت سر هم با نشانه‌های حیض یا در روزهای عادت خون ببیند و پاک شود، چنانچه دوباره خونی که دارای نشانه‌های حیض است یا در روزهای عادت است، ببیند و روزهایی که خون دیده و در وسط پاک بوده روی هم از ده روز بیشتر نشود، روزهایی هم که در وسط پاک بوده، حیض است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۵۹، الفصل الخامس

توضیح المسائل، ص ۲۷۰، م ۴۵۰

سؤال: اگر خانم مضطربه، عددیه یا وقتیه (غیر از صاحب عادت وقتیه عددیه) چند روز خون واجد صفت ببیند، یکی دو روز پاک باشد و بعد از

آن مجدداً خون یا لکه‌های فاقد صفات حیض ببیند که جمع دو خون و پاکی وسط از ده روز تجاوز نکند، آیا پاکی وسط نقاء متخلخل بوده و حیض محسوب می‌شود؟

پاسخ: تمام ایام حیض است حتی پاکی وسط.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

☆ دوبار خون دیدن با فاصله پاکی کمتر از ده روز

سؤال: خانمی پس از هفت روز خون دیدن و هفت روز پاکی، مجدداً هفت روز دیگر خون می‌بیند.

الف) آیا این شخص می‌تواند اقل طهر را با سه روز از خون دوم که نشانه‌های حیض را دارد، کامل کند و مابقی را با وجود شرائط، حیض قرار دهد؟ در صورتی که هفت روز دوم بدون صفات حیض باشد، حکم چگونه است؟
ب) حکم مسأله بالا در مورد شش صورت اقسام حائض (عادت وقتیه و عددیه، وقتیه، عددیه و...) چیست؟

امام خمینی رحمته الله

الف) خیر

ب) اگر زن صاحب عادت وقتیه است و فقط یکی از خونها یا بعض آن واقع در وقت عادت است، همان حیض و دیگری استحاضه است و اگر

وقتیه نیست و فقط یکی از خونها واجد صفت حیض است و دیگری فاقد صفت، خون واجد صفت حیض است و دیگری استحاضه و اگر خونها یکسان است، خون اول حیض و خون دوم استحاضه است.

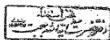
تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸، م ۱۵

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

سه روز اول خون دوم محکوم به پاکی است (یعنی استحاضه است) و باقی حیض است با وجود شرایط.

سرروز اول خون دوم محکوم به پاکی است

و باقی حیض است یا دمودش را یا

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

در مورد سؤال در هر دو فرض تمام خون دوم خون استحاضه حساب می شود بلی اگر خون دوم در صفات مختلف باشد ولو به شدت و ضعف و مقدار واجد صفات بعد از ده روز واقع شود و مقدار ضعیف قبل از آن، در اینصورت مقدار واجد صفات از خون دوم اگر سه روز یا بیشتر باشد حیض حساب می شود و در حکم مزبور بین اقسام حائض فرقی نیست.

در مورد سؤال در هر دو فرض تمام خون دوم خون استحاضه

حساب می شود بلی اگر خون دوم در صفات مختلف باشد ولو به شدت و ضعف و مقدار واجد صفات بعد از ده روز واقع شود و مقدار ضعیف قبل از آن، در اینصورت مقدار واجد صفات از خون دوم اگر سه روز یا بیشتر باشد حیض حساب می شود و در حکم مزبور بین اقسام حائض

فرقی نیست

آیت الله خامنه ای علیه السلام

الف) اگر حیض بودن خون اول قطعی باشد در فرض مرقوم، خون دوم محکوم به استحاضه است.

اگر حیض بودن خون اول قطعی باشد در فرض مرقوم دوم محکوم به استحاضه است.

دفتر
مطالعه و تحقیق
۱۳۰۴۶۵
پخش استفتاء

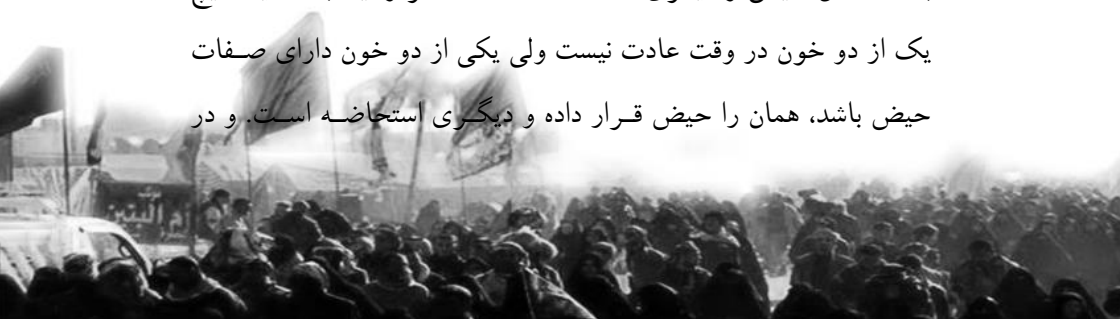
ب) اگر زن صاحب عادت وقتیه است و فقط یکی از خونها یا بعض آن واقع در وقت عادت است، همان حیض است و دیگری استحاضه و اگر وقتیه نیست و فقط یکی از خونها واجد صفت حیض است و دیگری فاقد صفت، خون واجد صفت حیض است و دیگری استحاضه و اگر خونها یکسان است، خون اول حیض و خون دوم استحاضه است.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸، ۱۵م

آیت الله خویی علیه السلام

الف) خیر

ب) اگر صاحب عادت وقتیه است و یکی از دو خون در وقت عادت باشد، همان حیض و دیگری استحاضه است. اما اگر وقتیه نباشد، یا هیچ یک از دو خون در وقت عادت نیست ولی یکی از دو خون دارای صفات حیض باشد، همان را حیض قرار داده و دیگری استحاضه است. و در

صورتی که هر دو خون واجد صفات حیض باشد، اولی حیض و دومی استحاضه است و اگر هر دو فاقد صفات باشد، هر دو خون استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۵۹، با استفاده از الفصل الخامس

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) خون دوم استحاضه است مگر سه روز اول به صفات استحاضه و بقیه به صفات حیض باشد که در این صورت آنچه به صفات حیض است حیض محسوب می شود.^۱

ب) فرق می کند و اگر عادت وقتیه دارد و خون دوم در ایام عادت است، خون دوم حیض و خون اول استحاضه است.

بسم الله الرحمن الرحیم
این خون دوم استحاضه است مگر سه روز اول به صفات استحاضه و بقیه به صفات حیض باشد. مگر در این صورت آنچه به صفات حیض است حیض محسوب می شود.
بفرض می کند و اگر عادت وقتیه دارد و خوب دؤم در آیات عادت است خون دوم حیض و خون اول استحاضه است.
۱۲ معادل نماز است

۱. اگر خون دوم از جهت صفات یکسان است، کل خون دوم استحاضه است اما اگر ابتدای خون دوم فاقد صفات حیض است به طوری که با پاکی وسط ده روز کامل می شود و بعد از آن واجد صفات حیض می شود، خون‌های بعدی حیض جدید محسوب می شود.

استفتائات، ج ۱، ص ۲۴، با استفاده از س ۲۸ و توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۸۶ و ۱۸۸ م ۵۴۸ و

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

۱- مضطربه و ناسیه و مبتدئه: خونهای با صفت، حیض و بقیه استحاضه است. اگر خونهای با صفت، بیشتر از ده روز باشد (مثلاً هفت روز اول و پنج روز از خون دوم) به مقدار عادت یکی از خویشاوندان در سن و سال خود را حیض قرار می‌دهد و اگر هیچ یک از آنها عادت مشخصی ندارند یا دسترسی به آنها وجود ندارد شش یا هفت روز را حیض می‌گیرد هر چند مستحب است تا ده روز حیض قرار دهد.

بسم الله تعالی

۱- مضطربه و ناسیه و مبتدئه: خونهای با صفت، حیض و بقیه استحاضه است. اگر خونهای با صفت، بیشتر از ده روز باشد (مثلاً هفت روز اول و پنج روز از خون دوم) به مقدار عادت یکی از خویشاوندان در سن و سال خود را حیض قرار می‌دهد و اگر هیچ یک از آنها عادت مشخصی ندارند یا دسترسی به آنها وجود ندارد شش یا هفت روز را حیض می‌گیرد هر چند مستحب است تا ده روز حیض قرار دهد.

۲- عددیه: اگر بیشتر از عدد یا همه خونها صفت دار باشد به عدد عادت - هر چند با تکمیل از خون دوم - از شروع خون اول را حیض می‌گیرد. اگر خونهای دارای صفت از عدد عادتش کمتر باشد با تکمیل از خونهای بی صفت - هر چند از خون دوم - حیض قرار می‌دهد. اگر خون صفت دار، بیش از عادت و کمتر از ده باشد همه اش حیض خواهد بود.

۲- عددیه: اگر بیشتر از عدد یا بی صفت و با صفت دار باشد به عدد عادت - هر چند با تکمیل از خون دوم - از شروع خون اول را حیض می‌گیرد. اگر خونهای دارای صفت از عدد عادتش کمتر باشد با تکمیل از خونهای بی صفت - هر چند از خون دوم - حیض قرار می‌دهد. اگر خون صفت دار، بیش از عادت و کمتر از ده باشد همه اش حیض خواهد بود.

۳- وقتییه: اگر یکی از خونها در وقت عادتش یا شروعش یکی دو روز قبل آن باشد - هرچند بدون صفت - حیض است و دیگری را استحاضه قرار می‌دهد. لازم به ذکر است که اگر همه خونها دارای صفت باشند باید حداکثر عددی را که تا کنون حیض دیده است حیض قرار دهد و بعد از آن استحاضه است اگر چه صفت حیض داشته باشد و قبل از ده روز قطع شود. البته خونی که در غیر وقت (یا بعد از حداقل وقت حیض) می‌بیند اگر بدون صفت باشد استحاضه قرار می‌دهد.

۳- وقتی: اگر یکی از خونها در وقت عادتش یا شروعش یکی دو روز قبل آن باشد - هرچند بدون صفت - حیض است و دیگری را استحاضه قرار می‌دهد. لازم به ذکر است که اگر همه خونها دارای صفت باشند باید حداکثر عددی را که تا کنون حیض دیده است حیض قرار دهد و بعد از آن استحاضه است اگر چه صفت حیض داشته باشد و قبل از ده روز قطع شود. البته خونی که در غیر وقت (یا بعد از حداقل وقت حیض) می‌بیند اگر بدون صفت باشد استحاضه قرار می‌دهد.

۴- (وقتییه و عددیه): مانند وقتییه است البته اگر قبل از تکمیل عددش خونی بدون صفت حیض هم ببیند حیض قرار می‌دهد و اگر خونهای با صفت بیش از عدد او و کمتر از ده باشد باز هم عددش را حیض قرار می‌دهد - به خلاف عددیه.

۴- مانند وقتییه است البته اگر قبل از تکمیل عددش خونی بدون صفت حیض هم ببیند حیض قرار می‌دهد و اگر خونهای با صفت بیش از عدد او و کمتر از ده باشد باز هم عددش را حیض قرار می‌دهد - به خلاف عددیه

۱۳۷۷ هـ. ش / ۱۳۷۷ ق. ش

سؤال: با توجه به استحباب استظهار تا پایان روز دهم، در صورت تجاوز خون از ۱۰ روز آیا ایام استظهار در محاسبه اقل طهر شمرده می‌شود یا خیر یا بستگی به استظهار و عدم استظهار زن دارد؟

بستگی دارد استظهار کرده باشد یا خیر. اگر استظهار کرده حساب

بسمه تعالی

بستگی دارد استظهار کرده باشد یا خیر

اگر استظهار کرده حساب نمی‌شود.

نمی‌شود.

۱۳۸۴ خرداد ماه ۱۳۸۴
مجلس استفتائات
دفتر استفتائات
مجلس استفتائات

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف و ب) در فرض سؤال اگر خانم مذکور عادت و قتیبه دارد و یکی از خونها در وقت عادت بوده، همان خون حیض است و دیگری محکوم به استحاضه است و اگر عادت و قتیبه ندارد اگر یکی از آنها اوصاف حیض را دارد همان را حیض قرار دهد و دیگری را استحاضه و اگر هر دو اوصاف حیض را دارد اولی را حیض قرار دهد و دومی را استحاضه و اگر هیچیک اوصاف حیض را ندارد در هر دو احتیاط کند به اینکه جمع کند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه.

بسمه تعالی

است. و ب - در فرض سؤال اگر او مذکور عادت و قتیبه نداشته باشد یکی از خونها در وقت عادت بوده، همان خون حیض است و دیگری محکوم به استحاضه است و اگر یکی از خونها در وقت عادت و قتیبه نداشته باشد یکی از آنها اوصاف حیض را دارد در هر دو احتیاط کند به اینکه جمع کند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه و در هر دو احتیاط کند به اینکه جمع کند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه.
۱۳۸۴ خرداد ماه ۱۳۸۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) خیر تمام هفت روز دوم استحاضه است.

ب) بسته

خیر تمام هفت روز دوم استحاضه است.

ب) فرقی نمی‌کند. بلی اگر دارای عادت وقتیه باشد و خونریزی دوم در زمان عادت او باشد دوم حیض است و معلوم می‌شود اول استحاضه بوده است.

فقط نمی‌کند. بلکه در تمام عادت وقتیه باشد خونریزی دوم در زمان عادت او باشد دوم حیض است و معلوم می‌شود اول استحاضه بوده است

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف) هرگاه با صفات باشد اشکالی ندارد و اگر با صفات نباشد استحاضه است.

الف: هرگاه با صفات باشد اشکالی ندارد اگر با صفات نباشد استحاضه است.

ب) جواب آن را در رساله توضیح المسائل نوشته‌ایم.

ب: جواب آن را در رساله توضیح المسائل نوشته‌ایم.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) در صورتی که هر دو خون، دارای صفات حیض باشند، اولی را حیض و دومی را استحاضه قرار می‌دهد و اگر یکی از آن دو دارای صفات حیض است همان را حیض قرار می‌دهد و دیگری را استحاضه.

جواب الف بر صورتی که هر دو خون، دارای صفت حیض باشند، اولی را حیض و دومی را استحاضه قرار می‌دهد و اگر یکی از آن دو دارای صفت حیض است همان را حیض قرار می‌دهد و دیگری را استحاضه

ب) در فرض سؤال اگر دارای عادت و قتیبه یا عددیه یا قتیبه و عددیه بوده و یکی از آن خون‌ها در ایام عادت باشد همان را حیض و دیگری را استحاضه قرار می‌دهد و اگر دارای عادت و قتیبه و عددیه بود و یکی از آن خون در وقت باشد ولی با عدد مطابق نباشد و دیگری با عدد مطابق و در غیر وقت ببیند باید در هر دو خون احتیاط کند به جمع بین اعمال مستحاضه و تروک حیض و اگر در صفات مساوی باشند و در عادت هم نباشند اولی را حیض قرار می‌دهد سپس تا اكمال ده روز بین اعمال مستحاضه و تروک حائض جمع می‌کند.

جواب الف و ب در فرض سؤال اگر دارای عادت و قتیبه یا عددیه یا قتیبه و عددیه بوده و یکی از آن خون در ایام عادت باشد همان را حیض و دیگری را استحاضه قرار می‌دهد و اگر در وقت و عددیه بود و یکی از آن خون در وقت باشد ولی با عدد مطابق نباشد و دیگری با عدد مطابق نباشد باید در هر دو خون احتیاط کند به جمع بین اعمال مستحاضه و تروک حیض و اگر در صفات مساوی باشند و در عادت هم نباشند اولی را حیض قرار می‌دهد سپس تا اكمال ده روز بین اعمال مستحاضه و تروک حائض جمع می‌کند

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) نمی‌تواند مگر آنکه صاحب عادت و قتیبه نباشد و سه روز اول به صفات استحاضه و بقیه‌ی آن به صفات حیض باشد، که در این صورت آنچه به صفات حیض است حیض محسوب می‌شود.

ب) اگر صاحب عادت و قتیبه است و یکی از خونها در وقت عادت باشد، همان حیض و دیگری استحاضه است. اما اگر هیچ یک از دو خون در عادت نباشد یا دارای عادت و قتیبه نیست ولی یکی از دو خون دارای صفات حیض است، همان را حیض قرار داده و دیگری استحاضه است.

در صورتی که هر دو خون واجد صفت حیض باشد بنا بر احتیاط واجب در هر دو خون جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه نماید. و اگر دو خون فاقد صفت حیض باشد، در هر دو خون عمل به وظایف مستحاضه نماید.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۰، فصل پنجم
استفتاء شفاهی از دفتر

☆ لکه‌های منقطع در ادامه عادت و تجاوز از ده روز

سؤال: زنی که عادتش شش روزه است اگر روز هفتم تا روز دوازدهم چند لحظه در وسط روز لک ببیند و بقیه روز پاک باشد:

الف) وظیفه او چیست؟

ب) آیا این حالت، گذاشتن خون از ده روز حساب می‌شود؟

امام خمینی رحمته الله علیه

الف) به مقدار عدد عادت حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

(ب) بله، تجاوز خون از ده روز محسوب می شود.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۰، با استفاده از م ۱۹

توضیح المسائل، ص ۶۵، با استفاده از م ۴۹۳

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

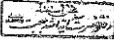
(الف) به مقدار عدد عادت حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۱۹

استفتانات، ج ۱، ص ۲۷۲ و ۲۷۳، س ۹۷۴، ۹۷۶ و ۹۷۷

(ب) بله تجاوز از عشره است.

بله تجاوز از عشره است .

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

(الف و ب) خون های پس از عادت و در فرض تجاوز از ده روز کلاً

استحاضه است.

خونهای پس از عادت در فرض تجاوز از ده روز کلاً

استحاضه است

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

(الف) در فرض سؤال که تا روز دوازدهم خون دیده، از اول، به مقدار

ایام عادت حیض و بقیه استحاضه است.

(ب) بله، گذشتن خون از ده روز محسوب می شود.

ریتا

در فرض سؤال که تا دوازدهم خون دیده، از اول، به مقدار

ایام عادت حیض و بقیه استحاضه است.

بله، گذشتن خون از ده روز محسوب می شود

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف و ب) از ده روز تجاوز شده و فقط شش روز اول حیض است.

از ده روز تجاوز شده و فقط شش روز اول حیض است

آیت الله شبیری رحمته الله علیه

اگر صاحب عادت عددیه‌ی شش روز، از روز هفتم تا دوازدهم چند لحظه در وسط روز لکه‌هایی با صفات حیض بیند و بقیه روز کاملاً (در ظاهر و باطن) پاک باشد به گونه‌ای که مجموعاً شش روز و چند ساعت آلودگی داشته باشد؛

الف) آیا تجاوز از عشره محسوب می‌شود؟

ب) آیا همه خون‌ها حیض است؟

الف) خیر ب) حیض است

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بسمه تعالی
الف - خیر
ب - حیض است.

الف) به مقدار عدد عادت حیض و بقیه را استحاضه قرار ده

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۱، با استفاده از م ۲۴۱

توضیح المسائل، ص ۱۰۱ و ۱۰۲، با استفاده از م ۴۹۹

ب) بلی تجاوز از عشره محسوب می‌شود.

بسمه تعالی - بلی تجاوز از عشره محسوب است. ۳۲/۹/۱۳۳۷

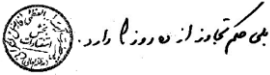

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

الف) به مقدار عادت حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

توضیح المسائل، ص ۸۱، با استفاده از م ۴۸۹
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

ب) بلی حکم تجاوز از ده روز را دارد.

بسم الله تعالی
بسم تعالی از ده روز را دارد.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

الف) به مقدار عدد عادت حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۵۵، م ۱
توضیح المسائل، ص ۸۳، با استفاده از م ۴۷۳

ب) آری تجاوز از عشره محسوب می شود.

ج. اگر کسی تجاوز از عشره محسوب می شود.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

الف و ب) بلی، تجاوز از عشره به حساب می آید و عادت او همان

شش روز است.

بسم الله

بسم تعالی از عشره به حساب می آید

دعوت روحان شش روز است

۱۶ مرداد ۸۸

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) باید از موقع دیدن خون به شماره روزهای عادتش حیض و بقیّه را استحاضه قرار دهد.

ب) بله، تجاوز خون از ده روز محسوب می‌شود.

منهاج‌الصالحین، ج ۲، ص ۶۱، با استفاده از م ۲۲۱

توضیح‌المسائل، ص ۲۸۲، با استفاده از م ۴۹۹

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

☆ تجاوز خون از ده روز در مضطربه

سؤال: اگر مضطربه بیش از ده روز خون ببیند، چه مقدار از خون‌ها حیض و چه مقدار از آن استحاضه می‌باشد؟^۱

امام خمینی رحمته الله علیه

۱. اگر خون‌ها یک‌جور باشد چنانچه عادت خویشان او هفت روز است، هفت روز را حیض و بقیّه را استحاضه قرار دهد و اگر کمتر یا بیشتر از هفت روز است در تفاوت با هفت روز، بنابر احتیاط واجب بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند.

^۱ تجاوز خون از ده روز فرضهای مختلفی دارد. پاسخ مذکور فرض خونهای یکسان و همچنین خونهای متفاوت را در صورتی که مقدار صفت‌دار بین سه تا ده روز باشد، کمتر از سه روز باشد و یا بیشتر از ده روز باشد بیان می‌کند و فرض دو خون صفت‌دار که بین آنها با خون فاقد صفت کمتر از ده روز فاصله شده خارج از سؤال است.

۲. اگر خون‌ها یک‌جور نباشد و خونی که صفات حیض دارد کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد همه آن حیض است. اگر خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز یا بیشتر از ده روز باشد، همان را تا مقداری که وظیفه‌اش می‌باشد حیض قرار دهد؛ یعنی اگر عادت خویشان او هفت روز است، هفت روز را حیض قرار دهد و اگر متفاوت است در تفاوت عدد خویشان با روایت (۷روز) بنا بر احتیاط واجب بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۰ و ۵۱، م ۱۹

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

۱. اگر خون‌ها یک‌جور باشد به عادت خویشانش رجوع کند و در صورت عدم امکان رجوع به اقارب، یا شش یا هفت روز را در هر ماه حیض قرار دهد یا یک ماه، سه روز و ماه بعد، ده روز یا یک ماه ده روز و ماه بعد سه روز را حیض قرار دهد.

۲. اگر خون‌ها یک‌جور نباشد چنان چه خونی که نشانه حیض دارد از سه روز کمتر و از ده روز بیشتر نباشد همان حیض است و اگر از سه روز کمتر باشد همان را حیض قرار داده و در تعداد روزها به عادت خویشانش رجوع کند و در صورت عدم اتفاق اقارب، طبق قسمت اول همین مسأله عمل نماید.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۸۸، م ۴۸۸ و ۴۸۹

توضیح المسائل، ص ۹۰، م ۴۹۰ و ۴۹۱

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

۱. اگر خونها یک جور باشد، چنانچه عادت خویشان او مشخص است آن مقدار را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد و اگر امکان رجوع به عادت خویشان نیست به احتیاط واجب هفت روز را حیض قرار دهد.

۲. اگر خونها یک جور نباشد چنانچه خونی که نشانه حیض را دارد از سه روز کمتر و از ده بیشتر نباشد همه آن حیض است و اگر خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز باشد، بنابر احتیاط تا هفت روز را حیض قرار دهد.

توضیح المسائل، ص ۸۵ و ۸۶، م ۴۲۰ و ۴۲۱

با فقد تمییز وعدم امکان رجوع به عادت اقارب احوط اختیار هفت روز در هر ماه است. و این احتیاط مربوط به مبتدئه یا ناسیه نیست.

بسمه تعالی
با تقدیر و عنایت و معانت
آقارب احوط اختیار هفت روز در هر ماه است
و این احتیاط مربوط به مبتدئه یا ناسیه نیست.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر همه خونها دارای نشانه‌های حیض باشد، شش یا هفت روز را حیض قرار دهد و بقیه استحاضه است.

۱. اگر چند روز از خونها نشانه حیض و چند روز دیگر نشانه استحاضه دارد، چنانچه خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد همه آن حیض است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۴، م ۲۲۲
توضیح المسائل، ص ۷۹، م ۵۰۱

اگر عادت مستقره ندارد ولی خون دارای اوصاف است، آن مقدار که اوصاف حیض دارد حیض است و اگر دارای اوصاف نیست، شش روز یا هفت روز از اول رؤیت خون را حیض قرار دهد. تفصیل این مسأله در رساله مذکور است.

بِسْمِ اللَّهِ

اگر عادت مستقره ندارد ولی خون

دارای اوصاف است، آن مقدار که اوصاف حیض

دارد حیض است و اگر دارای اوصاف نیست، شش

روز یا هفت روز از اول رؤیت خون را حیض قرار

دهد. تفصیل این مسأله در رساله مذکور است.
والله اعلم

چهارم تبریزی

آیت الله خامنه‌ای علیه السلام

اگر رنگ خون‌ها مختلف است یعنی برخی سیاه یا سرخ و برخی زرد هستند در این صورت رجوع به تمییز بکند و آنچه را به صفت حیض است حیض قرار داده و غیر از آن را استحاضه قرار می‌دهد و اگر رنگ خون‌ها یکی باشد و اقارب متحدالعاده نداشته باشد بنا بر احتیاط واجب ۷ روز اول را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

بسم‌تعالی

اگر رنگ خون باقی است یعنی برخی سیاه یا سرخ و برخی زرد باشند
در این صورت رجوع به تمییز بکند و آنچه را به صفت حیض است حیض قرار
داده و غیر از آن را استحاضه قرار می‌دهد و اگر رنگ خون یکی باشد
اقارب متحدالعاده نداشته باشند بنا بر احتیاط واجب ۷ روز اول را حیض
و بقیه را استحاضه قرار دهد.

مطابق
مهریه‌ی امام‌المؤمنین علیه السلام
مجلس استفتاء

مواردی که در استفتاء مطرح نشده به پاسخ امام خمینی -ره- مراجعه شود.

آیت الله خوئی علیه السلام

۱. اگر همه خونها دارای نشانه حیض و یکجور است، شش یا هفت روز را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد. و اگر بخشی از خونها سیاه و بخشی سرخ است، چنانچه خون سیاه کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد، همان را حیض قرار دهد.

۲. اگر بخشی از خونها واجد نشانه‌های حیض است و بقیه فاقد نشانه‌ها، به شرط آنکه خون صفت‌دار کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد، همان حیض است و اگر خون صفت‌دار کمتر از سه روز باشد، همه خونها استحاضه است.

منهاج‌الصالحین، ج ۱، ص ۶۰، م ۲۲۲

توضیح‌المسائل، ص ۸۵، م ۵۰۰ و ۵۰۱

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

اگر قسمتی از خون واجد صفات حیض باشد و قسمتی نباشد و آن قسمت که واجد است از سه روز کمتر و از ده روز بیشتر نباشد واجد صفات حیض است و فاقد آن استحاضه است و اگر همه واجد یا فاقد باشند، به احتیاط واجب با رجوع به عادت برخی خویشان مقدار حیض را تعیین کند و اگر امکان ندارد عددی بین سه تا ده را که مناسب سن و مزاج او است، حیض قرار دهد.

توضیح‌المسائل جامع، ص ۱۸۹، م ۵۵۴ و ۵۵۵

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله

۱. اگر خون‌ها یک‌جور باشد و همه فاقد صفات حیض باشد، مثلاً تمام خون‌ها زرد رنگ یا قرمز روشن است، همه استحاضه می‌باشد و اگر همه سیاه یا قرمز تیره است باید به مقدار عادت یکی از خویشانش در این سن و سال، حیض قرار دهد. (بنابر احتیاط مقدار عادت را از اول خونی‌که می‌بیند حیض قرار دهد.) اگر هیچ‌یک از خویشانش عادت معینی ندارند یا به آن‌ها دسترسی نیست، شش یا هفت روز را حیض قرار دهد.

۲. اگر خون‌ها چند روز نشانه حیض و چند روز نشانه استحاضه دارد و خونی‌که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز باشد، باید آن خون نشانه‌دار و مکمل آن تا سه روز را حیض قرار داده و بعد از پاک شدن، عبادت‌ها را قضا کند. (و بنابر احتیاط اگر می‌تواند کسری سه روز را از خونهایی که پس از خون نشانه‌دار است تکمیل کند) اما اگر خون دارای نشانه حیض، بین سه تا ده روز بود همه خون‌های نشانه‌دار حیض است و اگر خون نشانه‌دار، بیشتر از ده روز بود، به مقدار عادت یکی از خویشانش از خون‌های نشانه‌دار حیض قرار دهد. (بنابر احتیاط این مقدار را از اول خون‌های نشانه‌دار حیض قرار دهد.) و خونهای بعد را استحاضه قرار دهد.

توضیح‌المسائل، ص ۱۰۸، ۵۰۲م و ۵۰۳

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله‌علیه

۱. اگر خون‌ها یک جور باشد باید به عادت خویشانش رجوع کند و در تفاوت بین عادت خویشان و عدد هفت، بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند. و اگر خویشانش عادت ندارند یا عادت مختلفی دارند، باید در هر ماه از روزی که خون می‌بیند شش یا هفت روز را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد.

۲. اگر خون‌ها یک جور نباشد یعنی چند روز نشانه حیض و چند روز نشانه استحاضه را دارد، چنان‌چه خونی‌که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز باشد، به عادت خویشانش رجوع کند و اگر عادت

خویشان کمتر یا بیشتر از هفت روز باشد، در تفاوت بین عادت خویشان و عدد هفت؛ بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید و اگر خویشان عادت معینی ندارند، شش یا هفت روز را حیض و بقیه را استحاضه قرار دهد و اگر خون دارای نشانه حیض کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد، همه حیض است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۱، م ۲۴۱

توضیح المسائل، ص ۱۰۲، م ۵۰۰ و ۵۰۱

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

۱. اگر خون‌ها یک جور است و عادت اقارب چنین زنی هفت روز می‌باشد همان هفت روز حیض و بقیه استحاضه است و اگر عادت اقارب این زن کمتر یا بیشتر از هفت روز باشد در مابۀ التفات بین عادت اقارب و هفت روز بنا بر احتیاط واجب باید جمع کند بین تروک حائض و اعمال مستحاضه و بعد از آن در بقیه ایام احکام استحاضه را رعایت کند.

اگر عادت آن زنی چنین است که در روزهای
نیمت در حیض و در غیر آن روزهاست
آنکه در این روزها کمتر از هفت روز باشد
و آنکه در غیر آن روزهاست تا پنج روز بنا بر
احتیاط واجب باید جمع کند بین تروک حائض و اعمال
مستحاضه و بعد از آن در بقیه ایام احکام استحاضه را رعایت کند

۲. اگر چند روز از خونها نشانه حیض و چند روز دیگر نشانه استحاضه دارد، چنانچه خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد همان حیض است و خون بی نشانه استحاضه است

و اگر خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز باشد باید به عادت خویشان خود مراجعه کند و اگر عادت خویشان کمتر یا بیشتر از هفت روز باشد به احتیاط واجب در تفاوت عادت خویشان و عدد هفت جمع کند.

توضیح المسائل، ص ۸۲، م ۴۹۱

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

۱. اگر خون‌ها یک جور باشد به عادت خویشانش رجوع کند و اگر خویشانش عادت‌ی ندارند یا عادت مختلفی دارند باید از روزی که خون می‌بیند سه یا شش یا هفت روز حیض و بقیّه را استحاضه قرار دهند و احوط آن است که آن‌چه را ماه اول حیض قرار داده در ماه‌های بعد هم همان مقدار را حیض قرار دهد.

۲. اگر خون‌ها چند روز نشانه حیض و چند روز نشانه استحاضه را دارد و خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز یا بیشتر از ده روز باشد به عادت خویشانش رجوع کند و در صورت اختلاف خویشان، سه یا شش یا هفت روز را حیض قرار دهد و اگر خونی که نشانه حیض دارد کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد همه آن حیض است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۵۰، م ۲۴۱

توضیح المسائل، ص ۸۷، م ۵۰۰ و ۵۰۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

۱. اگر خونها همه یکجور و دارای نشانه‌های حیض باشد، در صورتی که عادت همه با اکثریت قاطع خویشاوندانش یکسان است، مطابق عادت آنها عمل می‌کند و هرگاه عادت آنها مختلف باشد، احتیاط آن است که حیض خود را هفت روز قرار دهد.
۲. اگر قسمتی از خونها نشانه حیض داشته باشد و از سه روز کمتر و از ده روز بیشتر نباشد، همان مقدار حیض محسوب می‌شود و اگر خون نشانه‌دار از سه روز کمتر باشد، کل خونها استحاضه است.^۱

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۵۵، ۱۴، پاورقی ۱۰
توضیح المسائل، ص ۹۰ و ۹۱، م ۴۷۴

۱. اگر غیروقتی‌ای (عددی، مضطرب، ناسیه و یا مبتدئه) خونی با شرایط حیض اما کاملاً فاقد صفات ببند، در دو مورد ذیل چه حکمی دارد؟ الف: عدم تجاوز خون از ده روز ب: تجاوز خون از ده روز
پاسخ: در صورتی که فاقد صفات باشد، حکم حیض را ندارد.

تبیان

۱. در صورتی که فاقد صفات باشد، حکم حیض را ندارد.

۲. اگر خون‌ها واجد شرایط حیض باشد اما مقدار واجد صفت کمتر از سه روز باشد (مثلاً دو روز فاقد صفت، دو روز واجد صفت و مجدداً چند روز فاقد صفت خون دیده)؛ چه حکمی دارد؟
الف: آیا در حکم مذکور تفاوتی بین فرض تجاوز خون از ده روز یا عدم آن وجود دارد؟
ب: آیا تفاوتی بین زن‌های غیروقتی‌ه (عددی، مضطرب، مبتدئه و یا ناسیه) وجود دارد؟
پاسخ: کافی نیست و حکم حیض را ندارد.
الف) اگر دارای صفات حداقل در سه روز بوده و از ده روز تجاوز نکند، همه آن حیض است.
ب) ظاهراً تفاوتی ندارد.

۱. کافی نیست و حکم حیض را ندارد.
الف) اگر روزی صفت حداقل مرهه روزی بود.
از دو روزی تا آنکه همه آن حیض است.
ب) ظاهراً تفاوتی ندارد. ۹۸۲۶۹
موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)

سؤال: خانم مضطربه‌ای دو روز خون فاقد صفت، پس از آن دو روز خون با صفت و مجدداً هفت روز خون فاقد صفت دیده است، حکم خون‌های وی چیست؟

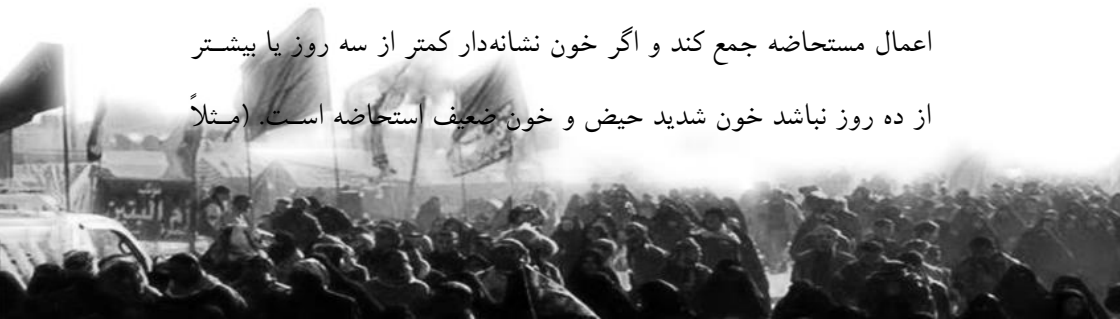
پاسخ: همه آنها حکم استحاضه را دارد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
همه آنها حکم استحاضه را دارد.
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

۱. اگر خون‌ها یک‌جور باشد چنانچه عادت خویشانش هفت روز است، هفت روز را حیض قرار دهد و اگر کمتر و بیشتر از هفت روز باشد در تفاوت بین عادت خویشان و هفت روز، بنابر احتیاط واجب بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع نماید.

۲. اگر خون‌ها یک‌جور نبوده چنانچه خون صفت‌دار از سه روز کمتر است از ابتدای صفت‌دار حیض قرار داده و در عدد رجوع به عادت خویشان کند چنانچه عادت خویشان کمتر یا بیشتر از هفت روز باشد به احتیاط واجب حد تفاوت بین عادت آنها و عدد هفت بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند و اگر خون نشانه‌دار کمتر از سه روز یا بیشتر از ده روز نباشد خون شدید حیض و خون ضعیف استحاضه است. (مثلاً

اگر دوازده روز خون دیده، هشت روز قرمز چهار روز زرد یا هشت روز سیاه چهار روز قرمز، در هر دو مثال هشت روز حیض، و چهار روز استحاضه است.

تعلیقات علی کتاب العروۃ الوثقی، ص ۶۷، م ۱، ص ۶۸، ذیل م ۱۲

توضیح المسائل، ص ۱۰۳، م ۴۹۵ و ۴۹۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

۱. اگر همه خونها دارای نشانه‌های حیض و یکجور است، در صورتی که عادت خویشان او شش یا هفت روز است همان را حیض قرار می‌دهد و اگر متفاوت است به احتیاط واجب در تفاوت عادت خویشان و عدد شش و هفت جمع بین تروک حائض و اعمال مستحاضه کند و مابقی خونها استحاضه است. اگر بخشی از خونها سیاه و بخشی سرخ است، چنانچه خون سیاه کمتر از سه و بیشتر از ده نباشد، همان را حیض قرار دهد.

۲. اگر بخشی از خونها واجد نشانه‌های حیض و بخشی فاقد نشانه- هاست، به شرط آنکه خون صفت‌دار کمتر از سه روز و بیشتر از ده روز نباشد، همان حیض است و اگر کمتر از سه روز باشد، همه خونها استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۲ و ۶۳، م ۲۲۲

توضیح المسائل، ص ۲۸۳، م ۵۰۰ و ۵۰۱

☆ ورود و توقف حائض و جنب در حرم ائمه علیهم السلام و رواقها
سؤال: ورود و توقف حائض و جنب در حرم^۱ امامان - علیهم السلام -
السلام - و رواقهای آن چه حکمی دارد؟

امام خمینی علیه السلام

ورود به حرم امامان - علیهم السلام - بنا بر احتیاط واجب جایز نیست، ولی
اگر از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود و یا برای برداشتن
چیزی وارد شود، مانعی ندارد. توقف نیز در حرم امامان - علیهم السلام -
و رواقها به احتیاط واجب جایز نیست.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۳۴، القول فی احکام الجنب، الثالث و ص ۴۶، القول فی احکام
الحائض

توضیح المسائل، ص ۴۶، م ۳۵۵ و ص ۵۷، م ۴۵۰

آیت الله اراکی علیه السلام

توقف در حرم امامان علیهم السلام حرام است، ولی اگر از یک درب وارد
و از درب دیگر خارج شود یا برای برداشتن چیزی برود مانعی ندارد.
توقف در رواقها مانعی ندارد.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۶۳، م ۳۵۲ و ص ۷۷، م ۴۴۷

توضیح المسائل، ص ۶۴، م ۳۵۲ و ص ۷۹، م ۴۴۷

^۱ محدوده حرم زیر گنبد و اطراف ضریح مطهر است. (آموزش مصور احکام عبادات،

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

احتیاط واجب آن است که در حرم امامان علیهم‌السلام و رواق‌ها توقف ننماید، بلکه عبور نیز ننماید. اما اگر رواق‌های خیلی دور باشد ظاهراً (عبور) اشکال ندارد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّؤُوفِ الرَّحِيمِ

ظاهر اشکال ندارد.

وسيلة النجاة، ص ۵۶، مایحرم علی‌الجنب، الثاني
توضیح المسائل، ص ۷۳، م ۳۵۹
جزوه استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات، ص ۸۶

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

ورود به حرم امامان علیهم‌السلام بنا بر احتیاط واجب جایز نیست ولی اگر از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود مانعی ندارد و بنا بر احتیاط واجب در حرم و آن قسمت از رواق‌ها که به حرم ملحق شده، توقف نکند.

منهاج‌الصالحین، ج ۱، ص ۵۱، الفصل‌الثانی، الخامس و ص ۶۷، م ۲۲۷
توضیح‌المسائل، ص ۵۷، م ۳۶۱
استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

ورود به حرم امامان - علیهم‌السلام - بنا بر احتیاط واجب جایز نیست، ولی اگر از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود و یا برای برداشتن چیزی وارد شود، مانعی ندارد و توقف در رواق‌ها مانعی ندارد.

با استناد به تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۳۴، القول فی احکام‌الجنب، الثالث
و ص ۴۶، القول فی احکام‌الحائض
اجوبة‌الاستفتائات، ص ۹۱ و ۹۲، با استفاده از س ۴۲۴

آیت‌الله خوئی رحمته الله علیه

ورود به حرم امامان علیهم‌السلام بنا بر احتیاط واجب جایز نیست ولی اگر از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود مانعی ندارد و بنا بر احتیاط واجب در حرم هم توقف نکند ولی توقف در رواق‌ها اشکال ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۱۹۴، فصل فی ما یحرم علی الجنب، الثالث و ص ۲۲۴، فی احکام الحائض

توضیح المسائل، ص ۶۱، م ۳۶۱ و ص ۷۵ و ۷۶، م ۴۵۶

استفتائات، ص ۴۲، س ۱۳۳ و ۱۳۴

آیت‌الله سیستانی رحمته الله علیه

احتیاط لازم آن است که در حرم امامان علیهم‌السلام توقف نکند ولی اگر از مسجد عبور کند مثل این که از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود، مانعی ندارد و توقف نیز در رواق‌ها اشکال ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۱۵، القول فی احکام الجنب، پاورقی ۲۶۳

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۴۳ و ۱۴۴، م ۴۲۷ و ص ۱۶۱ و ۱۲۶۲، م ۴۹۲

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

رفتن یا ماندن در حرم امامان علیهم‌السلام حرام است گرچه از یک درب داخل و از درب دیگر خارج شود، ولی (توقف) در رواق‌ها مانعی ندارد.

توضیح المسائل، ص ۸۳، م ۳۹۳ و ص ۹۵، م ۴۵۶

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

ورود به حرم امامان علیهم‌السلام بنا بر احتیاط واجب جایز نیست گرچه از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود؛ ولی توقف در رواق‌ها مانعی ندارد.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۳۱، م ۱۸۱، الثالث و ص ۴۳، م ۲۴۵

توضیح‌المسائل، ص ۷۳، م ۳۶۱

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

ورود به حرم امامان - علیهم‌السلام - بنا بر احتیاط واجب جایز نیست ولی اگر از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود و یا برای برداشتن چیزی برود، مانعی ندارد. توقف نیز در حرم امامان - علیهم‌السلام - و رواق‌ها به احتیاط واجب جایز نیست.

توضیح‌المسائل، ص ۵۸، م ۳۵۶ و ص ۷۱، م ۴۴۷

العروة‌الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۱۸۵، فی ما یحرم علی الجنب، الثالث، پاورقی ۱

و ص ۲۱۴ و ۲۱۵، فی احکام الحائض

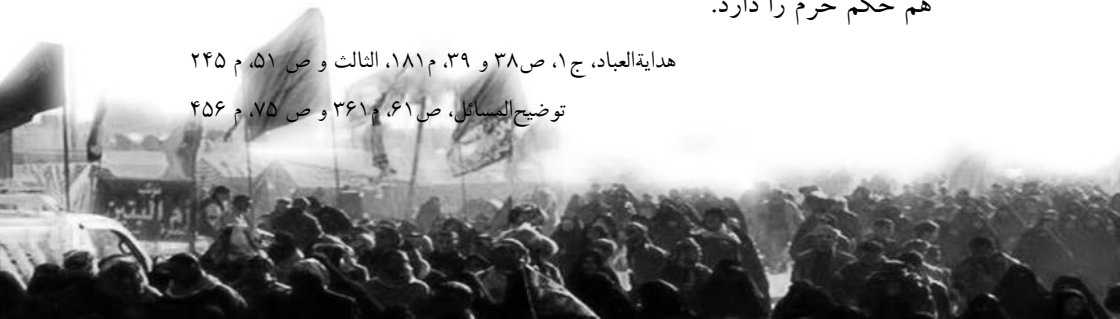
استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

ورود به حرم امامان علیهم‌السلام بنا بر احتیاط واجب جایز نیست گرچه از یک درب وارد و از درب دیگر خارج شود و بنا بر احتیاط واجب رواق‌ها هم حکم حرم را دارد.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۳۸ و ۳۹، م ۱۸۱، الثالث و ص ۵۱، م ۲۴۵

توضیح‌المسائل، ص ۶۱، م ۳۶۱ و ص ۷۵، م ۴۵۶

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

(ورود به حرم امامان - علیهم السلام-) در صورتی که از یک در وارد شوند و از در دیگر بیرون بروند و توقف نکنند، مانعی ندارد.

بسمه تعالی
در صورتی که از یک در وارد شوند و از در دیگر بیرون بروند و توقف نکنند، مانعی ندارد.

احتیاط واجب آن است که در حرم امامان - علیهم السلام- توقف نکند، ولی رفتن به رواق‌های اطراف ضریح مانعی ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۱۳، فیما یحرم علی الجنب، الثالث، پاورقی ۴

توضیح المسائل، ص ۷۲، م ۳۷۰

احکام ویژه، ص ۸۷، م ۲۵۶

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

احتیاط واجب آن است که در حرم امامان - علیهم السلام- و در رواق‌ها توقف نکند، ولی اگر از یک درب داخل و از درب دیگر خارج شود یا برای داشتن چیزی برود مانعی ندارد.

منتخب المسائل، ص ۲۰، با استفاده از م ۳۹ و ص ۳۳، م ۶۶

توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۳۵۶ و ص ۹۱، م ۴۵۲

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

توقف در حرم امامان علیهم‌السلام حرام است و بنا بر احتیاط واجب از رفتن به حرم امامان علیهم‌السلام نیز خودداری کند گرچه از یک درب داخل و از درب دیگر خارج شود و توقف در رواق‌ها اشکال ندارد.

منهاج‌الصالحین، ج ۲، ص ۴۷، الفصل الثانی، الخامس، پاورقی ۱۲۵ و ص ۶۶، م ۲۲۷

توضیح‌المسائل، ص ۶۳، م ۳۶۱ و ص ۷۸ و ۷۹، م ۴۵۶

استفتاء شفاهی از دفتر

☆ ورود حائض و جنب به حرم انبیاء الهی «علیهم‌السلام»

سؤال: ورود و توقف حائض و جنب به حرم انبیاء الهی «علیهم‌السلام» چه

حکمی دارد؟

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله علیه

بنا بر احتیاط ملحق به مشاهد مشرفه هستند.

بنا بر احتیاط ملحق به مشاهد مشرفه

استند
حضرت آية الله خامنه‌ای قدس سره
بخش استفتائات

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله علیه

بنا بر احتیاط توقف و مکث جنب و حائض در خود مشاهد انبیاء علیهم‌السلام

السلام جایز نیست و صحن و رواقها حکم مشاهد را ندارند.

پسرهو تعالی شام
بنا بر احتیاط توقف و مکث جنب و
حائض در خود مشاهد انبیاء علیهم‌السلام
جایز نیست و صحن و رواقها حکم
مشاهد را ندارند.
۱۴۳۹ هـ ق
۲۰۱۶ م
دفتر استفتائات

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط از توقف و مکث حائض در حرم انبیاء الهی اجتناب شود.

باسمه تعالی
بنابر احتیاط از توقف در حرم انبیاء الهی

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

ورود و توقف در حرم انبیاء الهی علیهم السلام حرام است بلکه بنابر

احتیاط عبور هم ترک شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
در مورد توقف در حرم انبیاء الهی علیهم السلام حرام است بلکه بنا بر احتیاط عبور هم
ترک عبور والله العالم. هجادی الثانی: ۱۴۳۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

احتیاط آنست که سایر معصومین علیهم السلام حساب

شود.

احتیاط آنست که مانند حرم سایر معصومین (ع) حساب مقرر است.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال توقف در مشاهد مشرفه حرام است و دخول در آنها

اگر چه برای عبور باشد بنابر احتیاط واجب حرام است.

با استفاده از استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

☆ وضوی حائض در غیر وقت نماز

سؤال: آیا وضو گرفتن برای حائض در غیر اوقات نماز، استحباب دارد؟

آیات عظام امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، خوئی رحمته الله علیه، فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلبایگانی رحمته الله علیه، مکارم شیرازی رحمته الله علیه وضوهای مستحبی، برای حائض نیز مستحب است.^۱

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بله مستحب است.

استفتائات، ج ۱، ص ۱۵۶، م ۵۳۱

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

بلی مستحب است.

بل مستحب است.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

به قصد رجاء مانعی ندارد.

به قصد رجاء مانعی ندارد

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۷، م ۴۳

آیت الله اراکی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۷، م ۴۳

آیت الله خوئی رحمته الله علیه: العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۲، م ۷۸۶

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۳، م ۷۸۶

آیت الله گلبایگانی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۷، م ۴۳

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه: العروة الوثقی مع التعلیقات، ج ۱، ص ۲۶۹، م ۴۳

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه
خیر.

باسمه تعالی
خیر
۲۵ ذی الحجه ابرام ۱۴۳۹
مجلس استفتائات
۱۴۰۰۶

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

در هر وقتی که وضو گرفتن برای مردان یا زنان غیر حائض استحباب دارد برای حائض هم استحباب دارد.

۰- در هر وقتی که وضو گرفتن برای مردان یا زنان غیر حائض استحباب دارد برای حائض هم استحباب دارد.

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه
خیر استحباب آن ثابت نیست.

فیه استصحاب آن ثابت نیست
۹۰/۸/۶
مجلس استفتائات

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه
بله

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۸، م ۲۳۳
استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات

☆ تلاوت قرآن در حال حیض

سؤال: قرائت قرآن در حال حیض غیر از سوره‌هایی که سجده‌هایی واجب دارند در موارد ذیل چه حکمی دارد؟

(الف) به مقدار نماز یومیه (ب) در غیر وقت نماز (ج) در کل وقت نماز

امام خمینی علیه السلام

(الف) مستحب است.

(ب) مکروه است^۱ اگرچه کمتر از هفت آیه باشد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۶، م ۱۶

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۶ و ۲۴۷، م ۴۱ و ۴۲

آیت الله اراکی علیه السلام

(الف) مستحب است.

(ب) مکروه است گرچه کمتر از هفت آیه باشد.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۸۱، م ۴۷۲ و ۴۷۳

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۶ و ۲۴۷، م ۴۱ و ۴۲

آیت الله بهجت علیه السلام

(الف، ب و ج) در تمام این موارد، کراهت دارد آن هم به این معنا که

ثواب قرائت کمتر است از ثواب در زمان پاکي.

در تمام این موارد کراهت دارد
آن هم بر این معنا که کراهت قرائت
کمتر است از ثواب در زمان پاکي

استفتانات، ج ۱، ص ۲۹۲، س ۱۰۳۷

آیت الله تبریزی علیه السلام

(الف، ب و ج) در فرض سؤال چنین تفصیلی داده نشده و قرائت قرآن

غیر از آیات سور عزائم بیشتر از هفت آیه که بر حائض مکروه است

۱. به نظر مشهور فقهاء کراهت در عبادت به معنای ثواب کمتر است.

محتمل است ثواب آن کمتر از ثواب قرائت آن در حال نقاء و طهارت باشد، و قرائت آن رجاء مانعی ندارد.

در فرض سؤال چنین تفصیلی داده نشد.
 و قرائت قرآن غیر آیات دستور عظام بیشتر از هفت
 آیه که بر حائض مکروه است محتمل است ثواب آن
 کمتر از ثواب قرائت آن در حال نقاء و طهارت باشد و قرائت
 آن رجاء مانعی ندارد. داشته امام

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

به غیر از آیات سجده از سوره عزائم که قرائتشان بر حائض حرام است، قرائت قرآن در غیر وقت نماز برای او مکروه است.

بنابر آیت سید انصاری که قرائتشان بر حائض حرام است،
 قرائت قرآن در غیر وقت نماز برای او مکروه است.

آیت الله خویی رحمته الله علیه

الف) مستحب است.

ب) مکروه است گرچه کمتر از هفت آیه باشد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۲، ۴۱۰ م و ۴۲

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف، ب و ج) قرائت قرآن برای حائض بجز آیات سجده واجب اشکال

ندارد و کراهت آن نیز ثابت نیست.

قرائت قرآن برای حائض بجز آیات سجده واجب اشکال ندارد و کراهت آن نیز

ثابت نیست.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف و ب و ج) مکروه است به این معنا که بهتر است نخواند.

بسم تعالی
الف (ب و ج) مکروه است این معنا که بهتر است نخواند.
۱۳۳۳ هـ ق / ۲۰۱۴ م

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف و ب و ج) خواندن قرآن برای حائض غیر از آیات سجده واجبہ گناه ندارد ولی مکروه است و فرقی بین صور مذکوره در سؤال نیست.

بسم تعالی
قرآن مجید را در هر حال و در هر مکان و در هر وقت و در هر حالتی می‌توان خواند و هیچ مانعی ندارد.
۱۳۳۳ هـ ق / ۲۰۱۴ م

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) مستحب است.

ب) در غیر وقت نماز مکروه است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۳، م ۷۸۴

ج) مانعی ندارد. ولی تلاوت بیش از هفت آیه کراهت دارد یعنی ثواب آن کمتر است.

این بزرگوار در صورت لزوم و احتیاج می‌تواند از آن بگذرد.
بین مؤمنان کثرت است
۱۳۳۳ هـ ق / ۲۰۱۴ م

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) مستحب است.

ب) مکروه است گرچه کمتر از هفت آیه باشد.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۵۵، م ۲۷۲

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۶ و ۲۴۷، م ۴۱۰ و ۴۲

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه
الف) کراهت به معنای اقل ثواب دارد.

کراهت به معنای اقل ثواب دارد
۹۶۶۵ ۱۳۳۳ رحمته الله علیه

ب) خواندن بیش از هفت آیه مکروه است یعنی ثواب کمتری دارد بنابراین شرعاً مانعی ندارد و حتی در سور عزائم غیر از آیات سجده را می‌توانند بخوانند.

خواندن بیش از هفت آیه مکروه است یعنی ثواب کمتری دارد یا برین
شفاً یعنی ندارد حتی مکروه را هم اگر آیات سجده می‌توانند بخوانند =

ج) اشکالی ندارد ولی مکروه است یعنی ثواب آن کمتر از سایر اوقات می‌باشد.

اشکال ندارد ولی مکروه است یعنی ثواب آن کمتر از سایر
اوقات می‌باشد = رحمته الله علیه

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه
الف) مستحب است.

ب) مکروه است گرچه کمتر از هفت آیه باشد.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۷۰، م ۴۱

ج) اشکال ندارد گرچه مکروه است.

اشکال ندارد گرچه مکروه است
رحمته الله علیه

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف، ب و ج) خواندن قرآن برای حائض مانعی ندارد.

توضیح المسائل، ص ۲۷۵، م ۴۸۳

☆ خواندن سوره‌های سجده‌دار^۱

سؤال: آیا خواندن همه آیات سوره‌هایی که سجده واجب دارند بر حائض و جنب حرام است یا فقط آیه سجده؟

امام خمینی علیه السلام

خواندن سوره‌ای که سجده واجب دارد؛ حرام است و اگر یک حرف از این چهار سوره حتی بعض از «بسم الله الرحمن الرحيم» را نیز بخواند، حرام می‌باشد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۳۹، ما یحرم علی الجنب، الخامس
توضیح المسائل، ص ۴۶، م ۳۵۵

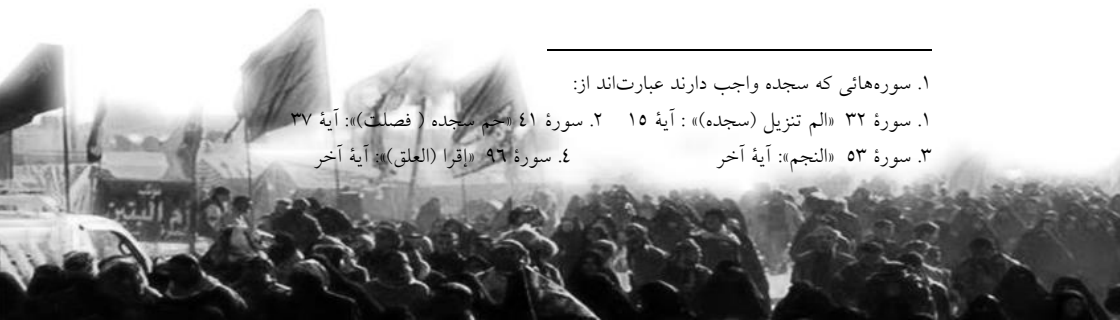
آیت الله اراکی علیه السلام

خواندن سوره‌ای که سجده واجب دارد؛ حرام است اگرچه یک حرف از این چهار سوره را هم بخواند.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۶۳، ما یحرم علی الجنب، الرابع
توضیح المسائل، ص ۶۴، م ۳۵۲

۱. سوره‌هایی که سجده واجب دارند عبارت‌اند از:

۱. سوره ۳۲ «الم تنزیل (سجده)»: آیه ۱۵ ۲. سوره ۴۱ «حم سجده (فصلت)»: آیه ۳۷
۳. سوره ۵۳ «النجم»: آیه آخر ۴. سوره ۹۶ «اقرا (العلق)»: آیه آخر

آیت الله بهجت رحمته الله

خواندن سوره‌ای که سجده واجب دارد؛ حرام است اگرچه یک کلمه از این چهار سوره را هم بخواند. و بنا بر احتیاط واجب خواندن بعضی از کلمه (مثلاً یک حرف) هم حرام می‌باشد.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۵۶ و ۵۷، م (۱۸۵) ما یحرم علی الجنب، الخامس
توضیح المسائل، ص ۷۳، م ۳۵۹

آیت الله تبریزی رحمته الله

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد حرام است و احتیاط مستحب ملحق کردن تمام سوره به آیه، حتی بعضی از «بسم الله الرحمن الرحیم» است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۵۱، الفصل الثانی، السادس
توضیح المسائل، ص ۵۷، م ۳۶۱

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

خواندن خصوص آیات سجده حرام است، ولی خواندن سایر آیات از این سوره‌ها اشکال ندارد.

اجوبه الاستفتانات، ص ۴۷، س ۱۹۹

آیت الله خویی رحمته الله

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد، حرام است؛ بلکه بنا بر احتیاط مستحب قسمتی از یک آیه سوره‌های سجده، یا بعضی از «بسم الله الرحمن الرحیم» را نخواند.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۱۹۴، ما یحرم علی الجنب، الخامس
توضیح المسائل، ص ۶۱، م ۳۶۱

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد حرام است؛ بلکه بنا بر احتیاط مستحب قسمتی از یک آیه سوره‌های سجده، یا بعض از «بسم الله الرحمن الرحیم» را نخواند.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۱۶، ما یحرم علی الجنب، الخامس
توضیح المسائل جامع، ص ۱۴۴، ۴۲۷، مورد هفتم از محرمات

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد حرام است، بلکه بنا بر احتیاط خواندن آیات دیگر یا قسمتی از یک آیه از سوره‌های سجده نیز جایز نیست.

توضیح المسائل، ص ۷۸، م ۳۶۱

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد؛ حرام است و اگر یک حرف از این چهار آیه را هم بخواند، حرام است و احتیاط مستحب آن است که آیات دیگر سوره سجده‌دار را نیز نخواند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۳۲، م ۱۸۱، الخامس
توضیح المسائل، ص ۷۳، م ۳۶۱

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

خواندن سوره‌ای که سجده واجب دارد؛ حرام است و اگر یک حرف از این چهار سوره حتی بعض از «بسم الله الرحمن الرحیم» را نیز بخواند، حرام می‌باشد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۱۸۵، ما یحرم علی الجنب، الخامس، باورقی ۲
توضیح المسائل، ص ۵۹ و ۶۰، م ۳۵۶

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد؛ حرام است و اگر یک حرف از این چهار آیه را هم بخواند، حرام است و احتیاط مستحب آن است که آیات دیگر سوره سجده‌دار را نیز نخواند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۳۸ و ۳۹، م ۱۸۱، الخامس
توضیح المسائل، ص ۶۱، م ۳۶۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد ولو بعض آیه حرام است، ولی خواندن غیر آیه سجده از سوره سجده مانعی ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۳، ما یحرم علی الجنب، الخامس
توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۳۷۰

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

خواندن سوره‌ای که سجده واجب دارد، حرام است و اگر یک حرف را به قصد یکی از این چهار سوره هم بخواند، حرام است.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۵۶، ما یحرم علی الجنب، سطر ۲
توضیح المسائل، ص ۷۶، م ۳۵۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

خواندن آیه‌ای که سجده واجب دارد، حرام است و بنا بر احتیاط واجب از خواندن بقیه این چهار سوره حتی از خواندن «بسم الله الرحمن الرحیم»، بلکه بعضی از آن به قصد این سوره‌ها نیز خودداری کند.

متهاج الصالحین، ج ۲، ص ۴۷ و ۴۸ (الفصل الثانی)، السادس
توضیح المسائل، ص ۲۵۵، م ۳۶۱

☆ غسل مستحبی در حال حیض

سؤال: آیا غسل مستحبی در حال حیض صحیح است؟

امام خمینی علیه السلام

انجام غسل‌های مستحبی مثل غسل جمعه، احرام، توبه و.. در حال حیض صحیح است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۷، م ۴۳، فی احکام الحائض

آیت الله اراکی علیه السلام

انجام غسل‌های مستحبی مثل غسل جمعه، احرام، توبه و.. در حال حیض صحیح است.

عروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۷، م ۴۳، فی احکام الحائض

آیت الله تبریزی علیه السلام

همه غسل‌های مستحبی در حال حیض صحیح می باشد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۸، م ۲۳۳

آیت الله خامنه‌ای علیه السلام

بله صحیح است.

بسیار بد، صحیح است
مقر
۱۳۹۲ - شماره ۱۰۱ - شماره ۱۰۱ - شماره ۱۰۱
مجله

آیت الله خوئی رحمته الله علیه

همه غسل های مستحبی در حال حیض صحیح می باشد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۵، م ۲۳۳

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

انجام غسل های مستحبی در حال حیض صحیح است غیر از غسل جمعه که صحت آن قبل از پاکی از خون حیض، محل اشکال است ولی بجا آوردن آن به قصد رجاء مانعی ندارد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۸۵، م ۲۳۳ و ص ۱۱۹، م ۳۳۷

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۵۹، م ۷۸۶

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط صحیح نیست.

بسمه تعالی

بنابر احتیاط صحیح نیست.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

انجام غسل های مستحبی مثل غسل جمعه، احرام، بویه و.. در حال

حیض صحیح است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۳، م ۴۳

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

انجام غسل‌های مستحبی مثل غسل جمعه، احرام، توبه و.. در حال حیض صحیح است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۷، ۴۳ م، فی احکام الحائض

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

انجام غسل‌های مستحبی مثل غسل جمعه، احرام، توبه و.. در حال حیض صحیح است.

تعلیقہ علی العروۃ الوثقی، ص ۲۶۹، م ۴۳

استفتائات جدید، ج ۱، ص ۴۳، س ۸۷

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

انجام غسل‌های مستحبی مثل غسل جمعه، احرام، توبه و.. در حال حیض صحیح است.

تعلیقہ علی العروۃ الوثقی، ص ۷۰، م ۴۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

همه غسل‌های مستحبی در حال حیض صحیح می‌باشد.

منہاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۸، م ۲۳۳ و ص ۱۰۲، م ۳۳۷

استحاضه

☆ استفاده از قرص و لکه بینی در وقت عادت

سؤال: زنی به دلیل استفاده از قرص ضد بارداری عادتش به هم خورده و در وقت عادت لکه بینی دارد، (البته اگر قرص نمی خورد به صورت طبیعی عادت می شد) این گونه لکه بینی چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

تحریر الوسيله، ج ۱، ص ۴۶ و ۴۷، م ۸ و ۹
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۲۵، م ۶

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۷۷، م ۴۳۷ و ۴۳۸
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۲۵، م ۶

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۸۲، م ۴۰۴ و ص ۸۳، م ۴۰۵

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۰، الفصل الثالث

صراط النجاة، ج ۱، ص ۱۱۹، س ۳۷۶

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد استحاضه است. (یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد).

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد استحاضه است

اجوبة الاستفتانات، ص ۵۱، س ۲۲۵

آیت الله خویی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۱۳، م ۶

صراط النجاة، ج ۱، ص ۱۱۹، س ۳۷۶

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۱۵۸، م ۴۷۷

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۷، م ۶

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

اگر به جهت مانعی مثل خوردن قرص، خون سه روز ادامه نیابد اما سایر شرایط حیض را داشته باشد، حیض است.

توضیح المسائل، ص ۹۳، م ۴۴۶

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی در باطن هم قطع می شود مثلاً صبح دیده و ظهر قطع شده، استحاضه است. ولی اگر یک روز کامل خون دیده بعد یک روز پاک بوده و دوباره دو روز کامل خون دیده، بنابر احتیاط لازم، در روزهایی که خون می بیند، بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند و در روزهای پاکى بین تروک حائض و اعمال طاهره جمع کند.

توضیح المسائل، ص ۸۸، م ۴۴۶ و ۴۴۷

هدایة العباد، ج ۱، ص ۳۸، م ۲۲۵

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۰۴، م ۶

توضیح المسائل، ص ۷۰، م ۴۳۷ و ۴۳۸

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی در باطن هم قطع می شود مثلاً صبح دیده و ظهر قطع شده، استحاضه است. ولی اگر یک روز کامل خون دیده بعد یک روز پاک

بوده و دوباره دو روز کامل خون دیده، بنابر احتیاط لازم، در روزهایی که خون می بیند، بین تروک حائض و اعمال مستحاضه جمع کند و در روزهای پاکی بین تروک حائض و اعمال طاهره جمع کند.

توضیح المسائل، ص ۷۴، م ۴۴۶ و ۴۴۷

هدایةالعباد، ج ۱، ص ۴۶، م ۲۲۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۸۰، م ۴۳۲ و ۴۳۳

العروةالوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۴۵، م ۶

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۹۰، م ۴۴۲ و ۴۴۳

التعلیقات علی کتاب العروةالوثقی، ص ۶۲، م ۶

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر لکه بینی تا سه روز استمرار نداشته باشد، یعنی برای مدتی باطن نیز پاک باشد استحاضه است.

توضیح المسائل، ص ۲۶۹، م ۴۴۶ و ۴۴۷

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۵۷، الفصل الثالث

☆ لکه‌های زرد رنگ در ادامه عادت و در طول ماه

سؤال: با توجه به این‌که درصدی از بانوان به عفونت‌های رحمی^۱ مبتلا هستند و از سویی تشخیص عفونت با استحاضه (خصوصاً قلیله) آن هم نزدیک به زمان طهر کامل قدری مشکل است. لطفاً بفرمایید:

الف) حکم لکه‌های زرد رنگی که زنان در ادامه عادت (چه قبل از ده روز و چه بعد از آن) می‌بینند، چیست؟

ب) حکم این لکه‌ها اگر در ایام پاکی دیده شوند، چیست؟

امام خمینی علیه السلام

الف) اگر آن لکه‌ها خون باشد و با خون‌های حیض از ده روز تجاوز نکند، حیض است. و اگر از ده روز تجاوز کند، استحاضه می‌باشد.

ب) اگر خون نیست تکلیفی ندارد.

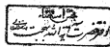
استفتائات، ج ۱، ص ۷۱ و ۷۲، با استفاده از س ۱۶۷ و ۱۶۳

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۴۸، م ۴ و ص ۵۲، م ۱۸

آیت الله بهجت علیه السلام

الف) آن لکه‌ها اگر خون باشد ادامه عادت است قبل از ده روز و بعد از ده روز استحاضه است.

آن لکه‌ها اگر خون باشد ادامه عادت است قبل از ده روز و بعد از ده روز استحاضه است

۱. عفونت پاک بوده و هیچ اشکالی در وضو و عبادات ایجاد نمی‌کند.

ب) اگر شک کند آنچه خارج شده خون است یا ترشح طبیعی، حکم به پاکی و طهارت آن بکند.

استفتانات، ج ۱، ص ۲۶۱، س ۹۳۵

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

الف و ب) لکه زردرنگی که عرفاً خون حساب شود نجس است و حکم عفونت را ندارد چنانچه زن در ایام عادت خون زردرنگ ببیند محکوم به حیض می‌باشد و اگر بعد از تمام شدن عادت خون زردرنگ ببیند چه قبل از ده روز باشد یا بعد از ده روز حکم استحاضه را دارد و همینطور اگر در ایام پاکی خون زردرنگ ببیند حکم استحاضه را دارد.

لکه زردرنگی که عرفاً خون حساب شود نجس است
و حکم عفونت را ندارد چنانچه زن در ایام عادت خون زردرنگ ببیند
محکوم به حیض می‌باشد و اگر بعد از تمام شدن عادت خون زردرنگ
ببیند چه قبل از ده روز باشد یا بعد از ده روز حکم استحاضه را دارد
و همینطور اگر در ایام پاکی خون زردرنگ ببیند حکم استحاضه را دارد

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

الف) آنچه قبل از ده روز می‌بیند محکوم به حیض است، مگر این‌که یقین داشته باشد این ترشحات خون نیست و بعد از ده روز، حکم استحاضه را دارد مگر یقین داشته باشد که عفونت است.

آنچه قبل از ده روز می‌بیند محکوم به حیض است مگر این‌که یقین داشته باشد این ترشحات خون نیست چه از ده روز هم استحاضه را دارد مگر یقین داشته باشد که عفونت است

ب) اگر خون بودن آن معلوم نباشد حکم استحاضه را ندارد. (پاک

است.)

اگر خون بودن آن معلوم نباشد حکم استحاضه را ندارد

دفتر
مطالعه و تحقیق
پیشاهنگام

آیت الله خوئی رحمته الله

الف) لکه‌های زرد رنگ بعد از عادت، حکم استحاضه را دارد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۱۷، م ۷۱۷

ب) اگر شک کند آنچه خارج شده خون است یا ترشح، حکم به

طهارت داده می‌شود.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۱۲، م ۷۰۵

آیت الله سیستانی رحمته الله

الف) هرگاه زن قبل از گذشتن ۱۰ روز از ابتدای حیضش، لکه زردی

ببیند که از مجرا خارج شده اما نمی‌داند خون است یا عفونت یا چیز

دیگر، آن لکه حکم خون حیض را دارد. اما اگر بعد از ۱۰ روز یا قبل از

شروع حیضش باشد، حکم خون را ندارد و زن پاک محسوب می‌شود.

استفتائات، ج ۱، ص ۲۴، س ۲۷

ب) اگر شک کند آنچه خارج شده خون است یا ترشح، حکم به

طهارت داده می‌شود.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۶، م ۷۰۵

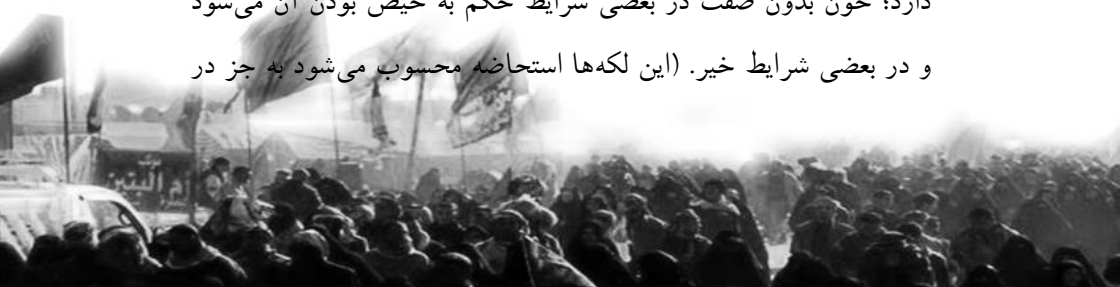
آیت الله شبیری رحمته الله

لازم نیست خون بودن ترشح زرد رنگ احراز شود، بلکه ترشح مذکور

حکم خون را دارد اما اینکه حیض است یا استحاضه بستگی به شرایط

دارد؛ خون بدون صفت در بعضی شرایط حکم به حیض بودن آن می‌شود

و در بعضی شرایط خیر. (این لکه‌ها استحاضه محسوب می‌شود به جز در

صاحب عادت عددیه‌ای که هنوز عدد عادتش تکمیل نشده که در این صورت ادامه حیض است.)

بسم‌تعالی
لازم نیست خون بودن ترشح زرد
رنگ احراز شود، بلکه ترشح زرد حکم خون را دارد اما اینکه حیض
است یا آستانه، بستگی به شرایط دارد؛ خون بدون صفت در بعضی
شرایط حکم به حیض بودن آن می‌شود در بعضی شرایط غیر

۲۰ ربیع‌الرب ۱۴۴۰
پنجی استفتائات
دفتر مطبوعاتی
سازمان اوقاف و امور خیریه
۱۳۳۹۹

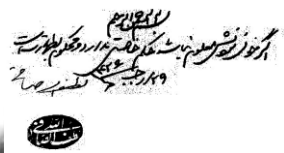
آیت الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) لکه های زرد که در ادامه عادت باشد اگر قبل از ده روز قطع
بشود حکم حیض را دارد و اگر از ده روز تجاوز کند تا ده روز استحاضه
است و بعد از ده روز استحاضه اگر ادامه پیدا کند مسئله صور مختلفی
دارد.

لکه های زرد که در ادامه عادت باشد اگر قبل از ده روز
قطع بشود حکم حیض را دارد و اگر از ده روز تجاوز کند تا
ده روز استحاضه است و بعد از ده روز استحاضه اگر
ادامه پیدا کند مسئله صور مختلفی دارد. ۱۵ ذوالفقارة ۱۴۳۰

ب) اگر خون بودنش معلوم نباشد حکم خاصی ندارد و محکوم
بطهارت است.

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

الف) اگر خون باشد و قبل از ده روز باشد حیض است. و اگر بعد از ده روز باشد استحاضه است. و اگر خون نباشد پاک است.

ب) اگر خون نباشد پاک است و اگر خون باشد استحاضه است.

این، اگر خون باشد و قبل از ده روز باشد حیض است. و اگر بعد از ده روز باشد استحاضه است. و اگر خون نباشد پاک است.

ب: اگر خون نباشد پاک است و اگر خون باشد استحاضه است.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

الف) آنچه قبل از ده روز قطع می شود حکم خون عادت را دارد و اگر

از ده روز

تجاوز می کند اضافه بر ایام عادت حکم استحاضه را دارد.

آنچه قبل از ده روز قطع می شود حکم خون عادت را دارد و اگر از ده روز تجاوز می کند اضافه بر ایام عادت حکم استحاضه را دارد.

ب) اگر شک کند آنچه خارج شده خون است یا ترشح، حکم به طهارت

داده می شود.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۴، ۵م

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

در دوران عادت، اگر قبل از ده روز باشد (قبل از ۱۰ روز قطع شود)

محکوم به حیض است ولی اگر بعد از گذشت ده روز عادت باشد (از ۱۰

روز تجاوز کند) حکم استحاضه دارد مگر اینکه مبتلا به عفونت باشد که در

این صورت حکم به استحاضه نمی‌شود.

در دوران عادت اگر قبل از ده روز باشد محکوم به حیض است
 و ده اگر بعد از گذشت ده روز عادت چند حکم استحاضه دارد
 مگر اینکه منتهی به عفونت باشد که در این صورت
 حکم به استحاضه نمی‌شود
 حرر: زنجبیل
 ۸۸، ۸۶، ۳

ب) اگر شک کند آنچه خارج شده خون است یا ترشح، حکم به

طهارت داده می‌شود.

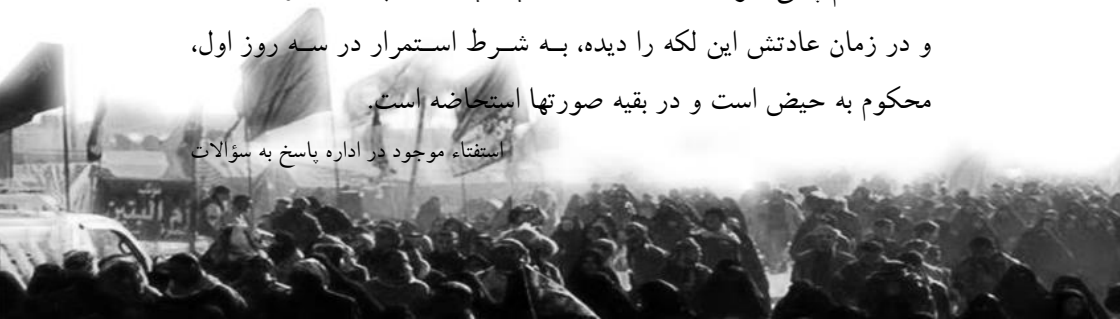
التعليقات على العروة الوثقى، ص ۶۴، ۵م

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اگر هم صاحب عادت وقتیه و هم صاحب عادت عددیه باشد و پس از تمام شدن عددش لکه‌ای زرد رنگ که فاقد تمام صفات است ببیند، چنانچه تا ده روز تمام می‌شود بنا بر احتیاط واجب تا ده روز جمع نماید. و اگر فقط صاحب عادت عددیه است، چنانچه یقین دارد تا ده روز تمام می‌شود حکم حیض را دارد و اگر احتمال می‌دهد از ده بگذرد، واجب است یک روز عبادت را ترک کند و بعد می‌تواند اعمال استحاضه را به جا آورد و در هر دو صورت بالا (صاحب عادت وقتیه - عددیه یا صاحب عادت عددیه) اگر بداند از ده روز می‌گذرد در مازاد از عددش استحاضه است.

در ایام پاکی اگر لکه زرد رنگ دید، چنانچه صاحب عادت وقتیه است و در زمان عادتش این لکه را دیده، به شرط استمرار در سه روز اول، محکوم به حیض است و در بقیه صورتها استحاضه است.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

☆ تشخیص استحاضه در خروج لخته خون

سؤال: اگر لخته بزرگ خون از زن خارج شود و روی پنبه قرار بگیرد ولی درون پنبه نفوذ نکند، این خون چه نوع استحاضه‌ای است؟

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

مقدار خون لخته شده با مقدار خون استحاضه لخته نشده مقایسه می شود و به این وسیله نوع استحاضه و احکام آن مشخص می گردد.

مقدار خون لخته شده با مقدار خون استحاضه لخته نشده مقایسه می شود و به این وسیله نوع استحاضه و احکام آن مشخص می گردد.

مفتی
حضرت آیت الله العظمی در قم
علیه السلام

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

استحاضه قلیله است.

بسمه تعالی
استحاضه قلیله است.
در هر دو صورت
مفتی
حضرت آیت الله العظمی
علیه السلام

آیت الله شبیری رحمته الله علیه

در فرض ذکر شده باید لخته‌ی خون مثل خون مایع فرض گردد و هر حالتی که در اثر نفوذ خون مایع به پنبه ایجاد شود، این استحاضه بر اساس آن تعیین می گردد.

بسمه تعالی
در فرض ذکر شده باید لخته‌ی خون مثل خون مایع فرض گردد و هر حالتی که در اثر نفوذ خون مایع به پنبه ایجاد شود، این استحاضه بر اساس آن تعیین می گردد.

مفتی
حضرت آیت الله العظمی
علیه السلام

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

استحاضه قلیله است.

استحاضه قلیله است . ۱/۸ / ۱۴۲۲ هـ ق

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

استحاضه کثیره نیست.

استحاضه کثیره نیست .

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال استحاضه قلیله است.

استحاضه قلیله است
۱۹ / ۸ / ۱۹

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در فرض سؤال قلیله است.

استفتانات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

☆ ورود و توقف مستحاضه در مساجد و حرم ائمه (علیهم السلام)

سؤال: توقف مستحاضه در مساجد و حرم^۱ امامان - علیهم السلام - چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

توضیح المسائل، م ۴۲۸

عروة الوثقی، ج ۱، فصل فی الاستحاضه، م ۱۸

آیت الله بهجت رحمته الله

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۸۷، م ۳۰۶

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

با استناد به توضیح المسائل امام خمینی رحمته الله، م ۴۲۸

با استناد به عروة الوثقی، ج ۱، فصل فی الاستحاضه، م ۱۸

^۱ .محدوده حرم زیر گنبد و اطراف ضریح است. (آموزش مصور احکام عبادات، ص ۱۶۹)

آیت الله خوئی رحمته الله

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

توضیح المسائل، ص ۷۲، م ۴۳۴

العروة الوثقی مع تعلیقه، فصل فی الاستحاضه، م ۱۸، باورقی ۱

آیت الله سیستانی رحمته الله

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

توضیح المسائل، م ۴۲۶

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، فصل فی الاستحاضه، م ۱۸

آیت الله شبیری رحمته الله

برای مستحاضه قلیله و متوسطه جایز است و برای مستحاضه کثیره به شرط انجام غسل نماز جایز است و اگر بخواهد پیش از وقت نماز انجام دهد بنا بر احتیاط، اول غسل نماید.

توضیح المسائل، م ۴۳۴ و ۴۳۵

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

برای مستحاضه قلیله جایز است و برای متوسطه و کثیره به شرط انجام غسل نماز جایز است و اگر بخواهد پیش از وقت نماز انجام دهد بنا بر احتیاط، اول غسل نماید.

توضیح المسائل، م ۴۳۴ و ۴۳۵

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

توضیح المسائل، ص ۶۸، م ۴۲۵

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۶، م ۱۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

برای مستحاضه قلیله جایز است و برای کثیره به شرط انجام غسل نمازی جایز است.

توضیح المسائل، م ۴۲۲

العروة الوثقی مع تعلیقات، فصل فی الاستحاضه، م ۱۸

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

توضیح المسائل، م ۴۲۹

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ج ۱، فصل فی الاستحاضه، م ۱۸

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

اشکال ندارد؛ احتیاط مستحب آن است که غسلهای واجب خود را به جا آورده باشد.

توضیح المسائل، م ۴۳۴ و ۴۳۵

منهاج الصالحین، ج ۲، م ۲۵۲

☆ وظیفه مستحاضه قلیله برای نماز

سؤال: وظیفه مستحاضه قلیله برای نماز زمانی که خون استمرار دارد،

چیست؟

امام خمینی رحمته الله علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- بنا بر احتیاط واجب پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید.
- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است بعد از وضو از خروج خون جلوگیری نماید.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۶، فصل فی الاستحاضه و ص ۵۸، م ۴

توضیح المسائل، ص ۵۰، م ۳۹۴

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.

- پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید.

- واجب است بعد از وضو از خروج خون جلوگیری نماید.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۶۹، م ۴۱۲

توضیح المسائل، ص ۷۰ و ۷۳، م ۳۹۱ و ۴۱۲

آیت الله بهجت رحمته الله

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.

- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.

- بنابر احتیاط واجب پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید ولو در باطن

باشد.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است از خروج خون

جلوگیری نماید.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۸۳، الاولى (م ۲۹۱) و ص ۸۵، م ۴ (۲۹۸)

توضیح المسائل، ص ۷۸ و ۸۰، م ۳۸۲ و ۳۹۵

آیت الله تبریزی رحمته الله

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.

- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.

- بنابر احتیاط واجب پنبه را عوض کرده یا تطهیر کند.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است بعد از وضو از خروج

خون جلوگیری نماید.

منهاج الصالحين، ج ۱، ص ۶۹ و ۷۲، م ۲۳۹ و ۲۵۱

المسائل المنتخبة، ص ۳۷، م ۸۲

توضیح المسائل، ص ۶۳ و ۶۶، م ۴۰۰ و ۴۲۱

آیت الله خامنه‌ای رحمته علیه

در استحاضه قلیله باید زن برای هر نماز وضو بگیرد و محل را اگر به آن خون رسیده آب بکشد و بنا بر احتیاط واجب پنبه را تعویض نماید.

در استحاضه قلیله باید زن برای هر نماز وضو بگیرد و محل را اگر به آن خون رسیده آب بکشد و بنا بر احتیاط واجب پنبه را تعویض

نماید.
دفتر مطبوعاتی آیت الله خامنه‌ای، قم
پخش استفتائات

سؤال: آیا تحفظ بر مستحاضه قلیله نیز واجب است؟
بله، واجب است.

بله، واجب است.

دفتر مطبوعاتی آیت الله خامنه‌ای، قم
پخش استفتائات

آیت الله خونی رحمته علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- بنا بر احتیاط واجب پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید.
- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است بعد از وضو از خروج خون جلوگیری نماید.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۳، م (۷۸۷) ۱، ص ۲۳۵، م (۷۹۵)

المسائل المنتخبه، ص ۳۷، م ۸۲

توضیح المسائل، ص ۶۷ و ۷۰، م ۴۰۰ و با استفاده از ۴۲۱

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- بنابر احتیاط مستحب پنبه را عوض کرده یا آب بکشد.
- در صورتی که ایمن از ضرر باشد، واجب است از خروج خون جلوگیری نماید.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۶۰، (۷۸۷) م، و ص ۲۶۴، ۹ م (۷۹۵)
توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۲۰۵، ۵۹۸ م

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- پنبه را عوض کند یا آب بکشد
- در صورتی که خوف ضرر یا مشقت شدیدة ندارد واجب است بعد از وضو از خروج خون جلوگیری کند.

توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۰۰ و ۴۰۱ و ص ۸۸، م ۴۲۱

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است از خروج خون جلوگیری کند.

توضیح المسائل، ص ۸۰، م ۴۰۰

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۶ و ۴۸، م ۲۷۴ و ۲۸۴

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.

- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.

- بنابر احتیاط واجب پنبه را عوض کرده یا آب بکشد.

توضیح المسائل، ص ۶۴، م ۳۹۵

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۴، م (۷۸۷)

- علاوه بر کارهای واجب باید از حین وضوء تا بعد از نماز خود را

محکم ببندد تا خون خارج نشود و به عبارت دیگر لازم است به هر طریق

ممکن از خروج دم جلوگیری کند.

۳- سوره بقره، آیه ۱۷۱: «وَمَنْ جَاءَ مِنْكُمْ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَرَاهُمْ جَاهِلِينَ كَانُوا يَكْفُرُونَ»
 در صورتی که دست و پا را با وضو بشوید تا سوره بقره را بخوانید و سوره بقره را بخوانید تا خون خارج نشود

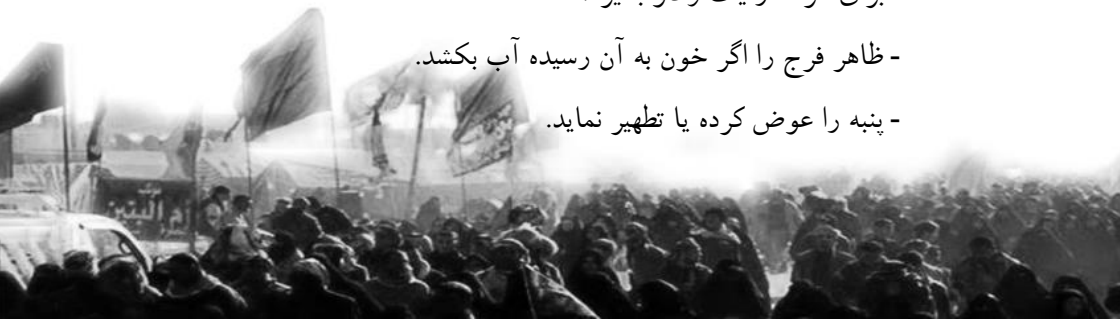

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.

- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.

- پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است از خروج خون جلوگیری کند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۵۵، ۵۶ و ۵۷، م ۲۷۴ و ۲۸۴
توضیح المسائل، ص ۶۷، م ۴۰۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

- بنا بر احتیاط واجب برای هر نماز یک وضو بگیرد.
سؤال: آیا در صورت جمع بین ظهرین، تکرار وضو برای نماز عصر لازم است؟
چنانچه نماز ظهر و عصر را پشت سر هم بخوانند، یک وضو کافی است.

بیتنا

چنانچه نماز ظهر و عصر را پشت سر هم بخوانند،
یک وضو کافی است ۱۳۹۵/۹/۶

- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- واجب است از سرایت خون به سایر اعضاء جلوگیری کند.
- عوض کردن پنبه و دستمال واجب نیست، هر چند احتیاط است.
توضیح المسائل، ص ۸۰ و ۸۱، م ۴۰۵ و ۴۱۶
العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، ص ۲۷۲، م ۵

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.

- بنا بر احتیاط واجب پنبه را عوض کند یا آب بکشد.
- در صورتی که ضرر ندارد واجب است از خروج خون جلوگیری کند.
- التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۷۱، م ۱
- توضیح المسائل، ص ۸۲ و ۸۵، م ۳۹۵ و ۴۱۶
- آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه
- برای هر نماز یک وضو بگیرد.
- ظاهر فرج را اگر خون به آن رسیده آب بکشد.
- بنا بر احتیاط واجب پنبه را عوض کرده یا تطهیر نماید.
- در صورتی که ضرر ندارد واجب است بعد از وضو از خروج خون جلوگیری کند.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۹ و ۷۲، م ۲۳۹ و ۲۵۱

توضیح المسائل، ص ۲۶۲ و ۲۶۵، م ۴۰۰

استفتاء شفاهی از دفتر

☆ وظیفه مستحاضه متوسطه برای نماز

سؤال: وظیفه مستحاضه متوسطه برای نماز زمانی که خون استمرار دارد، چیست؟

امام خمینی رحمته الله علیه

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.

- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار متوسطه، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، اگر خون جریان دارد باید پیش از غسل، هنگام غسل و بعد از آن از خروج خون جلوگیری کند ولی اگر همیشه جریان ندارد واجب است بعد از وضو و غسل از خروج خون جلوگیری نماید.

- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است ولی بهتر آن است که اول وضو بگیرد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۶ و ۵۸، فصل فی الاستحاضه، الثانیه
توضیح المسائل، ص ۵۱ و ۵۳، م ۳۹۵، ۳۹۸ و ۴۱۵
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۵۰، م ۹

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.
- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار متوسطه، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.
- واجب است بعد از وضو و غسل از خروج خون جلوگیری نماید.
- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است، ولی بهتر آن است که اول وضو بگیرد.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۶۹، م ۳۹۲ و ۳۹۵، ص ۷۲، م ۴۱۲ و ۴۱۷
توضیح المسائل، ص ۷۰ و ۷۱، م ۳۹۲ و ۳۹۵ و ص ۷۳

آیت الله بهجت رحمته الله

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.
- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار متوسطه، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.
- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است بعد از وضو و غسل آن از خروج خون جلوگیری نماید.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۸۳، الناییه (م ۲۹۲) و ص ۸۵، م ۴ (۲۹۸) /

توضیح المسائل، ص ۷۹ و ۸۰، م ۳۸۳

آیت الله تبریزی رحمته الله

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.
- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار متوسطه، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.
- واجب است بعد از وضو و غسل از خروج خون جلوگیری نماید.
- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است، ولی بهتر آن است که اول وضو بگیرد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۹ و ۷۰، م ۲۴۰ و ۲۴۲ و ص ۷۲، م ۲۵۱

توضیح المسائل، ص ۶۳، م ۴۰۱، ۴۰۴ و ۴۰۵

آیت الله خامنه ای علیه السلام

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.
- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.
- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است، ولی بهتر آن است که اول وضو بگیرد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۶، فصل فی الاستحاضه، التانیه

توضیح المسائل، ص ۵۱ و ۵۳، م ۳۹۵، ۳۹۸

- اگر ترس از ضرر نداشته باشد، بعد از وضو و غسل تحفظ واجب است.

اگر ترس از ضرر نداشته باشد، بعد از وضو و غسل

تعمق واجب است.

آیت الله خوئی علیه السلام

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.
- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.
- در صورتی که خوف ضرر نباشد، واجب است بعد از غسل از خروج خون جلوگیری نماید.

- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است، ولی بهتر آن است که اول وضو بگیرد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۳، ۱م (۷۸۷) و ۹م (۷۹۵)

توضیح المسائل، ص ۶۷ و ۶۸، ۴۰۱، ۴۰۴م و ص ۷۱، ۴۲۶م

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.

- بنابر احتیاط لازم برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.

- در صورتی که ایمن از ضرر باشد، به احتیاط واجب قبل از وضو و غسل از خروج خون جلوگیری نماید.

- باید غسل را اول به جا آورد بعد وضو بگیرد.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۲۰۵، ۶۰۰م، ۲۰۶م، ۶۰۴م و ص ۲۰۹، ۶۱۳م

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۶۰، ۱م و ص ۲۶۳، ۷م و ص ۲۶۴، ۹م

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

- ظاهراً باید اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد و احتیاط مستحب آن است که اگر خون به دستمال نرسیده برای اولین نماز غسل کند و برای هر روز یک غسل کافی است و اگر خون به دستمال رسیده برای نماز صبح یک غسل، و برای نماز ظهر و عصر یک غسل، و برای نماز مغرب و

عشا یک غسل به جا آورد و وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است ولی بهتر است اول وضو بگیرد.

- چنانچه برای او ضرر ندارد باید بعد از غسل یا وضو تا پایان نماز از بیرون آمدن خون جلوگیری نماید.

توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۰۲ و ص ۸۶، م ۴۰۵ و ص ۸۸، م ۴۲۱

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.

- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد

و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، چنانچه خون قطع نمی شود بنا بر

احتیاط پیش از غسل و بعد از آن از خروج خون جلوگیری نماید و اگر

همیشه جریان ندارد فقط باید بعد از وضو و غسل از خروج خون

جلوگیری نماید.

- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است.

توضیح المسائل، ص ۸۰ و ۸۱، م ۴۰۱، ۴۰۴ و ۴۰۵ و ۴۲۱

هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۶، م ۲۷۵ و ص ۴۸، م ۲۸۴

بالتفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.

- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد

و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.

- وضو و غسل را هر کدام اول به جا آورد صحیح است، ولی بهتر آن

است که اول وضو بگیرد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۴، م ۱ (۷۸۷) و ص ۲۲۶، م ۷ (۷۹۳)

توضیح المسائل، ص ۶۵، م ۴۰۰

- بنا بر احتیاط واجب از حین غسل تا بعد از نماز خود را محکم ببندد

تا خون خارج نشود و به عبارت دیگر لازم است به هر طریق ممکن از

خروج دم جلوگیری کند.

بنا بر احتیاط واجب در غسل باید از باز آمدن دم بپرهیزد و خون
خارج نشده
دم عبارت در این است که
صورتی که از خروج دم جلوگیری کند

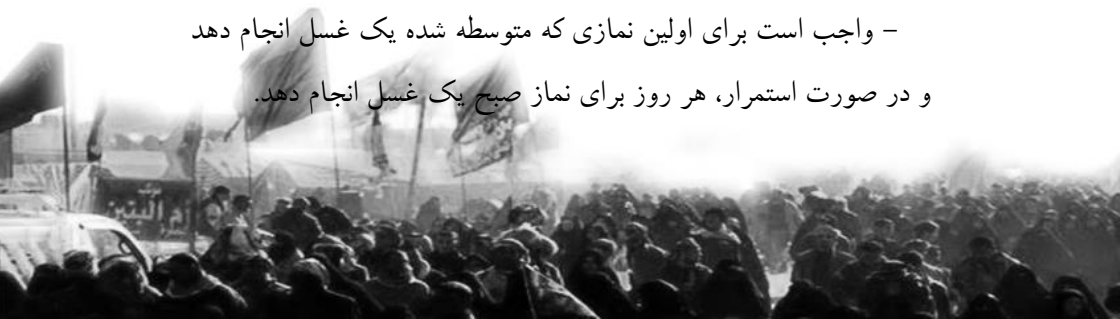

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.

- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد

و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.

- در صورتی که خوف ضرر نباشد، چنانچه خون قطع نمی شود باید پیش از غسل و بعد از آن بوسیله پنبه از بیرون آمدن خون جلوگیری نماید ولی اگر همیشه جریان ندارد واجب است بعد از غسل از خروج خون جلوگیری نماید.

- وضو و غسل را هرکدام اول به جا آورد صحیح است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۵۶، م ۲۷۵ و ص ۵۷، م ۲۸۴

توضیح المسائل، ص ۶۷ و ۶۸، م ۴۰۱ و ۴۰۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

مستحاضه متوسطه در حکم مستحاضه قلیله است.

ستانه قرطابیکم ستانه میردات

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

- اعمال مستحاضه قلیله را انجام دهد.

- واجب است برای اولین نمازی که متوسطه شده یک غسل انجام دهد و در صورت استمرار، هر روز برای نماز صبح یک غسل انجام دهد.

- در صورتی که ضرر ندارد، اگر خون جریان دارد، در حین غسل وضو از خروج خون جلوگیری کند و اگر خون جریان ندارد بعد از غسل وضو از خروج خون جلوگیری کند.

- وضو و غسل را هرکدام اول به جا آورد صحیح است، ولی بهتر آن است که اول وضو بگیرد.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۶۹، م ۲۴۰ و ص ۷۲، م ۲۵۱

توضیح المسائل، ص ۲۶۲، م ۴۰۱ و ص ۲۶۵، م ۴۲۱

استفتاء شفاهی از دفتر

☆ نماز مستحاضه کثیره و متوسطه در صورت انجام ندادن غسل

سؤال: اگر مستحاضه کثیره یا متوسطه غسل‌های یومیه را عمدتاً یا سهواً

انجام ندهد، نمازهایش چه حکمی دارد؟

آیات عظام: امام خمینی رحمته الله علیه، اراکی رحمته الله علیه، بهجت رحمته الله علیه، تبریزی رحمته الله علیه، خامنه‌ای رحمته الله علیه،
 خویی رحمته الله علیه، سیستانی رحمته الله علیه، شبیری زنجانی رحمته الله علیه، صافی گلپایگانی رحمته الله علیه،
 فاضل لنکرانی رحمته الله علیه، گلپایگانی رحمته الله علیه، مکارم شیرازی رحمته الله علیه، نوری همدانی رحمته الله علیه،
 وحید خراسانی رحمته الله علیه :

نمازها باطل است.^۱

۱. امام خمینی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۵۳، ۱۸م - توضیح المسائل، ص ۶۰، م ۴۲۶
- آیت الله اراکی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۵۳، ۱۸م - توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۴۲۳
- آیت الله بهجت رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۸۰-۷۸، با استفاده از م ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۹۰ و ۳۹۴ و وسیله النجاة، ج ۱، ص ۸۴، با استفاده از م ۲۹۴ و ص ۸۳، با استفاده از م ۲۹۳-۲۹۱
- آیت الله تبریزی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۶۷، م ۴۳۲ - منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۹، با استفاده از م ۲۴۱-۲۳۹
- آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه با استناد به توضیح المسائل امام خمینی، ص ۶۰، م ۴۲۰
- آیت الله خویی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۳۸، ۱۸م - توضیح المسائل، ص ۷۲، م ۴۳۲
- آیت الله سیستانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۲۱۴، م ۶۳۴ - العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۶۷، ۱۸م و
- آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۰۲ و ص ۹۱، م ۴۳۲
- آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۷۳، م ۴۳۲ - هدایة العباد، ج ۱، ص ۴۶ و ۴۷، با استفاده از م ۲۷۴-۲۷۶، و م ۲۷۸
- آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۶۸، م ۴۲۳ - العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۲۹، ۱۸م
- آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه: العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۵۳، ۱۸م - توضیح المسائل، ص ۷۲، م ۴۳۲
- آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه: عروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۷۷، ۱۸م
- آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه: التعلیقات علی العروة الوثقی، ص ۷۲، ۱۸م - توضیح المسائل، ص ۸۷، م ۴۲۷
- آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه: توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۴۳۲ - منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۷۶-۷۵، با استفاده از م ۲۴۲-۲۳۹

نکته: طبق نظر آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه بر مستحاضه متوسطه غسل واجب نیست و بنابراین ترک آن موجب بطلان نماز نمی‌شود و طبق نظر آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه هرگاه زن پنبه‌ای را داخل کند و خون آن را آلوده نماید ولی از طرف دیگر خارج نشود، خواه خون در پنبه فرو رود یا نه استحاضه قلیله است.

آیت الله شبیری، توضیح المسائل، ص ۸۵، م ۴۰۲

آیت الله مکارم، توضیح المسائل، ص ۷۶، م ۴۰۴

☆ وظیفه مستحاضه برای نمازهای مستحبی

سؤال: مستحاضه برای نمازهای مستحبی چه وظیفه‌ای دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

در هر سه قسم استحاضه باید برای هر نماز مستحبی جداگانه وضو بگیرد و در مستحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۶، فصل فی الاستحاضه

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۸، ۲۴۹، م ۵۱ و ص ۲۵۳، م ۱۷

آیت الله اراکی رحمته الله

در هر سه قسم استحاضه باید برای هر نماز مستحبی جداگانه وضو بگیرد و در مستحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است.

المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۷۰م ۳۹۹

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۸، ۲۴۹، م ۵ و ۵ ص ۲۵۳، م ۱۷

آیت الله تبریزی رحمته الله

مستحاضه قلیله و متوسطه باید بر هر نماز، وضو بگیرد. مستحاضه کثیره اگر بعد از انجام غسل نماز واجب، بخواید نمازهای نافله بخواند، وضو نمی‌خواهد ولی اگر بخواید نمازهای مستقل مانند نماز شب و غیره بخواند، فقط نیاز به وضو دارد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۷۰، ۲۳۹م و ۲۴۱

المسائل المنتخبه، ص ۳۶، م ۷۸

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

در جمیع اقسام مستحاضه برای انجام هر یک از نمازهای مستحب اعم از نوافل یومیه و غیر آن، باید وضو گرفت ولی در مورد مستحاضه متوسطه و کثیره انجام غسل برای نمازهای مستحب لازم نیست و انجام غسل برای نمازهای واجب کافی است.

سید

در جمیع اقسام مستحاضه برای انجام هر یک از نمازهای مستحب اعم از نوافل یومیه و غیر آن، باید وضو گرفت ولی در مورد مستحاضه متوسطه و کثیره انجام غسل برای نمازهای مستحب لازم نیست و انجام غسل برای نمازهای واجب کافی

است . ۰۲۹۵۳۳ - دفتر
مطبعه آیت الله العظمی آية الله العظمی
مطبعه آیت الله العظمی آية الله العظمی

آیت الله خوئی رحمته الله

مستحاضه قلیله و متوسطه برای هر نماز، باید وضو بگیرد. و در استحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است و اگر بخواهد بعد از غسل نماز واجب، نماز مستحبی بخواند، وضو لازم ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۳، م ۵ و ۱
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۶۵، م ۲۳۹ و ۲۴۱

آیت الله سیستانی رحمته الله

مستحاضه قلیله و متوسطه برای هر نماز، باید وضو بگیرد. و در استحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است و اگر بخواهد بعد از غسل نماز واجب، نماز مستحبی بخواند، وضو لازم ندارد.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۶۰ و ۲۶۱، م ۱، حاشیه ۹۳۳
منهاج الصالحین، ص ۸۶ و ۸۷، م ۲۳۹، ۲۴۰ و ۲۴۱

آیت الله شبیری رحمته الله

مستحاضه قلیله و متوسطه و کثیره برای هر نماز باید وضو بگیرد.
توضیح المسائل، ص ۸۶، م ۴۰۸

برای مستحاضه کثیره، تکرار غسل واجب نیست.

باسمہ تعالیٰ

برای مستحاضه کثیره، تکرار غسل واجب نیست.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

مستحاضه قلیله و متوسطه باید برای هر نماز وضو بگیرد. در مستحاضه کثیره غسل نمازهای فریضه کافی است و اگر نافله را بعد از غسل یا نماز فریضه‌اش می‌خواند، غسل مکفی از وضو بوده و نیاز به وضو هم ندارد.

توضیح المسائل، ص ۶۷-۶۶، م ۴۰۰، ۴۰۱ و ۴۰۲

استفتاء شفاهی از دفتر

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

در هر سه قسم استحاضه باید برای هر نماز مستحبی جداگانه وضو بگیرد و در مستحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۴ و ۲۲۵، م ۱ و ۵

توضیح المسائل، ص ۶۵، م ۴۰۲

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

مستحاضه قلیله و متوسطه باید برای هر نماز مستحبی جداگانه وضو بگیرد و در مستحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است و اگر بخواند بعد از نماز واجب، نماز مستحبی بخواند، وضو لازم نیست.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۲۴۸ و ۲۴۹، م ۱ و ۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در مستحاضه قلیله می تواند با یک وضو، چند نماز مستحبی پی در پی بخواند و بعد از وضو برای نماز واجب نیز بلافاصله می تواند نماز مستحبی بخواند.

مستحاضه کثیره اگر بعد از نماز واجب، نمازهای مستحبی پی در پی بخواند، وضو لازم نیست و اگر بخواهد در اوقات دیگر، نمازهای مستحبی پی در پی بخواند به شرط انجام غسل نماز یومیه اش یک وضو کافی است.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۷۶، م ۱م

احکام بانوان، ص ۷۷، م ۲۰۹ و ۲۱۰

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

مستحاضه قلیله و متوسطه برای هر نماز، باید وضو بگیرد. و در استحاضه کثیره غسل نمازهای واجب برای نمازهای مستحبی کافی است و اگر بخواهد بعد از غسل نماز واجب، نماز مستحبی بخواند، وضو لازم ندارد.

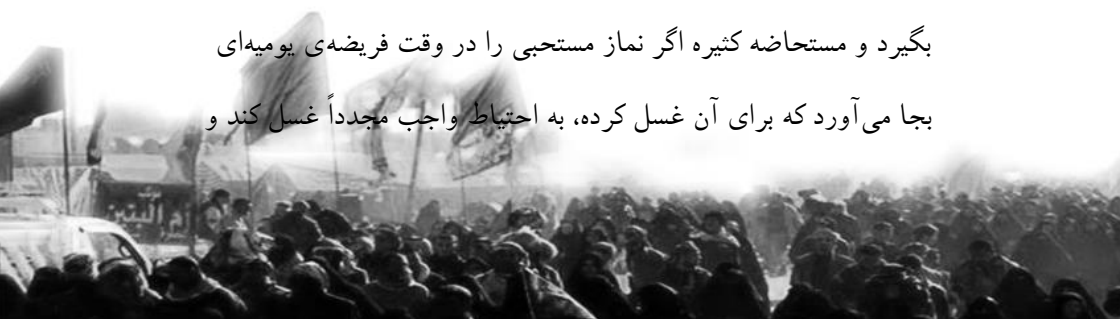
التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۷۱، م ۵ و ۱

توضیح المسائل، ص ۶۸، م ۴۰۳

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

مستحاضه قلیله و متوسطه باید برای هر نماز مستحبی جداگانه وضو

بگیرد و مستحاضه کثیره اگر نماز مستحبی را در وقت فریضه یومیه ای بجا می آورد که برای آن غسل کرده، به احتیاط واجب مجدداً غسل کند و

به احتیاط واجب وضو هم بگیرد و اگر در غیر وقت فریضه است، واجب است غسل کند و بنا بر احتیاط واجب وضو هم بگیرد.

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات

به هر حال زن مستحاضه اگر بین اعمال مستحاضه و نماز فاصله بیندازد باید دوباره آن اعمال را انجام دهد و نماز بخواند مگر اینکه بداند از وقتی که مشغول وضو یا غسل شده، خونی از او بیرون نیامده و تا بعد از نماز هم خون در داخل فرج نبوده و بیرون نیامده است.

☆ تبدیل استحاضه از بیشتر به کمتر

سؤال: وظیفه مستحاضه در تبدیل استحاضه از بیشتر به کمتر چیست؟

الف) تبدیل کثیره به متوسطه

ب) تبدیل کثیره به قلیله

ج) تبدیل متوسطه به قلیله

- آیات عظام: امام خمینی علیه السلام، اراکی علیه السلام، بهجت علیه السلام، تبریزی علیه السلام، خامنه‌ای علیه السلام، خوئی علیه السلام، صافی گلپایگانی علیه السلام، فاضل لنکرانی علیه السلام، گلپایگانی علیه السلام، نوری همدانی علیه السلام، وحید خراسانی علیه السلام.
- (الف) باید برای نماز اول عمل کثیره و برای نمازهای بعد عمل متوسطه را انجام دهد.
- (ب) باید برای نماز اول عمل کثیره و برای نمازهای بعد عمل قلیله را انجام دهد.
- (ج) باید برای نماز اول عمل متوسطه و برای نمازهای بعد عمل قلیله را انجام دهد.^۱

۱. امام خمینی علیه السلام: تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۵۸، م ۵ و توضیح المسائل، ص ۵۴، م ۴۲۳ و ۴۲۵ و آیت الله اراکی علیه السلام: المسائل الواضحه، ج ۱، ص ۷۳، م ۴۲۰ و ۴۲۲ و توضیح المسائل، ص ۷۵، م ۴۲۰ و ۴۲۲ و آیت الله بهجت علیه السلام: وسیله النجاة، ج ۱، ص ۸۵، م ۲۹۹ و توضیح المسائل، ص ۸۰ و ۸۱، م ۳۹۷ و ۳۹۸ و آیت الله تبریزی علیه السلام: منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۷۲، م ۲۴۹ و توضیح المسائل، ص ۶۷، م ۴۲۹ و ۴۳۱ و آیت الله خامنه‌ای علیه السلام: با استناد تحریر الوسیله ج ۱، ص ۵۸، م ۵ و توضیح المسائل امام خمینی، ص ۵۴، م ۴۲۳ و ۴۲۵ و آیت الله خوئی علیه السلام: العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۳۷، م ۱۵، منهاج الصالحین، ج ۱، (العبادات)، ص ۶۷، م ۲۴۹ و توضیح المسائل، ص ۷۱ و ۷۲، م ۴۲۹ و ۴۳۱ و آیت الله صافی گلپایگانی علیه السلام: توضیح المسائل، ص ۸۵ و ۸۶، م ۴۲۹ و ۴۳۱ و هداية العباد، ج ۱، ص ۴۸، م ۲۸۶ و آیت الله فاضل لنکرانی علیه السلام: العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۲۸، م ۱۵ (۸۰۱) و توضیح المسائل، ص ۶۸، م ۴۲۰ و ۴۲۲ و آیت الله گلپایگانی علیه السلام: هداية العباد، ج ۱، ص ۵۸، م ۲۸۶ و توضیح المسائل، ص ۷۱ و ۷۲، م ۴۲۹ و ۴۳۱ و آیت الله نوری همدانی علیه السلام: توضیح المسائل، ص ۸۷، م ۴۲۴ و ۴۲۶ و آیت الله وحید خراسانی علیه السلام: منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۷۲، م ۲۴۹ و توضیح المسائل، ص ۶۷، م ۴۲۹ و ۴۳۱ و

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) باید برای نماز اول عمل کثیره و برای نمازهای بعد عمل متوسطه را انجام دهد.

ب) باید برای نماز اول عمل کثیره و برای نمازهای بعد عمل قلیله را انجام دهد.

ج) اگر قبل از آنکه استحاضه اش قلیله شود غسل روزانه برای متوسطه را انجام داده لازم نیست برای نماز اول غسل نماید و وضو کافی است.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۲۶۶، م ۱۵ (۸۰۱)
توضیح المسائل جامع، ص ۲۱۱، ۶۲۳ و ۶۲۴ و ۶۲۵

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف) باید برای نماز اول عمل کثیره و برای نمازهای بعد عمل متوسطه را انجام دهد. (بر مستحاضه متوسطه غسل واجب نیست و فقط وضو کافی است.)

ب) باید برای نماز اول عمل کثیره و برای نمازهای بعد عمل قلیله را انجام دهد.

توضیح المسائل، ص ۹۰، م ۴۲۹ و ۴۳۱

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

هرگاه استحاضه کثیره زن، قلیله شود باید برای نماز اول غسل کند و برای نمازهای بعد وضو بگیرد.

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۲۷۵ و ۲۷۶، م ۱۵

توضیح المسائل، ص ۸۲، م ۴۲۱

تذکر: در بند (الف) برای نماز اول عمل کثیره را انجام دهد و برای نمازهای بعدی همان روز فقط وظیفه قلیله را انجام دهد و نیازی به غسل نیست و در صورت استمرار استحاضه متوسطه، هر روز بعد از داخل شدن وقت و قبل از نماز صبح، یک غسل به جا آورد.

نماز

☆ زمان قضا شدن نماز ظهر و عصر

سؤال: (الف) در چه زمانی نماز ظهر قضا می شود؟

(ب) در چه زمانی نماز عصر قضا می شود؟

امام خمینی رحمته الله علیه

(الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (مغرب) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب (مغرب) وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بین برود].

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۴۴ و ۱۴۶، با استفاده از م ۶ و با استفاده از م ۹
توضیح المسائل، ص ۱۰۱ و ۱۰۲، با استفاده از م ۷۳۱، ۷۳۵ و ۷۴۸

آیت‌الله اراکی رحمته الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (مغرب) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب (مغرب) وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بین برود].

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۲۵، ۷۲۹ و ۷۴۲
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۳۹۰، با استفاده از م ۴

آیت‌الله بهجت رحمته الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (پنهان شدن قرص خورشید) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (غروب موقعی است که آفتاب از زمینی که مسطح است غروب کند).

توضیح المسائل، ص ۱۲۲ و ۱۲۴، با استفاده از ۶۱۹م-۶۱۳
وسيلة النجاة، ص ۱۷۴ و ۱۷۵، با استفاده از ۹م و ۶م

آیت‌الله تبریزی رحمته الله

الف) نماز ظهر بنا بر احتیاط واجب زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب وقت باقی باشد، و اگر بخواهد نماز ظهر را بعد از غروب آفتاب و قبل از مغرب بخواند باید به نیت مافی‌الذمه بخواند. مغرب، زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید، از بین برود.

ب) و اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب آفتاب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر را نیز به نیت مافی‌الذمه بخواند و پس از گذشت این وقت نماز عصر قضاست.

توضیح المسائل، با استفاده از ۷۳۹م و ۷۵۶
منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۳۶، الفصل الثانی

آیت‌الله خامنه‌ای علیه‌السلام

الف و ب) نماز ظهر وقتی که فقط به قدر خواندن نماز عصر تا غروب آفتاب وقت باقی است، قضا می‌باشد و نماز عصر هم به هنگام غروب آفتاب قضا می‌باشد.

بسم الله الرحمن الرحیم
 نماز ظهری که فقط بقدر خواندن نماز عصر تا غروب آفتاب باقی است، قضا می‌شود.
 و نماز عصر هم بحکم نوبت آفتاب قضا می‌شود.
 دفتر
 مطبوعه آیت‌الله خامنه‌ای، مد ظله العالی
 بنیاد استفتائات

آیت‌الله خویی علیه‌السلام

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (سقوط قرص) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود.)

العروة الوثقی مع تعلیقه، ص ۳۷۲، فصل فی اوقات الیومیه و ص ۳۷۵، با استفاده از م ۴ توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۳۸ و ۷۵۶

آیت‌الله سیستانی علیه‌السلام

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب (سقوط قرص) وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود).

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۱۸، ۷۲۳، ۷۳۶

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۱۱، با استفاده از فصل فی اوقات الیومیه، ص ۱۵، با استفاده از م ۴

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله علیه

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید از بین برود].

توضیح المسائل، ص ۱۵۶، ۱۵۷ و ۱۵۹، با استفاده از م ۷۳۸، ۷۴۴ و ۷۵۶

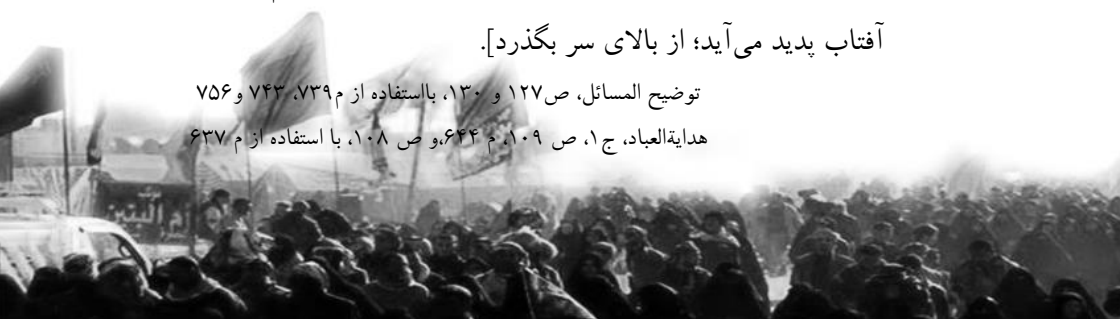
آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که در هنگام غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بالای سر بگذرد].

توضیح المسائل، ص ۱۲۷ و ۱۳۰، با استفاده از م ۷۳۹، ۷۴۳ و ۷۵۶

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۱۰۹، م ۶۴۴، و ص ۱۰۸، با استفاده از م ۶۳۷

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که بعد از غروب آفتاب پیدا می‌شود از بالای سر انسان بگذرد].

توضیح المسائل، ص ۱۷۵ و ۱۷۶، با استفاده از م ۷۰۰ و ۷۰۵ و ص ۱۷۹، با استفاده از م

۷۱۸

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۳۶۶، فصل فی اوقات الیومیه و ص ۳۷۰، م ۴

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [مغرب موقعی است که سرخی طرف مشرق که بعد از غروب آفتاب پدید می‌آید؛ از بالای سر انسان بگذرد].

توضیح المسائل، ص ۱۳۰، ۱۳۱ و ۱۳۳، با استفاده از م ۷۳۹، ۷۴۳ و ۷۵۶

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۲۶، م ۶۳۷ و ص ۱۲۷، با استفاده از م ۶۴۴

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت نماز به غروب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. [غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود].

توضیح المسائل، ص ۱۳۶ و ۱۳۹، با استفاده از م ۶۷۳، ۶۷۵ و ۶۸۸
العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۲۵، با استفاده از م ۴
استفتائات، ج ۲، ص ۶۵، س ۱۳۵ و ۱۳۴

آیت‌الله نوری رحمته‌الله علیه

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به مغرب وقت باقی باشد.

ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به مغرب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (مغرب زمانی است که سرخی طرف مشرق که بعد از آفتاب پدید می‌آید، از بین برود)

توضیح المسائل، ص ۱۵۴ و ۱۵۶، با استفاده از م ۷۳۲ و ۷۴۹
هزار و یک مسأله فقهی، ج ۲، ص ۴۵، س ۱۲۲
العروة الوثقی مع تعلیقات، ص ۱۱۸، فصل فی اوقات الیومیه

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

الف) نماز ظهر زمانی قضاست که به اندازه‌ی چهار رکعت به غروب وقت باقی باشد. ب) اگر به اندازه‌ی یک رکعت نماز به غروب وقت مانده باشد؛ باید نماز عصر را ادا بخواند. در کمتر از این وقت نماز عصر نیز قضاست. (غروب زمانی است که قرص آفتاب در افق پنهان شود)

توضیح المسائل، با استفاده از م ۷۳۷ و ۷۵۵
منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۴۶، الفصل الثانی

☆ پایان وقت ادای نماز مغرب و عشاء و نیت آن پس از گذشت وقت

سؤال: الف) نماز مغرب و عشاء تا چه زمانی ادا می‌باشد؟
ب) پس از گذشت وقت ادا، به چه نیتی باید خوانده شوند؟

امام خمینی رحمته‌الله

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشاء در حال اختیار از مغرب تا نصف شب می‌باشد.

ب) اگر کسی تا نصف شب به واسطه عذری یا عمداً نماز را تاخیر انداخت بنابر احتیاط تا طلوع فجر به نیت مافی‌الذمه بخواند.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۴۴ و ۱۴۵، فصل فی مقدمات الصلوة، م ۶

توضیح المسائل، ص ۱۱۰ و ۱۱۱، م ۷۴۰، ۷۳۵ و ۷۳۹

آیت‌الله اراکی رحمته الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا در حال اختیار از مغرب تا نصف شب می‌باشد.

ب) اگر کسی تا نصف شب عمداً نماز نخوانده، اگر چه گناه کرده لکن بنا بر احتیاط واجب تا طلوع فجر بدون نیت ادا و قضاء بخواند. و اگر از روی اضطرار تا نصف شب نخوانده تا طلوع فجر به نیت اداء بخواند.

توضیح المسائل، ص ۱۳۶ و ۱۳۷، م ۷۲۹ و ۷۳۳
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۳۸۶، (فصل ۲)، فصل فی اوقات الیومیّه

آیت‌الله بهجت رحمته الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا برای مختار از مغرب (پنهان شدن قرص خورشید) تا نصف شب می‌باشد بنا بر احتیاط واجب و برای مضطر از مغرب تا طلوع فجر است.

ب) عامد اگر از نصف شب تأخیر اندازد؛ باید بنا بر احتیاط واجب تا طلوع فجر بدون نیت ادا و قضا (مافی‌الذمه) بخواند و مضطر به نیت ادا بخواند.

وسيلة النجاة، الثانیه، ج ۱، ص ۱۷۴، م ۶۰۵
توضیح المسائل، ص ۱۲۵، م ۶۱۹، ۶۲۰ و ۶۲۲

آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا ما بین مغرب و نصف شب می‌باشد در حال اختیار.

ب) برای مضطر تا طلوع فجر ادامه دارد و اگر کسی عمداً تأخیر انداخت بنابر احتیاط واجب تا طلوع فجر بدون نیت ادا و قضا (مافی‌الذمه) بخواند اگر چه به واسطه تأخیر گناه کرده است.

منهاج الصالحین، ج ۱ ص ۱۳۶، فصل الثانی
توضیح المسائل، ص ۱۱۸ و ۱۱۹، م ۷۴۳ و ۷۴۴

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب از هنگامی است که سرخی بعد از غروب آفتاب که از طرف مشرق می‌آید زایل شود؛ تا هنگامی که فقط به قدر نماز عشا تا نیمه شب مانده است. وقت عشا از هنگامی است که به قدر خواندن نماز مغرب از مغرب گذشته تا نیمه شب.

ب) اگر کسی تا نصف شب به واسطه عذری یا عمداً نماز را تاخیر انداخت بنابر احتیاط تا طلوع فجر به نیت مافی‌الذمه بخواند.

رساله عملیه، ص ۲۱، م ۱۵۳
تحریر الوسیله، ص ۱۴۴ و ۱۴۵، م ۶

آیت‌الله خویی رحمته‌الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا ما بین مغرب و نصف شب می‌باشد در حال اختیار.

ب) برای مضطر تا طلوع فجر ادامه دارد و اگر کسی عمداً تأخیر انداخت بنابر احتیاط واجب تا طلوع فجر بدون نیت ادا و قضا (مافی الذمه) بخواند اگر چه به واسطه تأخیر گناه کرده است.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۳۷۲، فصل فی اوقات الیومیه
توضیح المسائل، ص ۱۳۱، با استفاده از م ۷۴۳ و ۷۴۴

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا برای مختار اول مغرب تا نصف شب است.

ب) وقت، برای مضطر تا طلوع فجر وسعت دارد. و اگر کسی از روی اختیار یعنی عمداً نماز مغرب یا عشا را نخوانده بنابر احتیاط واجب، تا قبل از اذان صبح به نیت مافی الذمه بخواند.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۱۱، فصل فی اوقات الیومیه
توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۲۷۹، م ۸۸۸ و ۸۸۹

آیت الله شبیری رحمته الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب از اول مغرب و نماز عشا بعد از سه رکعت نماز مغرب است و آخر وقت نماز مغرب و عشا برای افراد غیر معذور نصف شب است.

ب) اگر کسی به واسطه عذری نماز مغرب و عشا را تا نصف شب نخواند نمازش قضا نشده و باید آن را تا قبل از نماز صبح بخواند و می تواند نیت ادا کند؛ اگر از روی معصیت تا نصف شب نخواند نماز وی قضا شده است.

توضیح المسائل، ص ۱۵۶ و ۱۵۷، م ۷۴۵، ۷۴۷، ۷۴۸

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا از مغرب تا نصف شب در حال اختیار می‌باشد.

ب) کسی که عذر داشته و نماز را تا نصف شب نخوانده (مثل حائض) تا طلوع فجر به نیت ادا بخواند و کسی که عمداً نخوانده به احتیاط واجب تا طلوع فجر به نیت مافی‌الذمه بخواند.

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۱۰۸، م ۶۳۸

توضیح المسائل، ص ۱۲۷، م ۷۴۳ و ۷۴۴

استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

الف) مابین مغرب و نصف شب وقت ادای نماز مغرب و عشا است. (برای مختار).

ب) برای مضطر و معذور که نتوانسته تا نصف شب نماز بخواند بنا بر احتیاط واجب تا قبل از اذان صبح به نیت مافی‌الذمه بخواند.

العروة‌الوقتیه، ج ۱، ص ۳۶۶ و ۳۶۷، فصل فی اوقات الیومیه

توضیح المسائل، ص ۱۷۸، م ۷۱۰

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا برای مختار از اول مغرب تا نصف شب است.

ب) برای کسی که مضطر بوده و هر دو نماز را تا نصف شب نخوانده تا طلوع فجر وقت ادامه دارد؛ بلکه برای عامد نیز بعید نیست حکم اینگونه باشد، بنابراین پس از نیمه شب نمازش قضا نیست، اگرچه گناه کرده است، لکن بنا بر احتیاط واجب بعد از نصف شب به قصد مافی الذمه بخواند.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۲۶، م ۶۳۸

توضیح المسائل، ص ۱۳۲، م ۷۴۷ و ۷۴۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

الف) وقت نماز مغرب و عشا از مغرب (پنهان شدن قرص آفتاب) تا نیمه شب ادامه دارد. ب) هرگاه عمداً نماز مغرب و عشا را تا نصف شب نخواند و وقت آن گذشته، باید قضا کند، اما اگر به واسطه‌ی عذری نخوانده باشد باید تا قبل از نماز صبح به جا آورد و نماز او ادا است.

توضیح المسائل، ص ۱۳۳ و ۱۳۴، م ۶۷۵ و ۶۷۹ و ۶۸۰ و العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۲۱

آیت الله نوری رحمته الله علیه

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشاء از اول مغرب تا نصف شب می‌باشد در حال اختیار.

ب) اگر از روی معصیت یا به واسطه عذری تا نصف شب نماز مغرب یا نماز عشا را نخوانده تا قبل از اذان صبح بنا بر احتیاط واجب بدون نیت ادا و قضا بخواند.

توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۷۴۰ و ۷۴۱

منتخب المسائل، ص ۸۸، م ۱۸۸ و ۱۹۱

التعلیقات علی العروة الوثقی، ص ۱۱۷، فصل فی اوقات الیومیة

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

الف) وقت ادای نماز مغرب و عشا از مغرب تا نصف شب می‌باشد در حال اختیار.

ب) برای مضطر تا طلوع فجر صادق ادامه دارد اگر کسی عمداً نماز مغرب یا عشا را تا نصف شب نخوانده احوط آن است که تا قبل از اذان صبح بدون نیت ادا و قضا به جا آورد.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۴۶ و ۱۴۷، الفصل الثانی
توضیح المسائل، ص ۱۳۷، م ۷۴۵ و ۷۴۶

★ امام جماعت زن

سؤال: آیا زن می‌تواند امام جماعت برای زنان دیگر شود؟

امام خمینی رحمته‌الله

احتیاط واجب آن است که امام زن نیز مرد باشد.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۴۹، القول فی شرایط الامام سطر سوم
توضیح المسائل، ص ۱۹۴، م ۱۴۵۳

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

جایز است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۶۲۹، م ۸

توضیح المسائل، ص ۲۶۱، با استفاده از م ۱۴۴۵

آیت الله بهجت رحمته الله

جایز است.

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۲۹۲، شرایط امام جماعت، م ۱۰۵۹

توضیح المسائل، ص ۲۲۹، با استفاده از م ۱۱۷۰

آیت الله تبریزی رحمته الله

جایز است. ولی واجب است در صف مأمومین باشد و از صف آنها جلوتر نباشد.

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، با استفاده از م ۱۴۶۲

المسائل المنتخبه، ص ۱۳۷، م ۶

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۲۱، الفصل الثالث با استفاده از الاول

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

امامت زن برای زن جایز است.

اجوبه الاستفتانات، ص ۱۲۲، م ۵۹۶

آیت الله خویی رحمته الله

جایز است. ولی واجب است در صف مأمومین باشد و از صف آنها جلوتر نباشد.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۴۲، الفصل الثالث، شرط اول

المسائل المنتخبه، ص ۱۳۷، م ۶

توضیح المسائل، ص ۲۵۱، با استفاده از م ۱۴۶۲

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

بله ولی احتیاط واجب آن است که امام زن در صف مأمومین باشد و از صف آنها جلوتر نباشد.

المسائل المنتخبه، ص ۱۶۷، م ۶

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۲۷۲، م ۸

توضیح المسائل، ج ۱، ص ۴۹۷، م ۱۷۶۵

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله

جایز است.

توضیح المسائل، ص ۳۰۶، ۳۰۵، با استفاده از ۱۴۶۲ و ۱۴۶۷

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

امامت زن برای زن در غیر نماز میّت کراهت دارد. و بهتر است که ردیف یکدیگر بایستند و امام جلوتر از دیگران نایستند.

توضیح المسائل، ص ۲۴۳، م ۱۴۶۲، ص ۲۵۴، م ۱۴۹۰

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۱۱، م ۱۲۴۲

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط واجب امام جماعت زن هم باید مرد باشد.

توضیح المسائل، ص ۳۳۸، م ۱۳۸۸

العروة الوثقی مع التعلیقات، ج ۱، ص ۶۰۱، م ۱۹۶۸

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

در غیر نماز میت احتیاط لازم آن است که زن امامت نکند هر چند مأموم زن باشد.

توضیح المسائل، ص ۲۵۳، م ۱۴۶۲

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۴۹، با استفاده از ۱۲۴۳

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه
امامت زن برای زن مانعی ندارد.

توضیح المسائل، ص ۲۳۷، م ۱۲۶۷

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۶۷۸، با استفاده از فصل فی شرایط امام الجماعة

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه
امامت زن برای زنان مانع ندارد.

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۵۷

فصل فی شرایط الامام الجماعة

توضیح المسائل، ص ۲۸۶، با استفاده از م ۱۴۵۰

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه
امامت زن برای زن در غیر نماز میّت کراهت دارد و احتیاط واجب
آن است که همه ردیف یکدیگر بایستند و امام جلوتر از دیگران
نایستند.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۴۲، الفصل الثالث، شرایط امام جماعت

توضیح المسائل، ص ۲۵۹، م ۱۴۶۱ و ص ۲۶۳، م ۱۴۸۹

☆ رعایت تقدّم مرد بر زن در نماز

سؤال: آیا در نماز واجب (جماعت یا فرادا) رعایت تقدّم مرد بر زن

لازم است؟

امام خمینی علیه السلام

خیر، ولی رعایت نکردن تقدم مرد بر زن کراهت دارد. (اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد و الا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۴۸، مکان مصلی، ۸م
العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۴۴، فی مکان مصلی، العاشر

آیت الله اراکی علیه السلام

خیر، ولی مستحب است زن عقبتر از مرد بایستد.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۴۴، فی مکان مصلی، العاشر
توضیح المسائل، ص ۱۶۳، م ۸۸۰ و ۸۸۱

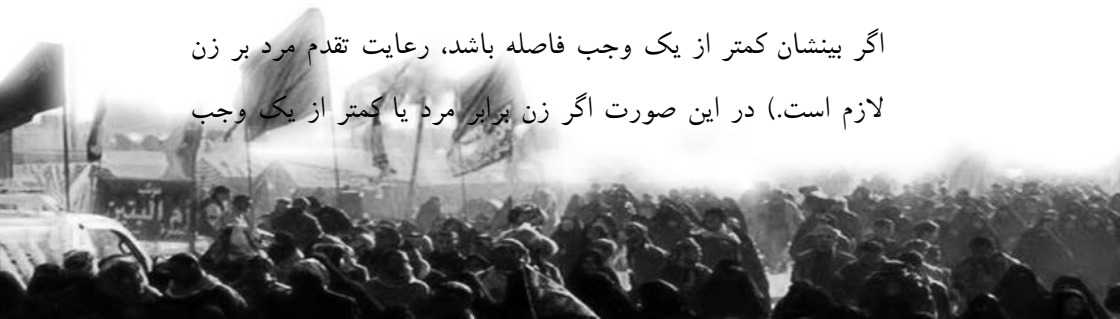
آیت الله بهجت علیه السلام

خیر، ولی رعایت نکردن تقدم مرد بر زن کراهت دارد. (اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد و الا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

وسيلة النجاة، ج ۱، ص ۱۸۶، م ۶۵۴
توضیح المسائل، ص ۱۴۷، م ۷۴۱

آیت الله تبریزی علیه السلام

خیر، به شرط آن که بینشان یک وجب یا بیشتر فاصله باشد. (یعنی اگر بینشان کمتر از یک وجب فاصله باشد، رعایت تقدم مرد بر زن لازم است.) در این صورت اگر زن برابر مرد یا کمتر از یک وجب

جلوتر بایستد و با هم وارد نماز شوند، باید نماز را دوباره بخوانند و اگر یکی زودتر به نماز بایستد نماز او صحیح است و نماز دیگری صحیح نیست و دوباره بخواند.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۴۸، (مکان مصلی)، با استفاده از م ۵۴۵
توضیح المسائل، ص ۱۳۹، م ۸۹۶ و شرط ششم مکان نمازگزار

آیت الله خامنه‌ای رحمته علیه

بله، بنابر احتیاط واجب باید میان زن و مرد در حال نماز حداقل یک وجب فاصله باشد و در این صورت اگر زن و مرد محاذی یکدیگر بایستند یا زن جلوتر از مرد بایستد نماز هر دو صحیح است.

اجوبه الاستفتاءات، ص ۸۱، س ۳۷۴

رساله آموزشی، ص ۱۲۲، مکان

نمازگزار (۲)، شرط ۷

آیت الله خویی رحمته علیه

خیر، به شرط آن که بینشان یک وجب یا بیشتر فاصله باشد. (یعنی اگر بینشان کمتر از یک وجب فاصله باشد، رعایت تقدم مرد بر زن لازم است). در این صورت اگر زن برابر مرد یا کمتر از یک وجب جلوتر بایستد و با هم وارد نماز شوند، باید نماز را دوباره بخوانند و اگر یکی زودتر به نماز بایستد نماز او صحیح است و نماز دیگری صحیح نیست و دوباره بخواند.

توضیح المسائل، ص ۱۵۲، شرط ششم از شرایط مکان نمازگزار و م ۸۹۶

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۴۳، مکان مصلی، م ۵۴۵

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله علیه

بنابر احتیاط، لازم زن باید عقب‌تر از مرد بایستند در این صورت اگر زن برابر مرد یا جلوتر از مرد بایستد و با هم وارد نماز شوند بنابر احتیاط واجب هر دو باید دوباره بخوانند. مگر این که بین آن دو حائل باشد یا بیشتر از ده ذراع (چهار و نیم متر) فاصله باشد.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۳۱۵، م ۱۰۴۷، ۱۰۴۸ و ۱۰۴۹

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۷۴ و ۷۵، العاشر، م ۲۹

آیت‌الله شیرازی رحمته‌الله علیه

اگر زن و مرد در کنار هم نماز بخوانند یا زن جلوتر از مرد نماز بخواند شایسته است بین آنها بیش از ده ذراع فاصله باشد و نماز خواندن در کمتر از این فاصله مکروه است.

توضیح المسائل، ص ۱۸۸، م ۸۹۷

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

اگر زن و مرد محاذی (برابر) و یا زن جلوتر از مرد نماز بخواند نماز هر دو صحیح است ولی کراهت دارد.

(اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد والا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۷، م ۶۹۶

توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۸۹۵ و ۸۹۶، م ۸۹۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

بله، لازم است زن عقب‌تر از مرد بایستد اما با حائل یا دور بودن ۱۰ ذراع (تقریباً ۵ متر) دیگر باطل نیست. پس اگر زن در کنار مرد یا جلوتر بایستد و با هم شروع کنند نماز هر دو باطل است اما اگر یکی از آن دو قبلاً وارد نماز شود نماز او صحیح و نماز دومی باطل است.

توضیح المسائل، ص ۲۱۵، م ۸۷۰
العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۱۹، العاشر

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

اگر زن و مرد محاذی (برابر) و یا زن جلوتر از مرد نماز بخواند نماز هر دو صحیح است ولی کراهت دارد.

(اگر با هم شروع کرده باشند برای هر دو کراهت دارد و الا نسبت به متأخر از آن دو، کراهت دارد.)

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۳۶، م ۶۹۶
توضیح المسائل، ص ۱۵۶، م ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

بله، لازم است زن عقب‌تر از مرد بایستد یا میان آنها دیوار یا پرده یا ۱۰ ذراع که ۵ متر است فاصله باشد. و الا نماز باطل است پس اگر زن در کنار مرد یا جلوتر بایستد و با هم وارد نماز شوند نماز هر دو باطل است، اما اگر یکی قبلاً وارد نماز شده نماز او صحیح و نماز دومی باطل است.

توضیح المسائل، ص ۱۵۵، م ۸۱۱ و ۸۱۲
العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۸۵، العاشر، ص ۶۸۶، م ۲۹

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

خیر، احتیاط مستحب است که زن از مرد عقب‌تر بایستد.

منتخب المسائل، ص ۹۵، م ۲۲۰ و توضیح المسائل، ص ۱۸۸، م ۸۸۷

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

اگر زن برابر مرد یا جلوتر در کمتر از یک وجب بایستد و با هم وارد نماز شوند باید دوباره نماز را بخوانند و همچنین بنا بر احتیاط واجب در صورتیکه یکی زودتر از دیگری به نماز بایستد. مگر بین آن دو دیوار یا پرده باشد که همدیگر را نبینند.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۶۰، با استفاده از م ۵۴۵

توضیح المسائل، ص ۱۶۳، شرط ششم

☆ نماز خواندن جلوتر از قبر یا ضریح معصومین علیهم‌السلام

سؤال: حکم نماز خواندن جلوتر از قبور مطهر معصومین علیهم‌السلام

در موارد ذیل چیست؟

الف) بدون وجود حائل یا فاصله زیاد

ب) با وجود حائلی مثل ضریح مطهر

ج) با وجود حائلی مثل در یا دیوار و یا فاصله زیاد

امام خمینی رحمته‌الله علیه

الف) چنانچه نماز خواندن بی‌احترامی باشد حرام است ولی نماز باطل

نیست.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۲۱ و ۱۲۲، م ۸۸۴ و ۸۸۵

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۳۵، م ۹

آیت الله اراکی رحمته الله

الف) چنانچه نماز خواندن بی احترامی باشد حرام و نماز هم بنا بر احتیاط واجب باطل است.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۶۳، م ۸۷۸ و ۸۷۹

زبدة الاحکام، ص ۷۶، م ۸

آیت الله بهجت رحمته الله

الف) مکروه است ولی احتیاط مستحب این است که به طور کلی از این کار مخصوصاً از جلوتر ایستادن اجتناب شود.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۴۷، م ۷۳۸ و ۷۳۹

وسیلة النجاة، ص ۱۸۷، م ۸ (۶۵۵) (تقدم علی قبر المعصوم علیه السلام)

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

الف) چنانچه نماز خواندن بی‌احترامی باشد حرام است ولی نماز باطل نیست.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۳۹، م ۸۹۵

منهاج‌الصالحین، ج ۱، ص ۱۴۹، م ۵۴۶

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

الف) چنانچه نماز خواندن بی‌احترامی باشد حرام است ولی نماز باطل

نیست.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

رساله آموزشی، ج ۱، ص ۱۲۲، ش ۴

آموزش مصور احکام، ج ۱، ص ۳۳۷ (زیرنویس عکس سمت چپ)

آیت‌الله خویی رحمته‌الله

الف) باید جلوتر از قبر پیغمبر و امام علیهم‌السلام، در صورتی که

مستلزم هتک باشد نماز نخواند و الا عیبی ندارد.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۵۵، م ۸۹۵

عروة‌الوثقی مع تعلیقه، ص ۴۲۳، السابع (پاورقی ۳)

منهاج‌الصالحین، ج ۲، ص ۱۶۱، م ۵۴۶

آیت‌الله سیستانی رحمته الله علیه

الف) پشت کردن به قبر پیغمبر صلی‌الله علیه و آله وسلم و ائمه اطهار علیهم‌السلام در صورتی که بی‌احترامی و هتک حرمت به آنان محسوب شود، در نماز و غیرنماز حرام است. ولی نماز با قصد قربت صحیح است.

ب) کافی نیست، ولی نماز با حاصل شدن قصد قربت، صحیح است.

ج) اشکال ندارد.

توضیح‌المسائل جامع، ج ۱، ص ۳۱۴، م ۱۰۴۵

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۷۳ و ۷۴، السابع (پاورقی ۲۴۸)

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

الف) باید جلوتر از قبر پیغمبر صلی‌الله علیه و آله وسلم و ائمه معصومین علیهم‌السلام نماز نخواند و چنانچه این کار مستلزم هتک باشد، حرام نیز می‌باشد.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح‌المسائل، ص ۱۸۸، م ۸۹۵

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) بنا بر احتیاط واجب باید جلوتر یا مساوی با قبر پیغمبر و امام علیهم‌السلام نماز نخواند.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح‌المسائل، ص ۱۵۲، م ۸۹۸ و ۸۹۹

هدایة‌العباد، ج ۱، ص ۱۱۷، م ۶۹۹

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

الف) انسان باید رعایت ادب را بکند و جلوتر از قبر بیغمبر و امام علیه‌السلام نماز نخواند و چنانچه نماز خواندن بی‌احترامی باشد حرام است و نماز هم باطل است.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۲۱۴، م ۸۶۸

العروة الوثقی مع تعلیقات، ج ۱، ص ۴۱۹، السابع (پاورقی ۲)

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

الف) بنا بر احتیاط واجب باید جلوتر یا مساوی با قبر بیغمبر و امام علیه‌السلام نماز نخواند.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۵۷، م ۸۹۸ و ۸۹۹

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۳۷، م ۶۹۹

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

الف) شایسته است انسان رعایت ادب کند و جلوتر از قبر بیغمبر صلی‌الله علیه و آله وسلم و امام علیه‌السلام نماز نخواند و در صورتی که نماز خواندن هتک حرمت و بی‌احترامی باشد حرام است و نماز هم اشکال دارد. در غیر این صورت نماز باطل نیست.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۵۵، م ۸۱۰

العروة الوثقی مع تعلیقات، ص ۴۸۵، السابع (پاورقی ۱)

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

الف) برای رعایت ادب جلوتر از قبر پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم و امام علیه السلام نماز نخواند و چنانچه نماز خواندن بی احترامی و مستلزم هتک حرمت باشد، حرام است و نماز بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۸۷، م ۸۸۵ و ۸۸۶

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۳۱، ش ۲۵ (السابع)

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

الف) نماز خواندن جلوتر از قبر پیغمبر و ائمه اطهار علیهم السلام در صورتی که هتک باشد حرام و باطل است، و همچنین در غیر این صورت بنا بر احتیاط واجب حرام و باطل است.

ب) کافی نیست.

ج) اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۱۶۲، م ۸۹۴

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۶۱، م ۵۴۶

☆ رعایت شرایط نماز واجب در نمازهای مستحبی

سؤال: در نمازهای مستحبی که می‌توان در حال حرکت خواند، رعایت پوشش برای خانم‌ها و رعایت جهت قبله، رکوع، سجود و قنوت چگونه است؟

امام خمینی علیه السلام

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست و در حال حرکت، رکوع و سجود با اشاره سر انجام می‌شود.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۱۴۱، قبله، م ۱ و ص ۱۲۸، م ۱ (ساتر) و

ص ۱۷۵ با استفاده از م ۸ و ص ۱۷۰، با استفاده از م ۲

توضیح المسائل، بحث قبله، ص ۱۰۸، م ۷۸۱

آیت الله اراکی علیه السلام

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست در حال حرکت، رکوع و سجود با اشاره سر انجام می‌شود.

عروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۱ و ۴۱۲، فصل فیما یتقبل له و ص ۴۱۷، م ۹

و ص ۵۱۲، با استفاده از م ۲ و ص ۵۲۳، با استفاده از م ۱۲

آیت الله بهجت علیه السلام

تمام شرائط نماز واجب لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست. ولی در کارکردن در منزل بنا بر احتیاط واجب در نماز مستحبی هم قبله باید رعایت شود و در حال حرکت، رکوع و سجود با اشاره سر انجام می‌شود.

وسيلة النجاة، ص ۱۷۷، م ۶۱۹

توضیح المسائل، ص ۱۳۱، م ۶۵۲

استفتانات، ج ۲، ص ۱۵۸، با استفاده از م ۲۰۶۲

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست و در حال حرکت، رکوع و سجود با اشاره سر انجام می شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۴۰ و ۱۴۱، القبلة و الستر و الساتر
 و ص ۱۷۷، با استفاده از م ۶۴۰ و ص ۱۷۹، با استفاده از م ۶۴۹
 توضیح المسائل، ص ۱۲۵، م ۷۸۹ و ص ۱۵۹، با استفاده از م ۱۰۴۵
 و ص ۱۶۳، با استفاده از م ۱۰۷۹

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

لازم است. بلی در حال سیر قبله شرط نیست. (در حال حرکت، رکوع و سجود با اشاره سر انجام می شود).

تالی لازم است. با رعایت سیر قبله شرط نیست

آیت الله خویی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.
 عروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۷، م ۹، ص ۳۹۳، فصل فیما یستقبل له و ص ۴۸۸، با استفاده از م ۲
 و ص ۴۹۹، با استفاده از م ۱۲
 توضیح المسائل، ص ۱۳۹، م ۷۸۹ و ص ۱۴۱، با استفاده از م ۷۹۶ و ۷۹۷
 و ص ۱۷۸، با استفاده از م ۱۰۴۵ و ص ۱۸۲، با استفاده از م ۱۰۷۹

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.
 منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۱۷۲، القبلة و الستر و الساتر
 توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۳۶۰ و ۳۷۲، با استفاده از م ۱۲۳۰ و ۱۲۸۶
 و ص ۵۲۰، م ۱۸۵۲

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۶۸، م ۷۸۹ و ص ۱۷۰، م ۷۹۷

و ص ۲۱۴، با استفاده از م ۱۰۴۷ و ص ۲۱۹، با استفاده از م ۱۰۷۹

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۳۶، م ۷۸۹ و ص ۱۳۷، با استفاده از م ۷۹۷

و ص ۱۷۴، با استفاده از م ۱۰۴۷ و ص ۱۷۸، با استفاده از م ۱۰۷۸

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۱۰، م ۶۵۳ و ص ۱۳۳ و ۱۳۷، با استفاده از م ۷۸۵ و ۸۱۰

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

باید تمام شرایط نماز واجب رعایت شود مگر آنچه که دلیل خاص

داریم که رعایت آن لازم نیست مثل جهت قبله.

بیرقم شرایط نماز واجب رعایت شود مگر آنچه که دلیل خاص داریم که رعایت آن لازم نیست مثل جهت قبله.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.

توضیح المسائل، ص ۱۳۹، م ۷۸۹ و ص ۱۴۱، با استفاده از م ۷۹۷

و ص ۱۸۰ و ۱۸۵، با استفاده از م ۱۰۴۶ و ۱۰۷۹

هدایة العباد، ص ۱۲۹ و ۱۳۰، م ۶۵۳ و ۶۵۹

و ص ۱۵۵، با استفاده از م ۷۸۵ و ص ۱۶۱، با استفاده از م ۸۱۰

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.

عروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۵۴، م ۹ و ص ۴۴۸، فصل فیما یتقبل له

و ص ۵۶۰ و ۵۷۲، با استفاده از م ۲ و ۱۲

توضیح المسائل، ص ۱۴۴، م ۷۱۹ و ص ۱۴۲، با استفاده از م ۷۲۶ و ۷۲۷

و ص ۱۷۵ و ۱۷۹، با استفاده از م ۹۳۶ و ۹۵۹

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.

عروة الوثقی، ج ۱، ص ۱۲۳، فصل فیما یتقبل له

و ص ۱۴۱، فصل فی الركوع و ص ۱۴۲، فصل فی السجود، با استفاده از م ۱۲

توضیح المسائل، ص ۱۷۱ و ۱۷۲، م ۷۸۲ و ۷۸۹ و ۷۹۰

و ص ۲۱۱ و ۲۱۶، با استفاده از م ۱۰۳۸ و ۱۰۷۱

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

تمام شرائط نماز واجب، لازم است ولی رعایت قبله واجب نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۵۱، القبلة

و ص ۱۹۲ و ۱۹۵، با استفاده از م ۶۴۰ و ۶۴۹

توضیح المسائل، ص ۳۴۳، م ۷۸۷ و ص ۳۴۴، با استفاده از م ۷۹۴ و ۷۹۵

و ص ۱۶۲، با استفاده از م ۷۹۴ و ۷۹۵ و ص ۲۰۴ و ۲۱۰، با استفاده از م ۱۰۴۵ و ۱۰۷۹

نماز و روزه مسافر

☆ محاسبه ده روز در سفر

سوال: محاسبه ده روز اقامت برای مسافر چگونه است؟

امام خمینی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۵۸، م ۵
توضیح المسائل، ص ۱۸۱، م ۱۳۳۶

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

توضیح المسائل، ص ۲۴۳، م ۱۳۲۹
المسائل الواضحه، ص ۲۳۴، م ۱۳۲۹

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر شب به مقصد برسد از اذان صبح روز اول (طلوع فجر) تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

وسيلة النجاة، ص ۲۷۶، ب. قصد العشرة، م ۵

توضیح المسائل، ص ۲۱۳، م ۱۰۸۶

آیت الله تبریزی رحمته الله

اگر شب به مقصد برسد از طلوع آفتاب روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع آفتاب به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۵۲، الثانی

توضیح المسائل، ص ۲۲۲، م ۱۳۴۵

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

اگر شب به مقصد برسد از طلوع آفتاب روز اول تا غروب روز دهم و اگر بعد از طلوع آفتاب به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می شود.

اجوبة الاستفتاءات، ص ۱۳۴ و ۱۳۵، با استفاده م ۶۵۷، پاورقی

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

اگر شب به مقصد برسد از طلوع آفتاب روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع آفتاب به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

العروة الوثقی، ص ۷۰۱ و ۷۰۲، التانی

توضیح المسائل، ص ۲۳۲، ۱۳۴۵

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

توضیح المسائل جامع، ص ۴۶۱، م ۱۶۱۱

با استفاده از استفتانات موجود در اداره پاسخ به سوالات

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله

ملاک در محاسبه یا ۲۴ ساعت کامل است، یعنی اگر شب برسد ۲۴ ساعت کامل حساب کند، یا اگر طلوع فجر برسد از اذان صبح روز اول تا مغرب روز دهم روز کامل می‌شود. (ده روز و نه شب)

توضیح المسائل ص ۲۷۹، م ۱۳۴۵

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمۃ اللہ علیہ

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز
اول تا مغرب (ذهاب حمزه مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز
اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۱۹۹، م ۱۱۵۷

توضیح المسائل، ص ۲۲۵، م ۱۳۴۵

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمۃ اللہ علیہ

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز
اول تا مغرب (ذهاب حمزه مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز
اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

جامع المسائل، ج ۲، ص ۱۵۶ و ۱۵۷، س ۳۹۰

توضیح المسائل، ص ۲۲۳ و ۲۲۴، م ۱۳۵۰

آیت‌الله گلپایگانی رحمۃ اللہ علیہ

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز
اول تا مغرب (ذهاب حمزه مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز
اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۳۵، م ۱۱۵۷

توضیح المسائل، ص ۲۳۳، م ۱۳۴۵

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

العروة الوثقی مع التعليقات، ج ۱، ص ۸۰۰، الثانی

توضیح المسائل، ص ۲۲۰، م ۱۱۶۵

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

اگر شب یا طلوع فجر به مقصد برسد از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا مغرب (ذهاب حمره مشرقیه) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر روز اول به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

با استفاده از استفتائات موجود در اداره پاسخ به سوالات

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

اگر شب به مقصد برسد بنا بر احتیاط واجب از اذان صبح (طلوع فجر) روز اول تا غروب (پنهان شدن قرص خورشید) روز دهم و اگر بعد از طلوع فجر به مقصد برسد تا همان ساعت از روز یازدهم محاسبه می‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۶۸، الثانی

توضیح المسائل، ص ۲۶۱، م ۱۳۴۴

☆ نماز در اماکن تخییر

سؤال: مسافر مخیر است در حائر حسینی علیه السلام و مسجد کوفه نماز را قصر یا تمام به جا آورد، محدوده حائر حسینی علیه السلام و مسجد کوفه را مشخص نمائید.

امام خمینی رحمته الله علیه

محدوده حائر، حرم امام حسین علیه السلام و رواقها و مسجد متصل به حرم است و محدوده مسجد کوفه، کل مسجد حتی قسمت‌های جدید را شامل می‌شود.

توضیح المسائل، ص ۱۸۳، م ۱۳۵۶

تحریر الوسیله، ج ۱، ص ۲۶۴، م ۸

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

محدوده حائر، حرم امام حسین علیه السلام و رواقها و مسجد متصل به حرم و محدوده مسجد کوفه، مسجد قدیم است و در اضافات بر مسجد قدیم احتیاط واجب قصر بخواند.

توضیح المسائل، ص ۲۴۷، م ۱۳۴۹

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۷۶۷، م ۱۱

مسائل الواضحه، ص ۲۳۷، م ۱۳۴۹

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

محدوده حائر، حرم اصلی و قدیمی است (رعایت اقتضار بر صلوة عندالقبیر شود). محدوده مسجد کوفه، مسجد قدیم است و در اضافات بر آن بنا بر احتیاط واجب قصر بخواند.

وسيلة النجاة، ص ۲۸۲، م ۸

توضیح المسائل، ص ۲۱۶، م ۱۱۰۲

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

محدوده حائر، تمام روزه مقدسه غیر از رواق‌ها و صحن است و محدوده مسجد کوفه، کل مسجد قدیم و جدید است.

منهاج الصالحین، ج ۱، ص ۲۵۷، م ۹۵۲

توضیح المسائل، ص ۲۰۸، م ۱۳۶۵

آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله‌العالی

محدوده حائر، حرم امام حسین علیه السلام و رواق‌ها و مسجد متصل به حرم است و محدوده مسجد کوفه، کل مسجد حتی قسمت‌های جدید را شامل می‌شود.

در حائر حسینی اقوا این است که همه روزه شریفه داخل در حائر است در نتیجه از طرف مقدس تا پنجره متصل به رواق و از طرف پا تا درب متصل به رواق و از پشت سر تا حدّ مسجد در حائرند بلکه داخل بودن

خود مسجد و رواق شریف در حائر حسینی خالی از قوت نیست لکن خوب است که احتیاط را ترک ننموده و نماز را در آن شکسته بخواند.

جزوه احکام سفر، ص ۸۱

با استناد به تحریرالوسیله امام خمینی علیه السلام، ج ۱، ص ۲۶۴، م ۸

استفتاء دریافتی از دفتر معظم له

آیت الله خوئی علیه السلام

محدوده حائر، در تمام حرم شریف گرچه دورتر از اطراف ضریح باشد. محدوده مسجد کوفه: کل مسجد قدیم و جدید است.

توضیح المسائل، ص ۲۳۶، م ۱۳۶۵

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۱، ص ۷۱۶، م ۱۱

آیت الله سیستانی علیه السلام

محدوده حائر، حرم مطهر تا مقدار ۱۱/۵ متر، تقریباً از اطراف قبر مقدس و محدوده مسجد کوفه و در قسمت های توسعه یافته است.

توضیح المسائل جامع، ج ۱، ص ۴۶۸، م ۱۶۳۵

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۴۰۳، م ۱۱

آیت الله شیری علیه السلام

قائل به اماکن تخییر نیستند.

توضیح المسائل، ص ۲۸۳، م ۱۳۶۵

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

محدوده حائر، زیر گنبد است. احتیاط واجب آن است که اگر دورتر از اطراف ضریح باشد قصر بخواند. محدوده مسجد کوفه، مسجد قدیم است و در اضافات بر آن بنا بر احتیاط واجب قصر است.

توضیح المسائل، ص ۲۷۳، م ۱۳۶۵

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۰۳، م ۱۱۸۷

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله علیه

محدوده حائر، حرم امام حسین علیه السلام و رواق‌ها و مسجد متصل به حرم غیر از صحن است. محدوده مسجد کوفه: مسجد قدیم و در اضافات احتیاط واجب شکسته است.

هدایة العباد، ج ۱، ص ۲۰۳، م ۱۱۸۷

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

محدوده حائر، زیر گنبد و رواق‌هاست (حتی صحن مسقف) محدوده مسجد کوفه، کل مسجد است.

توضیح المسائل، ص ۲۲۳، م ۱۱۸۲

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

حائز: اطراف ضریح است و بنا بر احتیاط واجب اگر دورتر از اطراف ضریح مقدّس بخواند شکسته است. مسجد کوفه: مسجد قدیم است و در اضافات بنا بر احتیاط واجب شکسته است.

توضیح المسائل، ص ۲۷۱، م ۱۳۵۶

التعلیقات علی کتاب العروة الوثقی، ص ۱۸۰، م ۱۱

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

محدوده حائز: حرم مطهر غیر از رواق‌ها. محدوده مسجد کوفه: در شهر کوفه مخیر است.

توضیح المسائل، ص ۲۴۴، م ۱۳۶۴

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۷۳، م ۹۵۲

حقوق

☆ جایجا شدن کفش در مراکز عمومی

سؤال: اگر در اماکن عمومی کفش نو با کهنه جابه جا شود و ما نمی دانیم که کفش های به جامانده متعلق به چه کسی است آیا استفاده از این کفش ها برای ما جایز است؟

امام خمینی علیه السلام

نمی‌توانید تصرف کنید و در صورت یأس از پیدا شدن صاحبش باید از طرف او (با اجازه حاکم شرع) صدقه دهید.

تحریر الوسیله، ج ۲، کتاب لقطه، ص ۲۳۳، م ۳۹

توضیح المسائل، ص ۳۵۷، با استفاده از م ۲۵۸۱

آیت‌الله اراکی علیه السلام

حکم مجهول المالک را دارد و در صورت یأس از پیدا شدن صاحبش بنا بر احتیاط واجب با اجازه‌ی حاکم شرع از طرف او به فقیر غیر سید صدقه بدهید.

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۱۲۳، م ۲۵۹۵ (کتاب لقطه)

توضیح المسائل، ص ۴۸۰، با استفاده از م ۲۵۹۵

آیت‌الله بهجت علیه السلام

اگر شاهد حالی برای رضایت صاحب کفش نباشد نمی‌توان در آن تصرف کرد.

استفتائات، ج ۴، ص ۳۴۰، با استفاده از س ۵۷۴۵ و ۵۸۱۳

آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه

حکم مجهول المالک را دارد و در صورت یأس از پیدا شدن صاحبش باید صدقه دهید بنا بر احتیاط واجب با اجازه حاکم شرع باشد.

توضیح المسائل، ص ۴۵۳، م ۲۵۹۰ و ۲۵۹۱

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

اگر میدانند از کسی است که کفش او را برداشته می‌تواند برای خودش بردارد و اگر قیمت آنچه برداشته بیشتر است اضافه قیمت آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهد و اگر نمی‌داند نمی‌تواند بردارد و اگر برداشت در صورت یأس از شناسایی صاحبش آن را به فقیر از طرف او صدقه دهد.

سید: اگر میدانند از کسی است که کفش او را برداشته می‌تواند در صورت یأس از پیدا شدن صاحبش آن را بردارد و اگر قیمت آنچه برداشته بیشتر است اضافه قیمت آن را از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهد و اگر نمی‌داند نمی‌تواند بردارد و اگر برداشت در صورت یأس از شناسایی صاحبش آن را به فقیر از طرف او صدقه دهد.

آیت‌الله خویی رحمته الله علیه

حکم مجهول المالک را دارد و در صورت یأس از صاحبش باید صدقه دهید بنا بر احتیاط واجب با اجازه حاکم شرع باشد.

توضیح المسائل، ص ۴۶۲ و ۴۶۳، م ۲۵۹۰ و ۲۵۹۱

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

حکم مجهول المالك را دارد و در صورت یأس از صاحبش باید
صدقه دهید بنابراین احتیاط واجب با اجازه حاکم شرع باشد.

منهاج الصالحین، ج ۲، لقطه، ص ۲۲۵، م ۸۰۵

آیت‌الله شیری رحمته‌الله

چنانچه قیمت آن از یک درهم کمتر باشد می‌توانید برای خود
بردارید و اگر بیشتر باشد باید تا یک سال اعلان کنید و بعد از یک
سال احتیاطاً صدقه بدهید.

توضیح المسائل، ص ۵۹۴، م ۲۵۹۰

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

حکم مجهول المالك را دارد پس از مایوس شدن از پیدا شدن
صاحبش صدقه بدهید. و بنابر احتیاط واجب با اجازه حاکم شرع
باشد.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۸۵، م ۳۹

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

حکم مجهول المالك را دارد پس از مایوس شدن از پیدا شدن
صاحبش صدقه بدهید و بنابر احتیاط واجب با اجازه حاکم شرع
باشد.

الاحکام الواضحه، ص ۴۱۱، م ۱۸۴۸

توضیح المسائل، ص ۴۶۵، م ۲۷۰۷

آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله علیه

حکم مجهول لمالک را دارد پس از مایوس شدن از پیدا شدن صاحبش صدقه بدهید و بنا بر احتیاط با اجازه حاکم شرع باشد.
هدایة العباد، ج ۲، ص ۲۹۸، م ۱۰۳۹ و با استفاده از م ۱۰۳۱

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

اگر از پیدا شدن صاحبش مایوس باشید باید آن را صدقه دهید.
توضیح المسائل، ص ۴۳۶، م ۲۲۰۹

آیت‌الله نوری همدانی رحمته الله علیه

در صورتی که قیمت آن از ۶/۱۲ نخود نقره سکه دار کمتر باشد می‌توانید برای خود بردارید و اگر بیشتر باشد باید تا یک سال اعلان کنید و بعد از یک سال احتیاطاً (واجب) از طرف صاحبش صدقه بدهید.

استفتاء شفاهی از دفتر و توضیح المسائل، ص ۵۰۹، م ۲۵۷۶

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

پس از مایوس شدن از پیدا شدن صاحبش به فقرا صدقه دهید و بنا بر احتیاط واجب به اذن حاکم شرع باشد.

توضیح المسائل، ص ۶۹۶، م ۲۶۴۵ و ۲۶۴۶

لقظه و مجهول المالک

☆ تصرف در لقطه (کمتر از درهم)

سؤال: در چه صورت می‌توان در لقطه نشانه دار (غیر حرم مکه) تصرف کرد؟

امام خمینی علیه السلام

اگر قیمتش کمتر از ۱۲/۶ نخود نقره سکه دار باشد و صاحب آن معلوم نباشد می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد و در این صورت اگر تلف شود نباید عوض آن را بدهد.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۲۲۵، م ۶
توضیح المسائل، ص ۳۷۶، م ۲۵۶۵ و ۲۵۶۸

آیت‌الله اراکی علیه السلام

اگر قیمتش کمتر از درهم باشد و صاحب آن معلوم نباشد، می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد احتیاط واجب آن است که هر وقت صاحبش پیدا شد، عوض آن را به او بدهد.

توضیح المسائل، ص ۴۷۷، م ۲۵۷۹
المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۱۲۱، م ۲۵۷۹

آیت الله بهجت رحمته الله

اگر قیمت آن کمتر از یک درهم باشد و صاحب آن معلوم نباشد، می تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد پس اگر صاحب آن پیدا شد و آن را مطالبه کرد. اگر مشقت ندارد بنا بر احتیاط واجب باید عین مال را به او برگرداند.

توضیح المسائل، ص ۴۰۸، م ۲۰۵۷

جامع المسائل، ج ۵، ص ۱۳۳

آیت الله تبریزی رحمته الله

اگر قیمتش از یک درهم کمتر باشد و صاحبش معلوم نباشد می تواند به قصد اینکه ملک خودش است بردارد و هر وقت صاحبش پیدا شد، در صورتی که تلف نشده، خود مال را به او بدهد.

توضیح المسائل، ص ۳۹۵، م ۲۵۷۴

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۷۰، م ۶۴۵

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله

اگر شخصی مالی پیدا کند که نشانه دار و قیمت آن از ۱۲/۶ نخود نقره سکه دار کمتر است چنانچه صاحبش مشخص نباشد می تواند به قصد این که ملک خودش شود، بردارد و در آن تصرف کند.

اگر شخصی مالی پیدا کند که نشانه دار و قیمت آن از ۱۲/۶ نخود نقره سکه دار کمتر است چنانچه صاحبش مشخص نباشد می تواند به قصد این که ملک خودش شود، بردارد و در آن تصرف کند.

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

اگر مالی پیدا کند که قیمت آن از یک درهم کمتر است و اگر صاحب آن معلوم نباشد می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش است بردارد و واجب است هر وقت صاحبش پیدا شد، در صورتی که عین آن موجود باشد به صاحبش برگرداند و اگر تلف شده، عوض آن را ضامن نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۱۳۹، م ۶۴۵

مسائل المنتخبه، ص ۳۲۴، م ۱۱۳۷

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

اگر قیمت آن کمتر از یک درهم باشد احتیاط واجب آن است که از طرف صاحبش صدقه بدهد و هر وقت صاحبش پیدا شد، چنانچه به صدقه دادن راضی نشود، عوض آن را به او بدهد.

توضیح المسائل، ص ۵۱۷، م ۲۵۲۳

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۲۱۶، م ۷۶۸

آیت‌الله شیرازی رحمته‌الله

اگر قیمت آن کمتر از یک درهم (بنابر قول مشهور ۱۲/۶ نخود نقره سکه دار) باشد و صاحب آن معلوم نباشد می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش باشد، بردارد.

توضیح المسائل، ص ۵۹۹، م ۲۵۷۳

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

اگر قیمت آن از ۱۲/۶ نخود کمتر است و صاحبش معلوم نباشد، می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد و احتیاط واجب آن است که هروقت صاحبش پیدا شد اگر عین مال باقی است آن را به صاحبش رد کند و اگر عین از بین رفته، دادن عوض لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۵۱۹، م ۲۵۷۴ و ۲۵۷۷

هدایة العباد، ج ۲، ص ۳۷۷، م ۶

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

اگر کمتر از ۱۲/۶ نخود باشد و صاحب آن معلوم نباشد، می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد و احتیاط واجب آن است که هروقت صاحبش پیدا شد اگر تلف نشده خود مال را و در صورتی که تلف شده عوض آن را به او بدهد.

توضیح المسائل، ص ۴۶۲، م ۲۶۹۰

الاحکام الواضحه، ص ۴۰۸، م ۱۸۳۳

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

اگر قیمت آن از ۱۲/۶ کمتر باشد و صاحب آن معلوم نباشد می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد و احتیاط واجب آن است که هروقت صاحبش پیدا شد اگر عین باقی است آن را به صاحبش رد کند و اگر عین از بین رفته دادن عوض لازم نیست.

توضیح المسائل، ص ۴۳۴ و ۴۳۵، م ۲۵۷۴ و ۲۵۷۷

هدایة العباد، ج ۲، ص ۲۹۱، م ۱۰۰۶

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

اگر قیمت آن کمتر از یک درهم است و صاحب آن معلوم نباشد، می‌تواند بردارد و تملک کند و از آن استفاده نماید و در صورت تلف شدن لازم نیست عوض آن را بدهد.

توضیح المسائل، ص ۴۲۹، م ۲۱۹۴

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

اگر مالی پیدا کند که کمتر از ۱۲/۶ نخود نقره سکه دار باشد و صاحبش معلوم نباشد، می‌تواند به قصد اینکه ملک خودش شود بردارد. و احتیاط واجب آن است که اگر صاحبش پیدا شود در صورتی که تلف نشده خود مال را و در صورتی که تلف شده، عوض آن را بدهد.

توضیح المسائل، ص ۳۸۵، م ۲۵۶۰

منتخب المسائل، ص ۳۴۸، م ۱۱۳۸، ص ۳۴۹، م ۱۱۴۰

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

اگر قیمت آن از یک درهم کمتر باشد و صاحب آن به هیچ وجه معلوم نباشد، می‌تواند برای خود بردارد و بنابر احتیاط واجب هر وقت صاحبش پیدا شد در صورتی که تلف نشده خود مال را، و در صورتی که تلف شده عوض آن را به او بدهد.

توضیح المسائل، ص ۴۹۹، م ۲۶۲۹

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۱۵۶، م ۶۴۵

☆ اسکان و نماز در مکان‌های مجهول المالك

سؤال: اسکان و تصرف و نماز در منازل و مغازه‌های مردم که صاحبان آنها معلوم نیست چه حکمی دارد؟

آیت الله خامنه ای علیه السلام

تصرف در مال غیر بدون اذن او جایز نیست و مجرد معلوم نبودن صاحب آن مجوز تصرف نمی‌باشد.

استفتائات موجود در اداره پاسخ به سؤالات

آیت الله گلپایگانی علیه السلام

برای افرادی که جهت امداد به منطقه می‌روند بمقدار رفع نیاز مانعی ندارد.

برای افرادی که جهت امداد به منطقه می‌روند بمقدار رفع نیاز مانعی ندارد.

پوشش و نگاه

☆ پوشش وجه و کفین در مقابل نامحرم

سؤال: پوشش وجه و کفین از نامحرم در موارد زیر چه حکمی دارد؟

الف) بدون آرایش ب) با آرایش

امام خمینی علیه السلام

الف) پوشاندن واجب نیست، مگر در صورت مفسده.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۴۷، س ۲

ب) اگر در صورت آرایش موجود باشد باید پوشانده شود و بر مرد اجنبی نیز نگاه کردن جایز نیست و همچنین در کفین اگر دارای زینت ولو انگشتر باشد.

بسم تعالی
اگر در صورت آرایش موجود باشد باید پوشانده شود و بر مردی از نگاه کردن
ما زینت و جنبه در کفین اگر در آرایش زینت و جنبه در کفین باشد

آیت الله بهجت علیه السلام

الف) احتیاط مستحب در پوشاندن صورت و دست‌ها از نامحرم است.

ب) واجب است.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۷۴، س ۵۲۰۰ و ص ۲۰۵، س ۵۳۳

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله علیه

الف و ب) چنانچه زن در صورتش آرایش دارد باید آنرا از نامحرم بپوشاند. البته اگر آرایش از قبیل سرمه‌ای باشد که حتی در زن‌های مسن متعارف است یا از قبیل برداشتن مو از صورت و اصلاح ابرو به صورتی که حتی در زن‌های پیر متعارف است یا انگشتر متعارف باشد پوشاندن آن لازم نیست و غیر آن را باید از نامحرم بپوشاند و در فرضی هم که زن آرایش نکرده ولی خصوصیتی دارد که مورد توجه نامحرم قرار می‌گیرد و مورد نگاه التذاذی قرار می‌گیرد احتیاط واجب آن است که وجه و کفین را بپوشاند.

بسمه‌تعالی چنانچه زن در صورتش آرایش دارد باید آنرا از نامحرم بپوشاند - البته اگر آرایش از قبیل سرمه‌ای باشد که در زن‌های مسن متعارف است یا از قبیل برداشتن مو از صورت و اصلاح ابرو و صورتی که حتی در زن‌های پیر متعارف است یا انگشتر متعارف باشد پوشاندن آن لازم نیست و غیر آنرا باید از نامحرم بپوشاند و در فرضی هم که زن آرایش نکرده ولی خصوصیتی دارد که مورد توجه نامحرم قرار می‌گیرد و مورد نگاه التذاذی قرار می‌گیرد احتیاط واجب آن است که وجه و کفین را بپوشاند و الله العالم

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله علیه

الف) زنان به جز صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و دست‌ها از سرانگشتان تا مچ، بقیه اعضای بدن خود را باید از نامحرم بپوشاند.

ب) اگر در صورت آرایش موجود باشد باید پوشانده شود و بر مرد اجنبی نیز نگاه کردن جایز نیست و همچنین در کفین اگر دارای زینت ولو انگشتر باشد.

استفتائات جدید، پایگاه اطلاع رسانی، دفتر مقام معظم رهبری، ص ۸۷، س ۴۳۷

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله علیه

الف) جایز است زن صورت و دست را تا میچ از نامحرم نپوشاند مگر در سه صورت

بترسد خودش به گناه بیافتد.

قصد او از نپوشاندن مبتلا کردن به نگاه حرام باشد.

نپوشاندن موجب فتنه به وجه عام و ایجاد فساد در جامعه گردد.

ب) واجب است.

توضیح المسائل، بحث نکاح (احکام نگاه کردن)، ص ۴۷۰، م ۲۳۹۸

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۳۹، فصل فی الستر و الساتر، الاول، پاورقی ۱۱۷

استفتائات، ص ۱۳۷، م ۳ و ص ۱۳۸، م ۱۰

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

الف) بنا بر احتیاط واجب وجه و کفین باید پوشانده شود.

ب) واجب است.

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

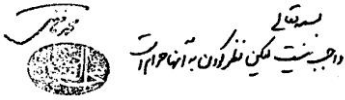
جامع الاحکام، ص ۱۶۸، م ۱۶۱۱

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

(الف) واجب نیست لیکن نظر کردن به آنها حرام است.

(ب) واجب است.

جامع المسائل، ص ۴۸۱، س ۱۳۴۸

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

(الف) واجب نیست.

واجب نیست =

(ب) اگر زینت تند و زننده باشد و منشاء مفاسدی شود جایز نیست.

احکام بانوان، ص ۱۸۷ و ۱۸۸، س ۶۸۸

آیت الله نوری همدانی رحمته الله

(الف) خیر، واجب نیست.

خیر واجب نیست

(ب)

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

الف و ب) چنانچه زینتی در آن باشد واجب است از نامحرم بیوشاند و اگر زینتی در آن نیست در صورتی‌که قصد نشان دادن داشته باشد و مرد هم به قصد لذت نظر می‌کند واجب است بیوشاند و همچنین است بنا بر احتیاط واجب در صورتی‌که می‌داند بیننده به قصد لذت نظر می‌کند هر چند زن قصد نشان دادن نداشته باشد.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

جزوه استفتائات دفتر معظم له، ص ۸۵، س ۳۲۲

☆ پوشش پا

سؤال: پوشش پا برای بانوان در مقابل نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته‌الله

باید پاها را از نامحرم بیوشاند.

باید پاها را از نامحرم بیوشاند
امام خمینی

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

بیوشاندن روی پا در مقابل نامحرم واجب است.

العروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴. با استفاده از فصل فی الستر و الساتر

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۱. احکام النظر با استفاده از م ۲۴۴۹

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

بله، واجب است.

بسته ۱: بله، واجب است.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

بنابر احتیاط وجوبی لازم است.

بسرمان: بنابر احتیاط در جرم لازم است. والله اعلم

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

بله، واجب است.

بدواجب است. ۱۴۰۴۷۹
دفتر
معاونین عالی‌رتبه‌های روحانی
پیشوا

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

پاها را باید از نامحرم بیوشاند.

پاها را باید از نامحرم بیوشاند.

آیت الله شیری رحمته الله علیه زنجانی رحمته الله علیه

بلی واجب است.

بسیستانی

بلی واجب است سید مرتضیٰ اراکی

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

بلی، زن در مقابل نامحرم باید روی پاها را هم بیوشاند.

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام، ص ۷۳، س ۲۱۷

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

بلی زن باید پای خود را از نامحرم بیوشاند.

آیت الله گلپایگانی رحمته الله علیه

پوشاندن روی پا در مقابل نامحرم واجب است.

عروة الوثقی، ج ۱، ص ۴۱۴، فصل فی الستر و الساتر

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

در صورتی که منشأ فسادی شود پوشاندن آن لازم است.

در صورتی که منشأ فسادی شود پوشاندن آن لازم است.

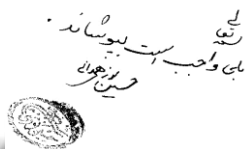

اگر مفسده ندارد بنا بر احتیاط واجب پوشاندن لازم است.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

بلی واجب است بیوشاند.

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

پوشاندن روی پا و کف پا از نامحرم واجب است.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

☆ تکرار نگاه به وجه و کفین نامحرم

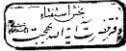
سؤال: تکرار نگاه به وجه و کفین نامحرم بدون آرایش و زینت در صورتی که به قصد لذت نباشد چه حکمی دارد؟

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر زینت و اصلاح و آرایش داشته باشد، حرام و بدون آن هم خلاف احتیاط است.

بقره: اگر زینت و اصلاح را در پیش داشته باشد، حرام.
در این آیه هم خلاف احتیاط است.

آیت الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

نگاه کردن به نامحرم حرام است مگر به وجه و کفین بدون لذت.

بقره: نگاه کردن به نامحرم حرام است مگر به وجه و کفین بدون لذت.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

مانعی ندارد.

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله علیه

جایز نیست.

بسمه تعالی - جایز نیست - رحمه الله

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله علیه

حرام نیست.

حرام نیست.

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله علیه

نگاه به موارد مجاز با دو شرط مذکور (بدون قصد لذت و ریبه) مانعی

ندارد.

۱۳۸۰ به موارد مجاز با دو شرط مذکور مانعی ندارد =

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

در فرض سؤال به قسمت‌هایی که جایز است، اشکال ندارد.

ج : در فرض سؤال به قسمت اولی که جایز

است، اشکال ندارد. رحمته‌الله علیه

۱۳۸۱، ۲۲

آیت الله وحید خراسانی رحمته الله علیه

در صورتی که در صورت و دست‌ها تا میچ زینتی نباشد و یا با قصد لذت و یا ترس در وقوع حرام نباشد اشکال ندارد ولی احتیاط مستحب ترک نگاه است.

توضیح المسائل، ص ۶۶۶، با استفاده از م ۲۴۹۷

با استفاده از استفتاء موجود در اداره پاسخ به سؤالات دینی

☆ گفتگو با مردان نامحرم

سؤال: گفتگو با مردان نامحرم چه حکمی دارد؟

امام خمینی رحمته الله علیه

با رعایت ضوابط و آداب شرعی اشکالی ندارد مگر این که مفسده‌ای در بین باشد.

استفتائات، ج ۳، ص ۲۷۴، س ۶۷ و ۶۸

آیت الله اراکی رحمته الله علیه

با عدم تلذذ و ریبه اشکال ندارد.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۳۷، با استفاده از م ۳۹

استفتائات، ص ۲۵۵، س ۶

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

اگر مفسده داشته باشد، اشکال دارد.

استفتائات، ج ۴، ص ۱۹۵، س ۵۲۹۴

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

اگر صحبت زن با مرد نامحرم در معرض التذاذ جنسی باشد، جایز نیست.

صراط النجاة، ج ۹، ص ۱۱۰، س ۳۲۲

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

اگر همراه با مراعات حجاب و بدون قصد ریبه و همراه با اطمینان به عدم وقوع در مفاسد باشد اشکال ندارد و آلا جایز نیست.

اجوبه‌الاستفتائات، ص ۲۹۲، س ۱۳۳۰

آیت‌الله خویی رحمته‌الله

در صورتی که مهیج و محرک نامحرم باشد، حرام است.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۵۸۴، با استفاده از م ۳۹

صراط النجاه، ج ۲، ص ۲۴۱، با استفاده از س ۷۱۷

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

اگر خوف وقوع در حرام نباشد، و زن صدایش را نازک و زیبا نسازد، به طوری که تحریک کننده نباشد، اشکال ندارد.

منهاج‌الصالحین، ج ۳، ص ۱۵، م ۲۹

فقه برای غرب نشینان، ص ۳۰۳، با استفاده از م ۵۰۵

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

صحبت کردن اگر به قصد ریبه و تلذذ نباشد، اشکال ندارد.

جامع‌الاحکام، ج ۲، ص ۱۷۰، س ۱۷۰۵

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

اگر توأم با قصد لذت و شهوت نباشد، مانعی ندارد.

جامع‌المسائل، ج ۱، ص ۴۵۳، س ۱۷۱۹

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

بدون قصد التذاذ و با وجود حاجت عرفی، مانعی ندارد.

مجمع‌المسائل، ج ۲، ص ۲۲۹، س ۶۴۵

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

اگر موازین شرعی رعایت شود و به طور عادی باشد و مفسده خاصی نداشته باشد، مانعی ندارد.

استفتائات، ج ۱، ص ۲۳۲ س ۸۰۴ و ۸۰۵

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

در صورتی که موجب فساد نباشد، اشکال ندارد.

هزار و یک مسأله، ج ۲، ص ۱۹۷، س ۶۵۶

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

بدون قصد ریبه جایز است و احتیاط در ترک است در غیر مورد

ضرورت

جزوه دریافتی از دفتر معظم له، ص ۸۶، س ۳۳۸

نذر

☆ نذر روزه با داشتن روزه قضا و تقدم انجام آن

سؤال: الف) آیا با داشتن روزه‌ی قضا، می‌توان روزه نذر نمود؟

ب) بر فرض صحت نذر، آیا می‌توان ابتدا روزه‌ی نذری را گرفت؟

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

نمی‌تواند نذر کند.

استفتائات جدید، ج ۲، ص ۳۸۵، س ۱۵۹۶

با استفاده از سؤال نذر روزه در سفر

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

الف و ب) اگر نذر مطلق و غیر مقید به زمان باشد اشکال ندارد و

بنابراحتیاط واجب اول روزه قضا را انجام دهد.

به ۱

اگر نذر مطلق و غیر مقید به زمان باشد اشکال ندارد

و بنا بر احتیاط واجب اول روزه قضا را انجام دهد.

دفتر
حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مد ظله العالی
بخش استفتائات

آیت‌الله شیرازی زنجانی (دام‌ظله)

(الف)

ب) اگر وقت عمل به هر کدام وسعت داشته باشد مخیر است. همچنین است اگر وقت عمل به هر دو تنگ باشد، هر چند احتیاط در آن است که روزهی قضا را مقدم کند.
اگر وقت عمل به یکی تنگ باشد، باید همان را مقدم کند.

احکام و استفتائات روزه، ص ۱۶۸، س ۲۹۷

آیت‌الله سیستانی (رحمته‌الله)

الف) اگر ایام معینی را نذر نکند اشکال ندارد. و همچنین اگر معین باشد ولی وقت برای قضای روزه ماه رمضان که بر ذمه او است قبل از آن داشته باشد.

ج الف - اگر ایام معینی را نذر نکند اشکال ندارد و همچنین اگر معین باشد ولی وقت برای قضای روزه ماه رمضان بر ذمه او است قبل از آن داشته باشد.

ب) جایز نیست.

ج ب - جایز نیست

آیت‌الله صافی گلپایگانی (رحمته‌الله)

الف) کسی که روزه قضا بر ذمه دارد می‌تواند نذر کند که روزه بگیرد و صحیح است.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۱۳۹، س ۴۹۵

ب) با وسعت وقت برای روزه قضا، گرفتن روزه نذری مانعی ندارد.

بسم الله الرحمن الرحیم

با وسعت وقت برای روزه قضا، گرفتن روزه نذری مانعی ندارد.

۳۰ مرداد اول ۱۴۴۰

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

الف) بلی مشروط به اینکه برای نذر زمانی را تعیین کند تا آن زمان بتواند روزه‌های واجب خود را بگیرد.

ب) بلی.

است: ب. مشروط بر این که بلی نذر نماید تعیین کند تا آن زمان
 بگذرد و در آن روز خود را بگیرد.

۳: ب.

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

نذر در این مورد اشکال دارد.

استفتائات، ج ۲، ص ۱۵۱، با استفاده از س ۴۳۶

آیت‌الله نوری همدانی (دام‌ظله)

الف و ب) چنانچه روزه روز معینی را نذر نماید که گرفتن قضای روزه -
 های خودش قبل از آن ممکن باشد اشکال ندارد.

بسم‌تعالی
 الف و ب. چنانچه روزه روز معینی را نذر نماید که گرفتن قضای روزه‌های
 خودش قبل از آن ممکن باشد اشکال ندارد. ۱۳۷۱/۱۱/۲۴
 حسین مجتهدی

آیت‌الله وحید خراسانی (دام‌ظله)

الف و ب) نذر محقق نمی‌شود.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم‌له

☆ نذر زن بدون اذن همسر (نذر در اموال خودش)

سؤال: الف) آیا نذر زن بدون اجازه شوهر، حتی اگر با حقوق شوهر

منافات نداشته باشد صحیح است؟

ب) اگر زن بدون اجازه شوهر نذر کند، آیا اجازه بعدی شوهر

موجب صحت نذر می‌شود؟

ج) اگر زن از مال خودش نذر کند، آیا اجازه شوهر لازم است؟

امام خمینی علیه السلام

الف) نذر زن بدون اجازه شوهر باطل است.

ب) اجازه بعدی آن را تصحیح نمی‌کند.

ج) نذر زوجه اگرچه از مال خودش باشد صحیح نیست.

استفتائات، ج ۲، ص ۴۶۱، س ۱۰۰۹، بحث نذر

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۱۱۷، م ۳

آیت الله اراکی علیه السلام

الف) نذر زن بی اجازه شوهرش باطل است.

ج) احوط (احتیاط واجب) مراعات اذن زوج است ولو در مال

خودش

توضیح المسائل، ص ۴۹۶، م ۲۶۵۸

استفتائات، ص ۱۵۸، س ۸

آیت‌الله بهجت علیه السلام

الف) نذر زن بدون اجازه‌ی شوهر بنا بر احتیاط واجب وضعاً منعقد می‌شود (یعنی نذر زن باطل نیست). ولی بنا بر احتیاط واجب باید از شوهر اجازه بگیرد.

ب) نذر ولو بدون اجازه منعقد می‌شود.

ج) بنا بر احتیاط از حیث حکم وضعی نذر منعقد می‌شود گرچه اجازه گرفتن از همسر احوط تکلیفی است.

توضیح المسائل، ص ۴۲۷ م ۲۱۳۶

استفتائات، ج ۴، ص ۲۸۶، س ۵۵۸۰

آیت‌الله تبریزی علیه السلام

الف) در صورتی که وفاء به نذر زن منافی با حق شوهر نباشد اجازه‌ی شوهر لازم نیست.

ب) در جایی که با حق شوهر منافات داشته باشد، اجازه‌ی بعدی تصحیح می‌کند.

ج) در صورتی که منافات با حق شوهر نداشته باشد اجازه‌ی او لازم نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۴۰۶، م ۱۵۵۱

استفتائات، ج ۲، ص ۳۸۲ و ۳۸۳، س ۱۵۸۰ و ۱۵۸۵

آیت الله خامنه‌ای علیه السلام

سؤال: آیا نذر زن باید با اجازه‌ی شوهر باشد؟

الف) انعقاد نذر زوجه در صورت حضور شوهر، بنا بر احتیاط واجب مشروط به اجازه‌ی زوج است.

انعقاد نذر زوجه در صورت حضور شوهر، بنا بر احتیاط واجب

مشروط به اجازه‌ی زوج است. دفتر حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی بخش استفتاءات

ب) اگرچه زوجه از تصرف در مال خود ممنوع نیست ولی نذر زن بدون اجازه‌ی شوهر اساساً منعقد نمی‌شود.

اگرچه زوجه از تصرف در مال خود ممنوع نیست ولی نذر زن بدون

اجازه‌ی شوهر اساساً منعقد نمی‌شود. دفتر حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله العالی بخش استفتاءات

آیت الله خویی علیه السلام

الف) اجازه لازم نیست.

ب) در جایی که با حق شوهر منافات داشته باشد، اجازه‌ی بعدی تصحیح می‌کند.

ج) در صورتی که با حق شوهر منافات نداشته باشد اجازه‌ی شوهر لازم نیست.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۰۹، با استفاده از م ۱۵۵۱

توضیح المسائل، ص ۴۸۱، م ۲۶۵۴

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

الف) صحیح است مگر اینکه نذر مربوط به امور مالی باشد که در اینصورت بدون اذن یا اجازه‌ی او صحت آن محل اشکال است و از باب احتیاط باید به آن وفاء بشود.

بیرقائی

ج الف - صحیح است مگر آنکه نذر مربوط به امور مالی باشد که در اینصورت بدون اذن یا اجازه‌ی او صحت آن محل اشکال است و از باب احتیاط باید به آن وفاء بشود.

ب) کفایت می‌کند.

ج ب - کفایت می‌کند.

ج) مورد اشکال همین است و اما اگر مربوط به مال نباشد اشکالی ندارد و اگر مربوط به مال شوهر باشد باطل است.

مورد اشکال همین است و اما اگر مربوط به مال نباشد اشکالی ندارد و اگر مربوط به مال شوهر باشد باطل است.

آیت‌الله شیرازی رحمته‌الله

الف) بنا بر مشهور نذر زن با نهی شوهر بلکه بی اذن او صحیح نیست ولی بنا بر احتیاط حتی در صورت نهی شوهر به نذر عمل شود.

ب) ظاهراً با اجازه‌ی بعدی صحیح می‌شود.

ج) لازم است.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

الف) اگر زن بدون اجازه‌ی شوهر نذر کند نذر او باطل است.

توضیح المسائل، ص ۵۳۹، م ۲۶۵۳

هدایة العباد، ج ۲، ص ۲۴۷، م ۳، کتاب النذر

ب) اجازه‌ی بعد از نذر موجب صحت نذر نمی‌شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اجازه بعد از نذر موجب صحت نذری نمی‌شود - ۱۴/۱۱/۱۵

ج) نذر زن از مال خودش بدون اجازه‌ی شوهر صحیح نیست.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۲۲۳، با استفاده از ۷۹۷

هدایة العباد، ج ۲، ص ۲۴۷، م ۳، کتاب النذر

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

الف) بنابر احتیاط واجب صحیح نیست.

جامع المسائل، ج ۱، ص ۳۴۸ س ۱۳۳۴

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

ب) خیر اجازه‌ی بعدی کفایت نمی‌کند.

ج) بلی.

الف: خیر تدریج نیست.
ب: خیر (نه بعدی) کافی نیست.
ج: بلی.

آیت‌الله گلپایگانی رحمته‌الله

الف) اگر شوهر از نذر زن جلوگیری کند یا زن بدون اجازه‌ی او نذر کند نذر او باطل است هر چند عمل به آن مانع از حق استمتاع نباشد.

ب) _____

ج) نذر زن بدون اجازه او صحیح نیست هر چند در مال خودش باشد.

توضیح المسائل، ص ۴۵۲، م ۲۶۵۳

هدایة‌العباد، ج ۲، ص ۱۹۳، م ۶۵۹

مجمع المسائل، ج ۲، ص ۳۲۳، س ۹۱۷

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

الف) احتیاط مستحب آن است که با اجازه‌ی او باشد.

توضیح المسائل، ص ۴۵۲، م ۲۲۷۷

ب) موجب صحت نذر نمی‌شود.

رجب محبت نمی‌نمورد

ج) نذر زن از اموال خودش اگر منافات با حق شوهر نداشته باشد

اشکالی ندارد.

توضیح المسائل، ص ۴۵۲، با استفاده از م ۲۲۷۷

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله علیه

الف و ب) اگر با حق شوهر منافات نداشته باشد اذن شوهر لازم نیست و در آنچه که منافی است اذن بعدی شوهر موثر نیست.

اگر با حق شوهر منافات نداشته باشد اذن شوهر لازم نیست
در آنچه که منافی است اذن بعدی شوهر موثر نیست
حسین نجفیان ۸۸، ۸۳

ج) اگر مزاحم حقوق شوهر نباشد و از مال خودش باشد احتیاج به اجازه‌ی شوهر ندارد.

هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۲۲۷، س ۷۶۱

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله علیه

الف) اگر نذر زن منافی با حق شوهر نباشد در نذرهای غیر مالی اش صحیح است.

ب) در جایی که اذن شوهر لازم باشد، اجازه‌ی بعدی تصحیح می‌کند.
ج) صحت نذر زن در مال خودش بدون اذن شوهر (در غیر حج یا زکات یا احسان به پدر و مادر یا صلہ رحم) محل اشکال است.
(یعنی بنا بر احتیاط واجب صحیح نیست)

توضیح المسائل، ص ۷۱۴، م ۲۷۰۸

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۶۱، م ۱۵۵۱

نذر فرزند بدون اذن پدر و تکلیف انجام آن

سؤال: الف) آیا فرزند می‌تواند بدون اذن پدر، نذر کند؟

ب) در صورت منع پدر، آیا باید به نذرش عمل نماید؟

امام خمینی علیه السلام

الف) بنابراین، نذر فرزند مشروط به اذن پدر نمی‌باشد.

ب) هرگاه فرزند نذری کند اگر چه بدون اجازه‌ی پدر هم باشد باید به آن

نذر عمل نماید و با منع پدر عمل به نذر واجب نمی‌شود.

تحریر الوسیله، ج ۲، ص ۱۰۳، کتاب نذر، م ۳

توضیح المسائل، ص ۳۷۰، م ۲۶۴۶

آیت‌الله اراکی علیه السلام

الف) اذن پدر شرط نیست.

ب) اگر پدر یا مادر او را منع کند، نذرش منحل می‌شود.

مسائل الواضحه، ج ۲، ص ۱۴۳، م ۲۶۶۰

توضیح المسائل، ص ۴۹۷، م ۲۶۶۰

آیت‌الله بهجت علیه السلام

الف) لزوم اذن والد، محلّ تأمل است و احتیاط مناسب در هر مورد

مراعات شود.

لزوم اذن والد محلّ تأمل است -
و احتیاط مناسب در هر مورد مراعات شود

ب) با منع پدر، حلّ می‌شود نذر او.

با منع پدر، حلّ می‌شود نذر او.

آیت‌الله تبریزی رحمته الله علیه

الف) نذر فرزند با اذن پدر و بدون اذن او صحیح است.

ب) اگر پدر یا مادر از عملی که نذر کرده، منعش کنند، نذرش منحلّ می‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۴۰۶، م ۱۵۵۱

توضیح المسائل، ص ۴۱۲، م ۲۶۵۵

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته الله علیه

الف) مانعی ندارد.

بسموعاً - مانعی ندارد.

ب) پس از انعقاد نذر واجب است فرزند به نذر خود وفا کند و پدر حق ندارد از انجام آن، جلوگیری کند.

بسموعاً - پس از انعقاد نذر واجب است فرزند به نذر خود وفا کند و -

پدر حق ندارد از انجام آن، جلوگیری کند.

آیت‌الله خوئی رحمته‌الله

(الف) بله می‌تواند نذر کند.

(ب) اگر بعد از نذر پدر او را نهی کند نذر او منحل می‌شود ولی اگر قبل از نذر منع کند منعقد نمی‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۲، ص ۳۰۹، با استفاده از م ۱۵۵۱

توضیح المسائل، ص ۴۸۱، م ۲۶۵۵

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله

(الف) در نذر فرزند، اذن پدر شرط نیست.

(ب) با نهی پدر بعد از نذر، نذر او منحل می‌شود و در صورتی که نهی قبل از نذر باشد نذر منعقد نمی‌شود.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۲۳۰، م ۷۰۸

توضیح المسائل، ص ۵۴۰، م ۲۶۰۸

آیت‌الله شبیری زنجانی رحمته‌الله

(الف) بنا بر احتیاط اگر فرزند بدون اذن پدر نذر کند باید به آن نذر عمل نماید.

(ب) بله بنا بر احتیاط باید به آن نذر عمل نماید.

توضیح المسائل، ص ۵۸۰، م ۲۶۵۵

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

(الف) نذر فرزند باید به اذن پدر باشد و اگر بدون اذن پدر نذر کند عمل کردن به آن واجب است.

ب) اگر بعد از نذر، پدر او را منع کند و فاء به نذر لازم نیست.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۲۴۸، م ۳

توضیح المسائل، ص ۵۲۹، م ۲۶۵۵

آیت الله فاضل لنکرانی رحمته الله

الف) اذن پدر در نذر فرزند شرط نیست.

ب) پدر نمی تواند از وفا به نذرش منع کند یا نذر او را منحل کند.

الاحکام الواضحه، ص ۴۲۹، م ۱۹۱۶

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

آیت الله گلپایگانی رحمته الله

الف) نذر فرزند بدون اذن پدر منعقد می شود.

ب) اگر پدر از کاری منع کرده باشد و یا بعد از نذر از آن کار منع کند آن

نذر صحیح نیست.

هدایة العباد، ج ۲، ص ۱۹۳، م ۶۵۹

توضیح المسائل، ص ۴۵۲، م ۲۶۵۵

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله

الف) نذر فرزند احتیاجی به اجازه ی پدر ندارد.

ب) اگر کار فرزند مایه آزار پدر باشد در این صورت نذر او صحیح

نیست.

توضیح المسائل، ص ۴۴۸، م ۲۲۷۹

احکام ویژه، ص ۱۳۷، با استفاده از س ۴۹۱

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

الف) نذر فرزند با اذن پدر و بدون اذن او صحیح است.

ب) اگر پدر یا مادر از عملی که نذر کرده او را منع کنند، نذرش منحل می‌شود.

منتخب المسائل، ص ۳۷۴، م ۱۲۲۵

توضیح المسائل، ص ۵۲۶، م ۲۶۴۴

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

الف) اذن پدر شرط نیست.

ب) اگر پدر یا مادر از عملی که نذر کرده منعش کنند نذر او صحیح نیست.

منهاج الصالحین، ج ۳، ص ۳۶۲، سطر ۴

توضیح المسائل، ص ۵۲۰، م ۲۷۱۰

★ نذر روزه در سفر

سؤال: آیا می‌توان در سفر نذر نمود که در همان سفر یا سفر دیگر روزه بگیرد یا نذر روزه‌ی در سفر حتماً باید در وطن باشد؟

آیت‌الله اراکی رحمته‌الله

در حضر می‌تواند روزه در سفر را نذر کند ولی در سفر بنا بر احتیاط واجب نمی‌تواند روزه در سفر را نذر کند.

استفتاات، ص ۱۵۸، با استفاده از س ۱۰ و ۱۱

آیت الله بهجت رحمته الله علیه

در سفر هم می شود همانطور که در حضر جایز است.

آیت الله تبریزی رحمته الله علیه

در سفر می تواند نذر کند روزهی در سفر را در وقتی که روزه گرفتن صحیح است مثلاً امروز نذر می کند فردا که روزه گرفتن جایز است روزه بگیرد.

بسیار در سفری روزه نذر کند روزه در سفر را در وقتی که روزه گرفتن صحیح است مثلاً امروز نذر کند فردا که روزه گرفتن جایز است روزه بگیرد و الله اعلم

آیت الله خامنه ای رحمته الله علیه

بنابر احتیاط واجب باید نذر او قبل از شروع در سفر منعقد شود.

کتاب احکام روزه، ص ۸۷، با استفاده از س ۲۲۱

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

می تواند در سفر نذر کند.

می تواند در سفر نذر کند.

آیت‌الله شیرازی رحمته‌الله

لازم نیست قبل از سفر نذر کرده باشد بلکه چنانچه در همان سفر هم نذر کرده باشد که روزه مستحبی بگیرد باید به نذرش عمل کند.

لازم نیست قبل از سفر نذر کرده باشد بلکه چنانچه در همان سفر هم نذر کرده باشد که روزه مستحبی بگیرد باید به نذرش عمل کند.

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط واجب در (همان) سفر نمی‌تواند روزه نذر کند ولی در حضر می‌تواند روزه‌ی در سفر را نذر کند.

جامع الاحکام، ج ۱، ص ۱۴۴، با استفاده از س ۵۱۶

اگر در سفر نذر کند که در سفر دیگر روزه بگیرد صحیح است.

اگر در سفر نذر کند که در سفر دیگر روزه بگیرد صحیح است.

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

بنابر احتیاط واجب نذر باید در وطن باشد.

بنابر احتیاط واجب نذر باید در وطن باشد.

آیت الله مکارم شیرازی رحمته الله علیه

روزه در سفر در هر صورت جایز نیست هر چند نذر کرده باشد.

روزه در سفر در هر جایز نیست هر چند نذر کرده باشد =

آیت الله نوری همدانی رحمته الله علیه

نذر روزه‌ی در سفر لازم است که در وطن باشد.

نذر روزه در سفر لازم است که در وطن باشد.
حسن

آیت الله وحید خراسانی (دام ظلّه)

نذر روزه در سفر لازم است که در وطن باشد.

استفتاء شفاهی از دفتر معظم له

معاملات

☆ نپرداختن قیمت جنس و عدم دسترسی به فروشنده

سؤال: شخصی از فردی غیرمسلمان در کشور دیگری دو عدد جنس

می‌خرد و پس از بازگشت به کشور خود یادش می‌افتد قیمت یکی از

جنس‌ها را نپرداخته است. لطفاً بفرمایید تکلیف او چیست؟ در صورتی که

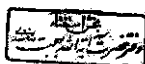
دسترس‌ی به شخص ممکن نباشد چطور؟

آیت‌الله بهجت رحمته‌الله

اگر دسترسی به او ندارد احتیاطاً به قیمت آن جنس صدقه به فقیر بدهد.

بیت‌الله: اگر دسترسی به او ندارد احتیاطاً به قیمت آن جنس صدقه به فقیر بدهد.

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله

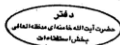
در صورتی که او را می‌شناسید باید قیمت آن را به او برساند و اگر او را نمی‌شناسید و یا نمی‌توانید به او برسانید می‌توانید تملک کنید.

در صورتیکه او را نمی‌شناسید باید قیمت آن را به او برساند و اگر او را نمی‌شناسید و یا نمی‌توانید به او برسانید می‌توانید تملک کنید.

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله

در فرض عدم دسترسی، قیمت آن جنس به حکم مجهول المالك است که بنا بر احتیاط با اذن حاکم شرع از طرف صاحبش به فقیر صدقه داده می‌شود.

در فرض عدم دسترسی، قیمت آن جنس به حکم مجهول المالك است که بنا بر احتیاط واجب با اذن حاکم شرع از طرف صاحبش به فقیر صدقه داده می‌شود.

آیت الله سیستانی رحمته الله علیه

اگر دسترسی دارد باید پول آنرا بدهد و اگر دسترسی ندارد تکلیفی بر او نیست.

اگر دسترسی دارد باید پول آنرا بدهد و اگر دسترسی ندارد تکلیفی بر او نیست.

آیت الله شبیری زنجانی رحمته الله علیه

آن جنس یا قیمت آن را در فقراء شیعه مصرف نماید و احتیاطاً فقیر سید نباشد.

آن جنس یا قیمت آن را در فقراء شیعه مصرف نماید و احتیاطاً فقیر سید نباشد.

آیت الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

اگر دسترسی دارد باید قیمت را به او بدهد و اگر ندارد باید از طرف او بعنوان صدقه به فقیر غیر سید بدهد و بنا بر احتیاط در این عمل از مجتهد اجازه بگیرد.

اگر دسترسی دارد باید قیمت را به او بدهد و اگر ندارد باید از طرف او بعنوان صدقه به فقیر غیر سید بدهد و بنا بر احتیاط در این عمل از مجتهد اجازه بگیرد.

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته‌الله

قیمت آنرا از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهد.

قیمت آنرا از طرف صاحبش به فقیر صدقه بدهد.

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

قیمت آنرا به فقیری صدقه می‌دهد.

قیمت آنرا به فقیری صدقه می‌دهد.

آیت‌الله نوری همدانی رحمته‌الله

در فرض مسأله، به نیت صاحبش صدقه بدهد.

رضی‌الله
عنیت صاحبش صدقه بدهد.
حسین زاهد

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

اگر فروشنده کافر است، برای خودش بردارد به لحاظ آن که مال کافر محترم نیست اگر اهل کتاب باشد، ولی غیر ذمّی است، همان حکم کافر جاری می‌شود. در غیر این صورت (مسلمان باشد یا اهل کتاب ذمی باشد) اگر می‌تواند صاحبش را پیدا کند.

استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات

احکام پزشکی

☆ مراجعه زن به پزشک مرد

سؤال: حکم مراجعه زن به پزشک مرد یا رادیولوژی، سونوگرافی، تزریقات و جراحی زنان توسط مردان با وجود پزشک زن چیست؟

امام خمینی علیه السلام

اگر ضرورت دارد مراجعه به مرد مانع ندارد، ولی بدون ضرورت با وجود دکتر زن به مرد مراجعه نکنند.

رئیس هیأت
اگر ضرورت دارد مراجعه به مرد مانع ندارد
و در این موارد با وجود پزشک زن
به مرد مراجعه نکنند

آیت الله اراکی علیه السلام

اگر مستلزم لمس و نگاه حرام باشد در حالت اضطرار اشکال ندارد به شرط آنکه پزشک زن از جهت تخصص و قدرت بر معالجه وجود نداشته باشد.

المسائل الواضحه، ج ۲، ص ۹۲، م ۲۴۵۵

آیت الله بهجت علیه السلام

در مواردی که مستلزم لمس و نظر محرم است تا به مرحله ضرورت نرسیده جایز نیست.

مجلس علمیه تبریز
تأسیس و تدوین: دفتر نشر اسلام
چاپ: دفتر نشر اسلام

آیت‌الله تبریزی رحمته‌الله علیه

اگر ضرورت و احتیاج باشد مثل اینکه زن در دسترس نباشد یا مرد حاذق تر باشد مانعی ندارد.

اگر ضرورت و احتیاج باشد مثل اینکه زن در دسترس نباشد
یا مرد حاذق تر باشد مانعی ندارد.

آیت‌الله خامنه‌ای رحمته‌الله علیه

اگر معاینه و درمان منوط به نظر و لمس حرام باشد، جایز نیست به پزشک مرد مراجعه کنند مگر در صورتی که مراجعه به پزشک زن حاذق و متخصص، غیر ممکن و یا خیلی سخت باشد.

اجوبه الاستفتاءات، ص ۲۸۸، با استفاده از س ۱۳۰۲

آیت‌الله خویی رحمته‌الله علیه

در مواردی که مستلزم لمس و نظر حرام است تا به مرحله ضرورت نرسیده جایز نیست.

العروة الوثقی مع تعلیقه، ج ۲، ص ۵۸۳، م ۳۵

توضیح المسائل، ص ۴۳۶، با استفاده از م ۲۴۵۰ و ۲۴۵۱

آیت‌الله سیستانی رحمته‌الله علیه

اگر مستلزم نگاه یا لمس حرام است با بودن متخصص زن جایز نیست مگر اینکه به متخصص زن در انجام صحیح کار اعتماد نباشد.

اگر مستلزم لمس یا لمس حرام است با بودن متخصص زن جایز نیست مگر اینکه متخصص زن در انجام صحیح کار اعتماد داشته و نگاه

آیت‌الله شیروی زنجانی رحمته الله علیه

اگر زنی برای معالجه ناچار باشد به مرد نامحرم مراجعه کند و مرد برای معالجه زن نامحرم ناچار باشد که او را نگاه کند و دست به بدن او بزند اشکال ندارد.

توضیح المسائل، ص ۵۲۷، م ۲۴۵۰

آیت‌الله صافی گلپایگانی رحمته الله علیه

با وجود مماثل مراجعه به نامحرم جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم، با وجود تماثل، مراجعه به نامحرم جایز نیست. و الله اعلم بالصواب

آیت‌الله فاضل لنکرانی رحمته الله علیه

در صورت امکان مراجعه به پزشک مماثل، مراجعه به غیر مماثل در صورتی که مستلزم نگاه و لمس باشد جایز نیست.

بسم الله الرحمن الرحیم، نگاه و لمس در صورتی که مستلزم نگاه و لمس باشد جایز نیست.

آیت‌الله گلپایگانی رحمته الله علیه

در مواردی که مستلزم لمس و نظر حرام است تا به مرحله ضرورت نرسیده جایز نیست.

العروة الوثقی، ج ۲، ص ۶۳۶، م ۳۵، باورقی ۲

توضیح المسائل، ص ۴۱۳، با استفاده از م ۲۴۵۰

آیت‌الله مکارم شیرازی رحمته‌الله

در صورتی که پزشک هم جنس به قدر کافی وجود داشته باشد و احساس ضرورتی به غیر هم جنس نشود به غیر هم جنس در جایی که مستلزم نظر و لمس حرام است، جایز نیست.

دوستان عزیزم جنس در مسکنان بوده است، شده است و در مسکنان نیز هم جنس از خود را با وجود هم جنس در میان می‌آید و مستلزم لمس است، نیز نیست.

آیت‌الله نوری رحمته‌الله

اگر مستلزم لمس بدن یا نگاه کردن به اعضائی از بدن زن باشد در غیر مورد ضرورت اشکال دارد و جائز نیست و در موقع ضرورت نیز به اندازه‌ای ضرورت رفع شود، جائز است.

با استفاده از استفتائات موجود در واحد پاسخ به سؤالات هزار و یک مسأله فقهی، ج ۱، ص ۲۸۲، با استفاده از س ۹۶۶

آیت‌الله وحید خراسانی رحمته‌الله

اگر زن ناچار باشد برای معالجه به مرد نامحرم مراجعه کند و مرد هم برای معالجه ناچار باشد او را نگاه کند و دست به بدن او بزند، جایز است.

توضیح المسائل، ص ۶۶۷، س ۲۵۰۵

